

VERITAS ODI-
VM PA-
RIT.

Auct. Samn. op. praemissa

uiro cum primiserudito Petro Aegidio
 celibratissimæ ciuitatis Antuer-
 piensis, à libellis. S. D.

Vulgare quidem & crassum istud amicorū genus,
 Petre amicorum candidissime, quorum ut omnis
 uite, ita necessitudinis quoq; ratio in corporibus sita est
 si quando procul seiunctos agere contigerit, anulos, pu-
 giunculos, pileolos, atque alia id genus symbola crebro
 solent inuicem *missitare*: uidelicet ne uel consuetudinis
 intermissione languescat beneuolentia, uel longa tem-
 porum ac locorum intercapedine prorsus emoriatur.
 Nos uero quibus animorum coniunctione, societateq;
 studiorum, omnis amicitie ratio constat, cur non poti-
 us animi xeniolis & literatis symbolis identidem alter
 alterum salutemus? Non quod ullum sit periculum, ne
 propter interruptam uitæ consuetudinem, frigus ali-
 quod obrepat, neue tantis regionum interuallis semo-
 ta corpora, copulam ac nexum soluant animorum: qui
 uel hoc arctius sibi conglutinari solent, quo uastioribus
 spacijs illa fuerint dirempta: uerum ut si quid ex amici-
 tiæ fructu deträhre uideatur absentia, id huiusmodi pi-
 gnoribus literarijs non sine fenore sartiamus: Proinde
 nihil quidem uulgarū xeniorū ad amicū adeo non uul-
 garè, sed plurimas in uno libello gēmas mitto. Cur enim
 non sic appellem has *ομοιωσεις*, ex opulētissimo sum-
 morum authorū mundo selectas? Ne per enim dū Aristo-
 telem

telem, Pliniū & Plutarchū locupletādīs Adagiorū Chi-
 liadibus relego: dum Anneū Senecam à mendis, quibus
 ille nō cōtaminatus erat, sed prorsus extinctus repurgo
 has obiter annotaui, munusculū haud quaquam ingratū
 futurus. Sic enim augurabar quod & te perspicua
 rem ad orationis elegantia natura compositum esse: &
 intelligerem non nitorem modo, sed uniuersam propè
 sermonis dignitatem à metaphoris proficisci. Nihil autē
 aliud est *παραβολή*, quam Cicero collationem uocat,
 quā explicata metaphora. Ceterorum ornamentorū
 singula suam quandam ac peculiarem adferunt gratiā
 & commoditatem dictioni: metaphora sola cumulatius
 præstat uniuersa, quā exornationes reliquæ singula de-
 lectare uis: nulla plus habet festiuitatis. Docere stu-
 des: non alia probat uel efficacius, uel apertius. Electere
 paras: nulla plus addit acrimonie. Studes copie: nusquā
 supellex locupletior placet Laconismus: nulla plus cogi-
 tationi relinquit Sublimitatē affectas: hæc quiduis quan-
 tumuis attollit. Est quod uelis extenuare: nulla magis
 deijcit. Eū & γὰρ capias ac lucem: nulla melius rene-
 ob oculos ponit. Hac ferè conduntur adagia: huic gra-
 tiam suam debent apologi: hæc commendat & prophete-
 gmata: huius accessione cōduplicatur sentētie dos, adeo
 ut Salomon ille uir diuinus, oracula sua non alio magis
 quā parabolarū titulo uoluerit cōmendari. Tolle me-
 taphoræ supellectile ex oratoribus, ieiuna erunt omnia.
 Tolle parabolas & ppheticis et Euāgelicis literis, magnā
 gratiæ partē detraxeris. At fortasse dicet aliquis: Belle

hic manus suum ornat uerbis, quasi uero magni sit negotij, similitudines nusquam non obuias adducere. Verum nos non passim obuias sumimus, nec lapillos in litore sparsos collegimus: sed exquirit aliquot gemmas ex abstrusis musarum thesauris deproptinus. Neque enim haec à tōstrinis aut sordidis fori conciliabulis petuntur quae doctorum aures et oculos morentur. Ab intimis naturae arcanis, è penitissimis disciplinarum adytis sunt eruenda: ab eloquentium poetarum eruditissimis fabulis à nobilium historicorum monumentis. Quae quidem in re, ut duplex est difficultas, ita generatim laus debetur. Primum illud ipsum non nihil est peruestigasse, quod sit egregium. Neque uero minus est, quodprehenderit, id concinniter accommodare. Quemadmodum est aliquid, primum insignem reperisse gemmam, deinde nonnulla laus est, repertam apte sceptris aut anulis addidisse. Addam exemplum, quo res fiat dilucidior. Cicuta uenenū est homini, uinum cicutae. Quod si cicutae uinum admisceas, iam uenenū multo praesentius et prorsus immedicabile reddis: propterea quod uis et impetus uini, ueneni noxam citius ad uitalia mēbra perferat. Iam hoc ipsum rem naturae tam abstrusam tenere, nonne pars est eruditionis, nec inelegans, nec inuicunda? Age iam si quis ad hunc usum accommodet, ut dicat adulationem amicitiae praesentaneum esse uenenum uerum ei rursum ueneno uenenum esse libertatem admonendi, quam graeci uocant παρουσίαν. Quod si libertate prius insicias, et ita commisceas cum adulatione, ut tum maxime aduleris amico, cum maxime uideris oburgare, iam

re, iam immedicabile malum esse: nulla ne hic ingenij laus esse uidebitur? Non mediocriter opinor. neque uelim tamen aucupari gratiam, ubi nihil promerear. Quibus hic titulus praefertur, ex Aristotele, Plinioque et alijs nonnullis in his mea est collationis inuentio. Porro quae ex Plutarcho, Senecaque desumpta testatur inscriptio, in his nihil mihi uindico, praeter colligendi explicandique laborem, et siquid laudis meretur commoda breuitas. Neque uero me clam est, quantum similiarum pelagus posset rerum omnium naturis, è tot disciplinis, è tot poetis, è tot historiographis, è tot oratoribus aggregari. Verum quae dementia sit, quod infinitum est, uelle persequi? Gustum duntaxat dare uolumus, ut ingenia uenenum ad his similia conquirenda excitaremus. E Plutarcho complura recensuimus, parim quod is autor graecus est: parim quod in hoc genere sic excellit, ut cum hoc nemo uel eloquentissimorum iure conferri queat. E Seneca, quoniam in eo tum aliud agentes uersabantur, non ita multa decerpimus. Non alienum fuerit, hunc libellum Adagijs, aut si mauis, Copiae commentarijs, cum coronidem adiungere, quod cum illis plurimum habeat affinitatis, et ad hanc uel in primis faciat. Epithalamium tuum, quo minus et absolutum sit et editum; famulus meus in causa fuit, qui Louanij me quidem imprudentem, reliquit exemplum. Bene uale. Basileae. Anno à Christo nato. M. D. XIII. Idibus Octobris.

PARABOLAE

SIVE SIMILIA DESYDERII.

ERASMI ROTE.

EX PLVTARCHI MORALIBVS.

VI ADHORTANTVR
et excitant ad philosophiam,
nec docent nec tradunt eam,
perinde faciunt, ut ij qui abster-
gent lucernam, nec post infun-

dunt oleum.

Vt quibus domi nihil est boni, in foro plerunque
uersantur, et obambulant: Sic quidam, quia nihil ha-
beant quod priuatim agant, ad publica administranda
conferunt sese.

Vt qui animi caussa nauim ingreditur, ut spectet,
aut in ea inambulet: deinde repente soluta, atq; in aliu
reuulsa, nauscaus ac uomens frustra foras prospectat:
Sic qui leuiter, et quasi lusus gratia attingunt remp.
sed à semel suscepta nō possunt sese explicare, negotio
rum undis secū hoiem et inuitum trahentibus.

Vt qui personatus in theatrum procedit histrio: Sic
qui ad rempublicam administrandam accedit, non ut ci-
uius prosit, sed sibi gloriam comparet.

Qui sensim ac uolentes descendunt in puteum, ni-
hil leduntur: qui casu incidunt, ualde turbantur. Sic qui

certo

EX PLVTAR. MORALIBVS. 4

certo consilio ac: edunt ad remp. moderate ferunt: qui
se se temere iniiciunt, eos poenitet.

Vt uinum primum scrui, ac paret bibenti: at paula-
tim admixtum uenis, rapit hominem, ac traducit in su-
os mores: Ita qui Rempublicam administrat, initio se
populi moribus accommodat, post sensim cum ad sua
trahit instituta.

Qui captat aues, earum uoces imitatur, ut alliciat
in laqueos: Sic ut multitudinem in tuam inducas sen-
tentia, illius ingenio obsecundes, et obseruias oportet.

In facie plus offendit neuus, aut uerrucula, quam
in reliquo corpore grandes maculae, aut cicatrices:
Sic exigua delicta, magna uidentur in principe, cuius
uita in conspicuo est.

Vt mulieres laborantes ciuita, aut stomacho nauscan-
tes, malos quosdā cibos ingerunt, ac paulo post reuo-
munt: Sic populus p stulticia aut impia meliori, quosuis
etiā creat magistratus, ac eosdē paulo post abicit.

Vt optimū uinū, si in uas sordidū et impurū infusum
sit, perdit gratiā: Ita bona sententia, si à malo uiro pfici
scatur: aut si doctrina in malū uirum incidit.

Vt nō satis est clauus, neq; frenū, nisi adsit qui arte
moderetur: Ita non sufficit eloquentia ad moderandum
populum, nisi accesserit sermonis moderatrix ratio.

Qui nauem gubernat, aliena uoce, iussuq; utuntur:
Sed qui rempublicam gubernat, in seipsis sapientia ha-
beant oportet, ut non sit opus aliena uoce. Dissimile

Vt qui obtuso freno conatur equum domare excuti-

A 4 tur,

aliquis
quidē

denibado
 tur, equo contemmente frenum. Sic qui populum uin-
 cere conatur, non satis instructus potentia, ab imperio
 deturbatur.

Qui plebem ludis, epulis, largitionibus regunt, simi-
 les sunt ijs, qui bruta animalia pascunt, aut uenantur.

Musici leui chordarū tactu demulcent, nō graui pul-
 su. Sic ratio placida cuius q̄ aspera mouet populu.

Vi longiore uia potius utendum est, si modo sit tu-
 tior, quam peruiore & periculosa. Sic ad opes, ad glo-
 riam enitendum, ut serius cōtingant tuto potius, quam
 statim cum periculo.

obligada
 Ut ignis nō reddit fumum, si statim emicet flamma:
 Sic nec gloria est obnoxia inuidia, si ptinus elucescat
 sed eos qui paulatim crescunt, sequitur inuidia.

Ut hædera adhærens arborū ramis, ope aliena in
 altū erigitur: Sic obscuro cōsuetudine potentū crescūt
 deinde præfocant eos, à quibus sunt euecti in altum.

Quedam corpora lumen solis exceptū suo fulgore
 uicissim augent atq; illustrant: Ita quidam aliorū fauo-
 re cōmendati, uicissim suis dotibus eos cōmendant.

Non quæuis arbor patitur complectentem se uitē,
 sed quædā præfocāt eam, & extinguunt: Ita ambitiosi
 qdam, iuuenes ob inuidiā præmūt, nequando emergāt.

Gubernator optimos quærit nautas, architecton do-
 ctissimos quærit ministros: Ita princeps eos asciscet ami-
 cos, qui ad Remp. administrandā maxime sint idonei.

Musicus chordas dissonantes, non statim abiicit,
 atq; incidit: sed sensum intendens, aut remittēs, ad con-
 centum

centum adducit: Ita princeps leniter debet emendare
 peccantes, non protinus tollere.

Iaculū, si in solidū aliquid inciderit, nōnunq̄ in mit-
 tentem retorquetur: Ita conuiciū in fortē & constantē
 iurum tortum, recidit in conuicium facientē.

Ut rex mundi magna curat, ~~et cetera~~ *capita y 65*
 Ita princeps non
 nisi in grauibz & arduis negocijs exercebitur.

Alexander Bucephalum iam senem ab alijs equis ge-
 standum curare solebat, donec ad hostem uentum esset
 ut integer ad pugnam ueniret: Ita senum magistratū
 utendum opera, ut eis adimatur quantum potest labo-
 ris ad necessitatem usus illorum reseruetur.

Gubernator quædam suis manibus facit, quædā per
 alios: & aliqui alijs ad clauum admissis, ipse in proram
 demigrat. Sic in Repub. non debet unus occupare oīa
 munia, sed alijs uicissim dare locum. Rectius enim fieri
 quæ multorum manibus peragantur.

Histrion, sic affectus ac mores addet fabulæ de suo,
 ut præscriptum tamen, & numeros non prætereāt: Ita
 qui magistratum gerit, sic administret, ut præscriptum
 legis non exeat.

Non est infirmior manus, quod in digitos sit disse-
 cta, sed ad operandum agilior: Ita negocia multis com-
 municata, in repub. plenius conficiuntur.

Vt qui non consueuerunt neq; conare, neq; lauare
 nisi ex præscripto medici, ij nec sanitate fruuntur: Sic
 qui omnia ad principis iudicium refert, reddit eos do-
 minos

minors plusquam uellet ciuitas, ut nihil iam nec recte fieri possit, nisi principis arbitrio.

Medici morbos quos non possunt prorsus tollere, ad summa corporis in apertum euocant: Sic magistratus si clam ciuitatis uitijs mederi non potest hoc agere debet, ut quam minime medicinis ac pharmacis, hoc est supplicijs egeat.

Medicus multo educto sanguine corrupto, paulū innoxij cibi ministrat: Sic princeps sublati multis malis ac nocetibus, leui gratia et humanitate molestia eā mitigabit.

Vt qui praternauigatis syrtibus, iuxta portum frangit nauē, nihil magni fecit: Ita qui in uno atque alio magistralu recte gesto, in summo naufragium facit.

Vt collossi seu statuę male libratae, sepius subuertuntur: Ita nimius honor per inuidiam euertit multos.

Ex aluearum strepitu ac tumultu, colligunt apes recte ualere: contra ex quiete rempublicam.

Ex festuca incensa, aut lucerna neglecta domi, non nunquam conflagrat urbs tota: Sic ex priuatis odijs ac dissidijs publica perniciēs oritur.

Aer qui est in auribus, nisi tranquillus sit, et carēs propria uoce, sed tinnitu fuerit, ac tumultu plenus, non exacte recipit ea quę dicuntur: Sic ea pars, quę philosophia dicta, iudicat, si quid intus ostrepat, et obimnat, non recte iudicabit, quę foris accipiuntur.

Morbi corporis pulsu, et colore deprehenduntur: eorumque aduentum calor et lassitudo prænunciant. At animi morbos plerique non intelligūt esse morbos.

Vt est

Vt est initium sanitatis, sensus morbi: Ita correctio nis initium, agnoscere culpam.

Vt difficillime sanantur, qui sui sensu carent in morbo, uelut lethargici, ac phrenetici: Ita difficillime reuocantur ad bonam mentē, qui non agnoscunt suā uitā.

Vt periculiosior est tempestas, quā non finit in portū appellere, quā quę uetat nauigare: Ita grauiores animi motus, qui non sinunt hominem consistere, ratione perturbata, sed precipitem auferunt in tempestates.

Qui corporis morbo laborat, quieti se tradūt, medicū accersunt, abstinent: sed qui ægroiat animo, quo grauius ægrotant, hoc magis abhorrent a quiete et a medico.

Vt ex igni et terra ueluti necessarijs, compositus est mundus, iuxta Platonē, terra soliditate conferente, igni calore ac formā: Ita magna imperia non parantur, nisi miscetur cum fortuna uirtus, et altera alteri sit auxilio.

Vt mundus non erat mundus, minutioribus corporibus adhuc sparsim uolantibus, et clabentibus: Solidioribus uero inter se depugnātibz, sed tempestatis, erroris tumultus plena erat oīa: donec terra ex his accepta magnitudine, seipsam figeret, alijsque in se stabile præberet sedē: Sic magna imperia plena tumultus, donec aucta potētia, etiā finitimis regibus stabilitatē præstat, ut terras ceteris elementis circūferentibus sese.

Vt nauis multis ictibus compingitur, clauis, paxillis: deinde ad tempus aliquārum relinquitur, donec coherescat clauis commissuręque: deinde tuto sulcat maria: Sic ciuitas multis sudoribus conditur, donec aucta tem

pore,

manus strabus

Disimile

Disimile

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

pore tutam ac tranquillam uitam præbeat ciuibus.

Qui uenantur bestias, induunt exuium cerui: qui aucupantur aues, plumatis utuntur tunicis, cauentq; ne tauris appareant in ueste purpurea, rubra, aut alba Elephantis, quod hoc colore irriterentur. Sic qui uelit feram nationem cicurare, domareq; moribus ac uestitu semet illi ad tempus accommodet, necesse est.

Vt aeris circumsusit teperies elicit terræ fertilitatem contra cœli inclementia uitiumq; præmit atq; extinguit: Ita sapor & benignitas principis, excitat honesta studia. Rursum tenacitas, & odium extinguit artēis.

Vt ceruis frustra sunt ingentia cornua, cū desit auius Ita nō satis est opibus pollere, nisi fortitudo accesserit.

Vt Cyclops exoculatus manus quoquē uersum porrigebat, nullo certo scopo: Ita magnus rex, cui desit prudentia, quiduis aggreditur ingentū rerū tumultu sed nullo iudicio.

Quemadmodum imperiti artifices, cum statuis exiguīs magnas subdunt bases, magis conspicuam reddunt illarum exiguitatē: Ita fortuna si pusillo aīo munus amplum addat, indicat & arguit magis animi humilitatē.

Vt ferrum si non utaris, obducitur rubigine: Sic animi uigor, nisi negocijs tractandis exerceas.

Qui simul & rempublicam tractat, & artem exercet sedentariam, perinde facit, atq; ille qui mulierem ingenuam ac probam, detracta stola, datoq; præcinctu florio, in officina detineat.

Vt Hercules parum decebat, exuto leonis exuiio, uestis

EX PLVTAR. MORALIBVS. &

uestis Milesia, cum seruiret Omphale: Sic parū decorū ciuili uiro, deposita quam gessit persona, ad otiosam, ac uoluptaria uitam se conferre.

Ignis semel accensus facile seruat, extinctus haud facile redaccenditur: Ita samā tueri facile est, extinctam non facile est restituerē.

Deliciā nauigiū, dum subinde sareitur, & recocinatur, ueluti perpetuum in multa secula redditur. Sic famæ semper aliquid adiiciendū, ne collabatur.

Canis ignotos allatrat, erga notos mitior, secundum Heraclitū. Sic inuidia nouos homines, et nuper cunctos potissimū infestat, in notos iam mitior.

Flammā primum emicantē multus comitatur fumus qui quidem euanesceat, iam inualecente, & explicatē se flamma: Sic res egregias aggredientē initio multa præmit inuidia, donec aucta gloria inuidiæ fumū discutiat. Nam fumus gloriæ inuidia est.

Vt stultus est qui aduersis uentis & undis nauigat, orta tranquillitate portū petit: Sic qui tū negotiū relinquit, cū diu tā cū inuidia luctatus deinceps citra inuidiā

Vt difficillimū ac periculosum est (uiuere possit annosas arbores, quæ iā late sparsere radices, reuellere loco, & aliō transplantare: Ita Remp. longo tēpore suis inueteratā institutis, ad aliā uite rationem traducere non licet citra maximos rerū motus.

Vt ferrum, aut aes usu splendescit: Sic exercēdis negotijs enitescit animi uigor.

Vt gaudent qui à furiosis domini aufugerunt: Sic gaudent

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

gaudere debent senes, qui ætatis beneficio libidine non infestantur.

Ibim aiunt, ubi consenuit, iamq; quod erat turbidum expirarit, magis aromaticè olere: Sic gloria senum tranquillior, & consilia sedatoria.

Vt aqua uino admixta, reddit illud moderatius: et sobrie nympha deum temulentum cõpescunt: Sic in rep. senes admixti, iuuenum temeritatẽ & ambitionem reuerentia sui reddunt moderatiorem.

Vt in scena doguφόγῳ, tantum ostenditur, nec loquens quicquam, nec agens: Sic princeps qui uestitu, & titulo tantum principẽ agit, nihil autem curat corũ quæ uere sunt principum officia.

Mistum.

Vt arcus iẽsus rūpitur: sic animus remissus frāgitur.

Vt cantor senex nō omittit artẽ, nec abiicit lyram, sed leuiorẽ sequitur harmonias, & uocis fugitat cõtentionẽ iuuenibus aptiorem: Sic in senectute nō oportet a Rep. prorsus desistere, sed eligere negotia remissiora,

Disimile.

quæ conueniant ætati. Athleta abstinent a laboribus necessarijs, ut, in non necessarijs ualeant: nobis contrā faciendũ.

Qui equos domāt primũ blandiũtur, ac molliissime tractāt, ut assuescāt freno: Sic populus lenitate subeĩdus

Vestalibus tempus erat præsistitũ: Primũ in quo discerẽt: alterũ, in quo exercerent: Tertium in quo docerent. Idem fiebat in sacerdotibus Ephesiæ Dianæ. Itidẽ faciendũ ijs, qui rempub. gerunt.

Disimile.

Arbores inuide, uetuleq; subnascentes arbusculas umbra

EX PLVTAR. MORALIBVS. 8

umbra sua præmunt, nec sinunt efflorescere. Non sic faciendum senioribus magistratibus, sed inuitandi potius, & adiuvandi iuuenes.

Remedia statim mordet, uel offendunt, postea cõferunt salutem, & uoluptatẽ: Ita salubria monita initio sunt nō nihil amara, postea correctæ iucundissima.

Infamia alendi equos, nō cõsequitur lenticulam, sed arua frumẽtis fra: sic adulatio non ıstet pauperes, atq; humiles, sed magnarum familiarum, ac fortunarum ruina, morbusq; est.

Pediculi corpora exanima deserunt, utpote defecta sanguine quo alebantur: Sic adulatores rebus prosperis ac feracibus adsunt, aridas & steriles nō attingunt.

Vt nummũ exploras, nũ sit adulterinus, prius q̃ eo sit opus: Sic amicus probandus, antequã eo sit utendum.

Vt qui prægustando letale uenenum, in exitũ cõijciunt sese: Sic qui amicum admittit, prius quã cognorit, ac suo malo discit qualis sit.

Vt ignis omnium condimentorum est suauissimum, uelut inquit Euenus: ita amicitia omnem uitam condulat, si admisceatur.

Vt adulterina splendorẽ ac nitorẽ tantũ auri imitatur: Sic adulator gratiã, obsequiũ, & hilaritatẽ amici.

Vt syluestria semina, quæ spacio, ac magnitudine accedũt ad triticum, haud facile repurgatũ: nam per angusta foramina non accidunt, per ampla simul excidunt: Sic adulatio, quæ amicitiam imitatur non facile ab amicitia reijcitur, ac separatur.

Obso

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Obsoniorum egregij artifices condimentis nonnihil austeri admiscunt, quo dulcedinis tollant satietatem. Sic adulatores fictam quandam libertatem ac seueritatem admiscunt, ut nunquam magis adulentur, quam cum uidentur oburgare, ac libere loqui.

Ut difficile deprehenduntur bestiae, quae ad loci similitudinem mutant colorem: Sic eos assentatores haud facile deprehendas, qui ad omne uitae institutum, omnesque affectus sese accommodant.

Qui alunt beluam, primum accommodant se illius ingenio, et animaduertunt, quibus rebus offendatur aut placeatur, donec assuefacta fiat tractabilis: Sic adulator omnibus amici studiis et affectibus sese accommodat.

Ut praeterfluens aqua nullo certo colore est, sed semper refert colorē subiecti soli: Ita adulator sui dissimilis est, pro re nata sese adaptans.

Dissimile.

Simia dum hominem imitari conatur, sepe capitur: Ast adulator idem faciens, alios capit et allicit.

Ut Circes poculus homines subito transformabatur in feras: Sic affectus repetere alium reddunt hominem.

Ut speculū quicquid obijcitur imitatur: Sic adulator ut umbra quicquid agas, respōdet et adest: Sic adulator quoquo te uertas sequitur.

Chamaeleon omne imitatur colorem praeterquam album: Sic adulator in turpibus nihil non imitatur: solum quod honestū est, imitari non potest.

Ut imperiti pictores, cum pulchra non queant assequi rugis et uerrucis exprimunt similitudines: Sic adulator

EX PLUTAR. MORALIBVS.

lator refert intemperantiam, iracundiam amici.

la des den plan

Bene olet unguentum, bene olet et pharmacū uerum illud ad nihil utile, nisi ut delectet, hoc praeter odorem maiorem habet utilitatem: Sic adulator tantum incundus, amicus etiam utilis et necessarius.

Pictura colores habet incundos: sunt et pharmaca grati coloris: Sic amicus ideo delectat, ut inueniat, adulatorem tantum delectat.

Medicus si res postulet, aliter (tor tantum delectat, quando crocū, et nardum inijcit, et lauat suauiter, et pascit humaniter: Sic amicus aliquando blandus est.

Quidam tauris oestrum, canibus crotonem in aures immittunt: Sic adulator in aurem admissus, haud facile excutitur, sed transuersum agit quod lubet.

Pictores illustrant lucida appositis umbris et obscuris: Sic adulator laudans diuersa uitia in alijs, in amico nutrit ac fouet quae adsunt.

Ut oratores aliquoties aliam personam loquentem faciunt, uel fidei causa, uel ut inuidiam fugiant: Sic adulator narrat, quae ab alijs de amico audierit, etiam si non

Palaestriae corpus humilant, ut alios (audijs) deiciant: Ita quidam seipsos utiuperant, ut uideantur admirari familiares.

Ut pictura est tacita poesis: Ita silentio quoque laudat adulator, nempe uultu, nutuque, et obsequijs.

Ut qui uenator, facilius fallunt feras, si aliud agentes, hoc est iter facientes, aut agricolautes, id faciunt: Ita maxime laudat adulator, cum non apparet cum laudare.

Si ager laudando redderetur fertilior, non minus laudandus

B dandus

o Cuides

dandus esset, quàm arandus, aut stercoreandus: Sic amicus si redditur laude melior, expedit aliquando laudare: sin minus, quorsum pertinet inutilis palpatio?

Vt Patroclus, in bellū proditurus reliqua quidem Achillis arma sibi sumpsit, solam hastam, ut grauem ac praevalidam nō attigrit: Ita adulator oīa ueri amici synbola imitatur, praeter solam admonendi libertatem.

In Menandri comœdia inducitur falsus Hercules, clauam gestans, non robustū, sed inanem, ac leuem: Sic adulatoris libertas mollis est, et blanda.

Vt puluinarīa mulierū quanquā uidetur reniti, ac resistere capitibus, cedit magis et accommodant sese: Sic libertas adulatoris tumet quāde, sed i se recipit inclināte.

Vt mel ex hulcerata mordet ac purgat, alioquin uti le et dulce: Sic amici libertas non mordet, nisi si quid est uitiosum, et corrigendum.

Qui in leuibz nugis obiurgat amicum, in grauius rebus tacet, idem facit quod aliptes, sinens Athletam inebriari, et libidinari, circa Lecythum duntaxat difficilis et morosus.

Itē quasi praeceptor puerū de stilo ac tabula obiurgat, barbarissimū aut solocissimū cōmittentem dissimulat.

Item quasi malus orator, nihil ad argumenta respondens, uocem aut codicillos indiligenter scriptos calumniatur.

Item perinde ac si quis hoīs tuberibus, ac fistulis laborantis, medici smilio pilos et ungues secet: ita adulator libertate utitur in ijs, in quibus non est opus.

Vt si

Vt si quis merū, alioqui cōferens aduersus cicutam, admisceat illi, ueneni reddit immedicabile, quod calorem ueni protinus deuehat ad cor: Ita adulator, intelligens libertatē esse remediū aduersus adulationē, eam ipsam adulationi admisceat, quo magis sit noxia.

Vt medicus dat operā, quo sanitatē tuatur et augeat: Ita facit amicus: at adulator hucerosas titillat parā sunt cibaria, quae neq; sanguini conferūt, (tes neq; spiritibus, neq; neruis, neq; medullis, sed pudenda tantū mouent, uentrē inflant, corpus turgidū reddūt.

Talis est adulatoris oratio, uitiosa tantum auget, et irritat, alioquin infrugifera.

Vbi corpus uitiosum inflatum humoribus, ibi adsunt bubones: Sic ubi irascitur, amat, odit amicus, id praemit adulator.

Vt tragœdiarū histriōibus choro opus, et amicis cōcinnentibus, theatroq; applaudente: Sic qui gaudent adulatoribus, nihil agunt, nisi sint qui applaudant.

Quemadmodū iuxta mathematicos superficies et lineae nec inflectuntur, nec producuntur, neq; mouentur per se, cum res sint intelligibiles, sed inflectuntur, producuntur, et migrant pariter cum ipsis corporibus: Ita adulator suo pte quidem adfectu non mouetur, sed cum irato amico irascitur, cum gaudente ridet.

Animal in intimis uires habet maxime proprias: Sic amicus nihil ostentat, sed tū celat, cū maxime iuuat.

Vt medicus et non sentientem sanat: Sic amicus etiā si ignoretur, amicum iuuat.

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Vt mala pictura, fractis uestibus, rugis, & angulis rem representat: Sic adulator sudoribus, clamoribus & micum imitatur, nihil exhibens syncerum.

Simia cum nec domum possit seruare more canis, nec onera gestare quemadmodum equus, nec arare sicuti boues, parasitatur, ac risum mouet: Sic adulator, cum in serijs ac grauibz rebus nesciat esse usui, uoluptatum minister est.

Quidam male pinxerat gallos gallinaceos, iussitq; puero, ut ueros gallinaceos procul abigeret à tabula, ne collatione deprehenderetur: Sic adulator ueros amicos pro uiribus abigit, ne ex illorum comparatione deprehendatur fictus amicus.

Pharmacum non adhibitum in loco, dolet absq; fructu: sic obiurgatio non ut debet admota. Atque idem facit amicus cum molestia, quod adulator cum uoluptate. Lædit enim uterq;.

Qui lignum ob imperitiā rectum facere nesciūt, distorquent in diuersam partem: Sic quidam fuga uitij in aliud uitium incidunt grauius.

Vt medico carnem secante, manus concinnitatem quandam & elegantiam seruat, abest autem saltatoria gesticulatio: Ita libertas admittit urbanitatem, seruata grauitate. Adulator risibus, scurrilibusq; iocis libertatē ueluti malis condimentis edulcat.

Ignauī canes apud mensam audent, in uenatu minime: Sic ingenerosum est, cum sobrius libere loqui nō auideas, inter pocula id facere.

Aqua

EX PLVTAR. MORALIBVS. 11

Aqua delabitur, ubicūq; caui ac declinē locū repit: Sic adulator uehemēter urget, si quid lapsus est amicus.

Vt pituita paulatim collecta, tū maxime apparet ac uincit, cū natura uincitur: Sic quidā amici potentes admonere non audēt, nisi labantur: sed simulatq; cōmutata fortune aura sunt humiles facti, tū obiurgant.

Sanus fert si exprobres intemperantiā, libidinē, luxum, eadem non ferret egrotans: Sic admonendus amicus cum desierit irasci, aut amare.

Nutrices pueros lapsos non obiurgant ac puniunt, sed accurrentes erigunt, deinde obiurgant: Sic amicus cum affligitur, adiuvandus est, & erigendus, postea monendus & obiurgandus, quod suo uicio in eam calamitatem incidit.

Vt rupturæ & spasmata, tum demum mouentur, cum corpus aliquo malo corripitur: Sic amici nō ingenui felicibus adulātur, lapsos obiurgant, & illorū infortunio fruuntur.

Oculo lippienti non est admouendū lumen: nec animus affectu laborans admittit grauem admonitiōē, sed admiscēda laus est, ac sic medendum.

Qui in rebus leuiculis acriter obiurgat amicū, perinde facit, ac si medicus amarum & acre pharmacū ac sumptuosum in leuissimis morbis passim admoueat.

Vt si quis laborat hepatis uitio, medico ostendat ungues exulceratos, inepte faciat: Ita qui grauibz laborans malis, de nugis consulat amicū.

Ferrū prius calore solutum ac mollium, postea frigidum

B 3 gida

gida durefcit ac solidatur aqua: Sic amicus prius laude delinitus, mox libere admonebitur.

Vt bonus medicus mauult morbo mederi fomno cibos; quàm scammonio, aut caftorio: Sic amicus, pater, præceptor, magis fludet laude corrigere, quàm oburgatione, fi liceat.

Quemadmodum medicus ubi fecuit carnem, non ftatim deferit feclū, fed rigat ac lenit: Sic qui acrius obiurgauit, debet reliqua uitæ cōfuetudine lenire eā moleftiā

Vt ftatuarij primum icibus incidūt lapidem, poft ea poliunt atq; æquant: Sic amicus oburgationem lenitate mitigabit.

Vt cuflos afidens puero, cauēt & admonet, ne quid peccet: Sic ratio femper animo præfens nō finit ufquam labi aut peccare.

Vt imperiti ftatuarij pulchrā exiftimant ftatuā quæ fit uafiffima mole: Sic reges nōnulli faftu & afperitate fe egregios principes uideri putant.

Vt Coloſſi foris inſignes: Deū aliquem repræſentant intus pleni luto, clauis, fordibus: Ita rex purpura, equis, auro ſatellitio magnificus, in animo nihil habet, præter fordidos affectus & inſcitiam.

Statuæ magnitudine, moleq; ſua librantur, & confiſunt: at reges ſtulti ſubuertuntur.

Regula primū recta fit oportet, deinde quæ applicētur corrigat: Ita princeps, primū ipſe uicijs careat neceſſe eſt, deinde alijs leges præſcribat.

Vt lapſus nō poteſt erigere lapſum: Ita malus & ſtulus

tus princeps non poteſt emendare populum.

Vt Deus in cælo pulcherrimū ac iucūdiſimū ſui ſimulachrū cōſtituit ſolem: Sic in Rep. principē, qui prauitiam, iuſticia, benignitate ſe erga oēs repræſentet.

Vt Deus irafcitur, qui fulmen ac tonitru imitantur, eoſq; in tartara præcipitat, ut Salmonem. Sic ſuperbis & elatis indignatur, qui magnitudinem emulantur, nō exprimunt bonitatem.

Vt canes ouī custodes excubias agūt, nō ſibi timentes, ſed ouibus: Ita rex nō tã ſibi debet timere, quàm poſſol iucundiſſimus eſt ijs, qui ipſum poſſunt (pulo intueri: Ita princeps ijs, qui amāt iuſticiam.

Vt in magna tēpeſtate ualidiſſimo clauo, optimo gubernatore, plurimis ſulturis opus eſt: Ita magnas & turbulentas res adminiſtranti ſumma opus eſt ſapientia.

Vt in malis ſomnijs nonnulla turbat animū ægritudo ſed præterea nihil efficiunt: Sic mali, ſed impotentes non admodū ledunt.

Quemadmodū fulgur prius emicat quàm audiat tonitru, quod ſonitus auribus excipitur, lumini uisus occurrat: & ſanguis prius apparet q̄ uulnus: Sic princeps aliquando prius cōdemnat q̄ redarguat delatus.

In magno fluctu non ſiſtitur nauis, niſi pondus anchoræ retineat alto infixæ uado: Sic in magnis rerum procellis, ſumma ratio debet animū cohibere, ne ab affectibus auferatur.

Sol cum maxime tollitur in altū, arduus ad polū ſeptentrionalem, tū minimum mouetur: Ita quo maior eſt

potestas, hoc magis coercenda est animi temeritas.

Qui morbo comitiali sunt obnoxii, frigore deprehenduntur. Nam ilico capitis uertigine laborat. At indotus si paululum euexerit fortuna, protinus arguit eum.

Vt non queas cognoscere, uas in- (iusmodi sunt) tegrum sit, nec ne, nisi liquorem infuderis: Sic nec hominem, nisi imperium commiseris.

Vt medicus libentius sanat oculum, qui pro multis uidet, multosque custodit: Sic Philosophus libentius principis animum instruet, qui pro multis sollicitus est.

Non fodit puteos, qui fontes habet, aut nouit: Sic non petit aliunde quaecumque consilium, qui ipse didicit Philosophiam.

Ixion lunonem amans, in nubem (losophiam) incidit: Sic quidam dum ueram expetunt amicitiam, uulgarem ac falsam amplectuntur.

Inter Agathallos, & Acanthylides tantum est odium, ut si sanguis eorum uimisceatur, continuo separent se rursus, ac disiliant: Sic inter patritios et plebem, etiam si quando pro rerum usu coniunguntur, durat tamen usque odium naturale.

Vt cantharides maxime lato tritico innaſcuntur, et roſis ſtudentibus: Sic inuidia maxime comitatur eos, qui

Vt ſol ſi imminet hominis (uitute ſtudentibus) uerticis, aut prorsum tollit umbram, aut minimam reddi: Sic ingens gloria extinguit inuidiam.

Vbi nullum lumen, ibi nulla umbra: Ita ubi nulla felicitas, ibi nulla inuidia.

Qui inuident amicorum ſeſcitati, nolunt eos prorsus

ſus ſubuerſi, ſed tamen grauantur illorum excellentia, ut qui uicini domum nolint omnino demoliri, ſed ſatis habent, ſi detrahatur quod obſcurat proximas.

Vt unguentum non ſolum delectat olfactum, uerum etiam remedio eſt aduerſus male olentia: Sic in malis bonorum memoria conſolatur.

Vt ſemel admiſſum intro hoſpitem, non facile expellat: Ita luctum receptum tua ſponte, non poſſis cum uelis depellere.

Qui lippiunt, aut alioqui laborant oculis, non ſunt alios admoliri manum: At qui lugent, quibusuis ſeſe tractandos exhibent, ut malum quo laborant, exacerbetur. Diſſimile.

Vt mœſtis conducit, ſi ſe ad lucem cōferant è tenebris: Ita lugentibus prodeſt, ſi à triſtibus cogitatione ad læta transferant.

Quidam Homeri uerſus acephalos, id eſt, capite diminutos, & μειογους, id eſt, cauda diminutos excerpunt, tam multa integra pulcherrimaque prætermittentes: Idem faciunt, qui de paucis uite malis quaeruntur, diſſimulatis tot commoditatibus.

Auari cum multa congerant, non fruuntur præſentibus, ſublata deplorant: Sic qui lugent extinctos, uiuis

Vt auis capta, ſi diutius alatur (non fruuntur) in carcere, etiam ſi dimittatur, ſtudet eò redire: Sic animus diu uerſatus in hoc corpore, non facile reuollitur. At puerorum animus libentius euolat.

Quemadmodum igni ſi extinctam ſubito facem adducas, ſtatim reaccenditur: Sic animus ſi ſtatim euoc-

let à corpore, facile redit in suam naturam.

Vt uestes uidentur addere calorem homini, cū per se sint frigide, non addunt autem, sed cū qui est in corpore tumentur: Sic opes uidentur dare iucundam uitam, cū ea proficiscatur ab animo, non à rebus externis.

Vt qui febris laborant, è diuersis diuersa capiunt, hoc est, è calidis frigescent, è frigidis calefunt: Sic & diuitiæ molestiam adferunt stultis, & paupertas gaudiū sapientibus.

Vt fonti non deest humor, semper ex eo scatens: Sic probo uiro semper adest gaudium, etiam si res externæ mutantur.

Vt honoratior est domus si luceat ignis, quemadmodum inquit Homerus: Sic fortunæ cōmoda splendidiora, iucundiora quæ, si animi gaudio condecorentur.

Vt aromata pannos, ac laceras uestes, odoratas reddunt, contrā byssus sudore infecta male olet: Sic quæ uis uitæ iucunda, si uirtus accesserit, cōtrā à malitia etiā quæ splendida uidentur, molesta reddit & intolerabilia.

Quidā in foro felices uidentur, domi moribus uxorū cruciantur: Sic diuites foris felices apparent, quos intus malicia noctes diesque discruciat.

Disimile. A praua uxorē facile diuortium feceris. malicia uitæ scribis insidet, nec potes illi repudium scribere.

Vt ij quos dolentes sopor occupat, tristitia somniat: ita qui inuidia superstitione, avaritia laborant.

Vt uxor mala foris ob pudorem est modestior, domi sui similis est: Sic malicia apud alios premit sese, in somnis aperit. Nam tum incestat matrem, aut sororem, aut ueneno

ueneno tollit amicum.

Vt corpus nō est capax uoluptatum, nisi bene temperatum: Ita animus non capit ueram uoluptatem, nisi liber metu, ac cæteris adfectibus.

Quemadmodum agricola syluestribus securim aut ignem admouet, ac funditus extirpat: uineas uerō atque oleas amputat cauium ac circumspicit, ne fortē superuacua refecans, ledat & id quod sanum est: Sic Philosophus ex animo iuuenum, libidinem, avaritiam, inuidiam penitus reuellet. Ceterū pudorem immodicum cautiū emendabit, ne simul omnem euellat uerecundiam.

Nutrices sepius extergentes sordes puerorum, aliquid quando carnem auellunt: Ita dum quædam uitia nimis anxie cōamur emendare, lædimus.

Vt qui demoliuntur ædes templis uicinas, quæ contigua sunt ea sinunt, ne quid sacri quoque demoliatur: Sic quædam uitia caute sunt corrigenda, quæ cum uirtutibus proxime coherent.

Vt locus supinus ac mollis nihil expellit quod incidit nec potest auertere: Sic animus uitiosa præditus uerecundia nulli peruius est, nisi turpibus adfectibus.

Vt qui lucernam non ferunt, multo minus ferrent solem: Sic qui mediocribus rebus perturbantur, multo magis obstupescunt in magnis.

Vt amphoræ facile circumaguntur auribus, ita quidam quouis sermone, huc aut illic impelluntur.

Viator qui semel in saxum impegerit, aut gubernator in rupem, nō solum horret eadem, uerū etiam similia: Sic

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

lia. Sic qui uitū agnoscit suū, etiā à consinibus cauebit.

Vt manus eadem in uarios dissecta digitos: Sic multorum charitas, eos unum reddit, discretos tamen.

Vt in corpore ex humidi, frigidi, calidi, siccī, temperatura optima sit constitutio: Sic ex fratrum concordia maxime floret genus.

Vt morbus in corpore nō admittēte qđ propriū est multarū noxiarū, & absurdarum rerū gignit appetentiam: Ita calumnia suspicioq; aduersus cognatos et domesticos, malas et noxias aliorū necessitudines inducit.

Qui reieclis cognatis, peregrinos asciscit amicos: Perinde facit, ac si quis amputato pede carneo, ligneū pedem addat.

Vt insaniat qui fratris imaginem ueneretur, corpus pulset ac uerberet: Ita stultum sit amare in adoptiuū nomen, uerum fratrem abdicare, aut odisse.

Disimile. Vt quæ glutino cōmissa sunt, si soluantur, facile re glutinantur, at si corpus rumpatur, haud facile coit: Sic inter alios amicitia disrupta facile coit, in fratribus semel disrupta, aut non coit, aut cicatricosa coit.

Armīs perditis, aut instrumentis, licet alia parare, corpus aliud parare non queas: Sic amicos alios inuenies, fratres non item.

Ex eadē materia prima natura sunt elementa inter se diuersissima, pugnantissimaq;: Sic aliquoties ex iisdē parentibus nascuntur fratres ingenij dissimulimi.

Subduc materiam, extinguetur ignis, subduc occasionem, conquiescit odium siue inuidia.

Vt ciuiles

EX PLVTAR. MORALIBVS. 15

Vt ciuiles seditiōes rectius in hostes trāsferimus: Sic rectius inuidemus alienis, q̃ fratribus, etiā si sit optimū,

Vt in bilāce, altera surge = (Commino nō inuidere. te, altera cedit ac deprimitur: Ita frater euecto ad maiora fratri cedere debet, submittēs sese, nō repugnans.

Vt in numeris minores additi maioribus eos multiplicant, & uicissim multiplicantur ipsi: Sic frater obseruiens fratri euecto ad honores, & auget illius dignitatem, & uicissim ornatur illius splendor.

Vt in digitis, etiā qui scribere aut canere nesciūt, tamen unā cū illis mouentur, & obsequuntur: Sic fratres fratribus magistratū administrantibus adesse cōuenit.

Vt feris bellū est cum ijs, quæ iisdem aluntur, cū ceteris pacē agūt: Sic inuidia & emulatio inter eiusdem artis professores. Nam pugili cum cursore conuenit.

Vt conuenit amantibus diuersas amicas, in eadem depereuntibus male conuenit: Sic dissident, qui eadem ex re gloriam affectant.

Qui diuersam ingrediuntur uiam, non possunt sibi **Disimile.** mutuo prodesse: at qui diuersa uite ratione utūtur, adiūnt inuidiam, ac magis sibi inuicem sunt auxilio.

Vt macula statim eluenda, ne inhaerescat, et difficilior eximatur: Ita dissensio fratru illico tollēda, ne gignat ruculi, uerū si sub lato illo tamen morbus p̃seueret, uidetur altius egisse radices: Sic fratru dissensio, quæ cessat lite finita, causæ erat non ipsorū. At si manet etiam diū negotio confecto, iam negotium pretextus erat, non causa.

causa

causa, sed exulceratus animus in causa fuit.

Vt aqua in locos hiantes ac ductos influit, ac magis eos diuellit: Ita quidam irritant fratrum dissidia.

Vt amici detestantur saxum, aut canem incurrentem, qui eos dirimat: Sic execrari deberent homines caninos, qui maledicentia sua dirimunt necessitudinem, mutamq; beneuolentiam.

Cassiteris, id est, stannum uel plumbum album, est ruptum ferrum, utrumq; contingens propter affinitatem quam habet cum utroq;: Ita amicus amicitiam ac beneuolentiam disruptam reconciliare debet, utriq; se accommodans ex aequo.

Vt non impletur uas quod semper effundit, nihil accipit: Ita non accipit sapientiam, qui semper loquitur.

Erat porticus in Olympiâ (nunquam auscultat. pia, quam septiuocam uocant, quod pro una uoce multas redderet: Ita locutulei quidam, uel uno prouocati uerbo sermonem immensum referunt.

Vascula inania maxime tinnunt: Ita quibus minimū inest mentis, hi sunt loquacissimi.

Autē semen quod statim effunditur, inutile esse ad generaturam: Ita sermo garrulorum ad nihil conducit.

Vt adium otio carentium et crumenarū absq; uinculis nulla est utilitas: Ita multo magis oris claustris carentis, nullus est usus.

Vt triticū inclusum in uase, mensura auctū inuenitur, sed utiatiū: Sic garrulus accepto sermone semper addit, et maiorem cum reddit, sed fide iam carentem.

Qui

Qui abigit homines cesto Veneris, à Venere uideatur alienus: Sic qui oratione molestus est, et reddit inimicos, à Musis est alienus, et uideri ignarus. Quandoquidem oratio ad conciliandos homines est reperia.

Vti monas non exit suū finē, sed semper in uno manet, unde et nomen habet. Duas autē initium differentie infinitū. Protinus, n. p. se duplicatur ad multitudinem: Ita sermo donec apud unū manet, uere arcaneus est, et secretus: quod si ad alterū transierit, iam spargitur in famā.

Vt procliue non est aucem ē manu amissam recipere aut cohibere: Ita nec distū semel ab ore profectum, propterea quod ab alijs uolat ad alios.

Non ut nauem arreptam fluctibus, ancora licet sistere: Ita uerbum ē portu uelut in altum emissum.

Disimile

Vt uas experiamur, aquā non uinū infundimus: Ita friuolū quiddā aliqui committendū amicis, quo silentij fidem experiamur, ut si effusant, nihil sit periculi.

Vt puer gladium nec retinere potest, nec ulli amittere: Ita garrulus nec tacere potest quod accepit, nec potest obliuisci.

Laculos et uiperas proprij rumpunt factus: Sic garrulus uel cum sua pernicie promit arcana.

Aegroti ob odium amari et graue olentis pharماعи ipsum etiam cyathum oderunt: Sic qui tristitia nunciant, et ipsi habentur inuisi.

Vt pars corporis uitata, attrahit etiam à uitij uitiōs humores: Sic garruli lingua semper ardens et inflammata, secretorū aliquid undiq; colligit ad sese.

Vt rupes

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Vt rupes obijciatur flumini ne se effundat: Ita ratio linguæ obijcienda, ne temere diffuset.

Grues cum ex Cilicia deuolant, lapillos in os sumunt, atq; ita Taurū montem aquilis plenū tuto transuolant, idq; noctū, ne uox prodât: Ita tutissimū ubiq; silentiū.

Vt egregius artifex iaculandi statim scopum petit, Ita sapit qui pauca loquitur, sed ad rem.

Celiheri ita ferrum tēperant ac dirant, ut inisso in terram quod est terreū auferatur ac repurgetur. Sic Laconicus sermo sublatiōe superuacui fit penetratior.

Vt singula hastilia facile frāgas, cōiuncta nō possis: Ita dissidentes facile superantur, concordēs haud facile.

Non idē finis sermonis qui cursus, iuxta Sophoclem nam illic uincit qui praeuenit, hic qui magis ad rem dixit, nō q̄ celerius: imō uincit saepe, q̄ posterior dicit.

Qui alijs interrogatis, ipsi praeipiūt responsionē, perinde faciunt ac si quē ab alio uolentē osculari, prio

Vt ubi dolet, ibi manum habemus: Ita si quid delectat, ibi linguam habemus, id est, libenter eius rei facimus mentionem.

Vt canes, si tram effuderint in lapidem aut saxum, mītores sunt erga homines: Sic qui bilē in alienos euoluunt, placidior est erga suos.

Qui de natura queritur, quod quēdā genuerit homini noxia, dissimulatis tot bonis, p̄inde facit ac si quis Nilum calumniatur alioqui frugiferū Aegypto, q̄ crocodilum habeat aut aspidem: nec postea uelit frui prognatis frugibus: sed tantū queratur de uenenis quae nuntit.

EX PLVTAR. MORALIBVS. 17

trit. Aut si quis in copiosa oratoris oratione, quae multis exuberet uirtutibus, de pauculis uocibus temere elapsis

Plato uetat aquam à uicinis petere, (cauilletur. re, nisi prius domi foderis usq; ad terram, quam Ceramitidem uocat, repererisq; nō esse spem uenae. Ita prius excutiendum, ut parsimonia, aliāne uia tibi suppedites, priusquā à mensarijs pecuniam mutuiam petas.

Templum Ephesiae Dianae tutos reddebat oberosos à creditoribus: At multo magis frugalitas & parsimonia praebet asylum.

Lepus simul parit, & aliud alit, & rursum superfecit: Ita foenerator. Sic aēs alienum, priusquā conceperit, parit. Nam dantes statim petunt, & ponentes tollunt, & foenerant, quod pro foenore accipiunt.

Vt ignis inualescēs, alia post alia corripit: sic usura.

Vt equus semel accepto freno, sessorē aliū post aliū fert: Sic qui semel inciderit in aēs alienū, nunquā explet.

Qui in lutum inciderit, cum oportet aut catur, surgere, aut manere: nam si se uoluit, magis etiam inquinatur: Sic qui rem habet cum foeneratoribus.

Cholerici qui purgari nolunt, sub tēpus collecta in dies maiore bile, postea grauius discrutiantur: Sic qui sinunt foenus accrescere, cū adest dies, grauius ē capere.

Qui dicunt, carebo domo, carebo (te laborant. bo famulatio ne debeam, perinde faciunt ac si hydropicus dicat medico, ego gracilis fiam & inanis. nam nihil refert quā gracilis sit, modo sanus.

Vt pedem aut manū, si computruerit, data mercede C resecat.

refecamus: Ita domus aut famulitium abiciendum, ut libere mereamur ere alieno, hoc est, ut liberi fiamus.

Vt in calamitatibus firmissimi, atq; optimi amici adfunt utiliter: Sic & sermones optimi.

Vt nandi imperiti, dū uolunt succurrere ijs, qui preefocantur, ac merguntur, unā cum illis merguntur, & nocent magis quā profunt: Sic amici qui in rebus aduersis tantum collachrymant amico.

Disimile.

Non quemadmodum in tragœdijs: ita nobis in calamitatibus opus est, qui comploret, & collachrymet.

Corpus oneris pondere premitur: at animus ex se se se penumero pondus addit rebus.

Que natura sunt amara, his admixtis quibusdā dulcibus gratiā addimus: Ita res per se tristes ratione sunt alleviandæ.

Vt cochleæ semper domum suā secum circumferūt: Ita quidam horrent peregrinas regiones.

Vt pueri cū terrētur personis, damus eas in manus, & uersatas ostendimus inanes, ut discāt nō timere: Ita cōuenit adhibita ratioe, res specie terrificas excutere: ut cū uiderimus non esse quod apparent, cōtemnamus.

Quemadmodum formicæ si semel antro, & apes si semel alucaribus eijci cōtingat, peregrinantur: Ita quidam si semel patriam exeant, exules se putant.

Vt naui cui firma est ancora, in quouis portu potest cōquiescere: Ita animus si accedat recta ratio, quouis in loco tranquille uiuet.

Qui eos felices ducunt, qui per omnia uagantur maria ter-

ria terrasq; perinde faciūt, ac si quis stellis erroneis uidet fortunatiores fixis, quāq; illis quoq; suus orbis est in quo uoluantur, nec soli licet suos egredi fines.

Vt qui decretū inferunt ad populū, adscribunt bona fortuna, ne nihil de suo uideantur addidisse: Ita quidam alienis libris nugæ asseribūt, quæ nihil ad rē pertinent.

Qui uinum habet acre, & uapidum, nec ut uinum potest reddere, nec ut acetū: Ita Zenoni τὰ πικρὰ καὶ ὀνόματα nec bona sunt, nec mala.

Primum homines inuasunt animalia noxia, post et oues & boues, postremo à nullo genere temperatū est & Athenis primum calumniator aliquis supplicio adfectus est, & recte, post hūc unus & alter: postremo nec à bonis est temperatum: Ita cum aperitur ius in malos, cauendum ne postea in bonos recidat.

Pueri ludentes petunt ranas saxis, at ille tactæ serio emoriuntur: Sic nos animi causa ueniamur, sed feræ se-

Vt nō æquæ cernūt cicadæ et acæ (rio occidūtur: cipitres, neq; similiter uolant aquila & perdix: Ita non oia quæ rationis participia sunt, æquæ ualēt ratiocinari.

Vt os non secatur trama, nisi prius (di acumine. cinere & aceto præmolitum, nec ebur inflecti potest nisi Zuiho prius mollescat: Sic fortuna non potest redere uulneratos animo, nisi acceperit malitia.

Vt medica terra diu retinet semina propter asperitatem, ut sero emergant: Ita morborū ac dolorū causas in hominibus aliquoties diu latent, donec uoluptas in febrem erumpat.

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Vt sapiens gubernator, in tranquillitate, tempestas rem expectat: Ita rebus tranquillis ad dolorem aliquem preparandus est animus.

Vt periculosa est secundum Hippocratem, summe bona corporis uale tudo: Ita rebus maxime prosperis, metuenda diuersa fortuna.

Vt decidue stelle subito extinguuntur: Ita quos fortuna subito in summa prouexit, repete solent corrumpere.

Vt scarabei, ac uultures offenduntur unguentis: & Scythia iurauit se malle equum hinnientem audire quam ciitharædum canentem: Ita non omnibus placent optima.

Vt mathematici centro, ac spatio: ita quidam omnem uoluptatem uentre circumscribunt.

Vt polypi non extendunt sua flagella, nisi ad esculentia: Sic quidam omnem felicitatem cibo, potuque metiuntur.

Vt maior dolor obscurat minorem: Sic animi uoluptas corporis delectationem.

Vt qui uehementi laborant fame, nec est quod edatur, suis ipsorum ariibus uesci coguntur: Ita quidam pro fame gloria, seipsos laudare coguntur, si desit à quo laudentur.

Quemadmodum à piscibus Hyrcanis, nec boni qui piam expectant, nec mali: Sic Epicurei, nec turbari nos uolunt decorum metu, nec delectari beneuolentia.

Si fieri potest, lippitudinem auferimus ab oculis: sin id non licet, non tamen erimus oculum: Ita si superstio tolli prorsus non potest, non tamen protinus credendum, nullos esse deos.

Vt prin-

EX PLVTAR. MORALIBVS. 19

Vt principem simul & metuiamus & amamus, ut infestum malis, bonis placidum: Sic & deum.

Non quemadmodum quoties cum truculento agimus tyranno, animo sumus anxio: Sic in sacris mysterijs anxium, ac diffidentem oportet esse. Disimile.

Qui nauem fregit, tamen spe uehitur: non fieri potest. Disimile.
ut corpus natas in terrâ deferatur. At qui excidit à philo

Vt athletæ non ferunt corom (sophia, totius perijtinâ, nisi uicerint: Sic bonis uiris præmia felicitatis non ante contingunt, quam peracto huius uitæ certamine.

Vt austeria remedia, sed necessaria, leuant quidem ægrotantes, sed offendunt & inficiunt sanos: Sic acris oburgatio uitio medetur, probos offendit.

Stoici qui se dicunt inuictos, improbitos, & cetera, cum omnia secus patiantur, similes sunt nauibus, quibus inscriptum est, ἐν ᾧ οἱ καὶ πρὸς οἱ αὐτοὶ ὁ δὲ θεὸς ἐστὶν, hoc est splendidi, ac magnifici tituli: at nihilo secius interim iactantur fluctibus, comminuuntur, ac subuertuntur.

Scarabei fugiunt unguenta, delectantur faetoribus: Sic nonnullis pessima pro optimis placent.

Vt pauperiores aliquando donant munuscula ditioribus, quo plus recipiant: Sic indoctiores prouocamus nonnullos, ut eruditiora uicissim illi respondeant.

Accensam lucernam nemo moleste fert, extinctam dolent omnes: ita nasci iucundum, mori inamabile.

Vt non satis est soli bonitas, nisi accedat & cultor idoneus, & semina: Ita non sufficit ingenij felicitas, nisi accedat doctor, & institutor egregius, & præcepta idonea.

C 3 Vt stilla

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Vt stulla canat assiduitate saxum, ut ferrū contractatione atteritur: Ita assiduitas, etiam durissima uincit.

Vt currū rote ui inflexæ, nunquam ad pristinā re-
ctitudinē queunt reuocari, itidem histrionum baculi: Ita
quædam ingenia sic consuetudine, et institutione de-
prauantur, ut corrigi non queant.

Vt terra quo melior est natura, hoc magis corrumpi
tur, si negligatur: Ita ingenia, nisi recte excolantur, quo
sunt feliciora, hoc pluribus uitij obducuntur.

Est terra quædā asperior, duriorq; quæ tamen culta
protinus ferax reddatur: Sic ingenia duriora natura, in
stitutione mansuescunt.

Nulla ferè est arbor, quæ nō sterile scat, ac tortuosa
fiat, si cultura desit: Ita nullum tam felix ingenij quod
non degeneret citra rectam educationē.

Nullus equus recte sessori paret, nisi arte domitus:
Ita nullum non ferox ingenium nisi præceptis cicure-
tur, et educatione.

Nulla tam fera belua, quæ non mansuescat cura: Ita
nullū tā agreste ingenij quod institutione nō mutescat.

Vt molli materiæ facile sigillum imprimitur, si dure-
scat, nō item. Ita puerorū ingenia facile quamuis recipi-
ent disciplinam, sin ætate dure sciant, non item.

Vt agricolæ uallos apponunt arbusculis, quo recte
crescāt: Ita qui instituit, addit monita, et præcepta inge-
niji salubria, ne deuari cent in uitia.

Qui diu in uinculis fuerunt, cum soluantur, tamen
claudicant adhuc, nec ingredi possunt: Ita diu uitij as-
fecti,

EX PLVTAR. MORALIBVS 20

sucti, etiam cum ea deserunt, quæ dā retinent uestigia-

Nō satis est habere corpus sanū, uerū et bonæ ha-
bitudinis, ac robustum sit, oportet: Sic ratio non solū pu-
ra debet esse, et à uitij immunis, nisi sit et robusta.

Vt plures urbes præternauigasse pulchrum est, sed
expedit unam incolere optimā: Ita quā plurima sunt
cognoscenda, sequenda retinendaq; optima.

Quemadmodum proci cum Penelope potiri nō pos-
sent, stuprarent illius ancillas: Ita qui philosophiā non
possunt assequi, alijs literis se contaminant.

Nutrices uagientibus pueris rursus apponunt pa-
pillam: Sic discipulus offensus correptione, rursus est
laude subleuandus, ne deficiat.

Plātæ mediocri aqua alitur, immodica suffocatur: Sic
aius moderatis laboribus adiunatur, imoderatis obrui-

Vt sunt uices somni et uigiliæ, noctis et diei, (tur-
bæ pestatis et serenitatis, belli et pacis: Ita labores leuā-

Lyram et arcū remittimus, (di ocio et lufibus.
quo melius possint tendi: Ita recreandus ocio animus,
ut ad labores reddatur uegetior.

Vt Hierophantæ, quatenus licet, aperiant mysteria:
Sic de rebus arduis cautim et circūspecte indicandū.

Vt mysteria cum silentio spectantur: Ita quædam
melius laudantur silentio, quā oratione.

Vt in lance momentū in utrāq; partē æque propen-
sum est, et in neutram inflectitur: Ita dubius animus.

Medici pharmacis amaris, dulcē nōnihil admiscēt,
ut alliciant: Ita parentes obiurgationis asperitatem

lenitate debent mitigare.

Auriga non semper adducit habenas, sed aliquando remittit: Ita pueris nonnihil indulgendum.

Vt asparagus spinosus dulcissimū fert fructum: Ita ex duris iniitijs magna uoluptas nascitur.

Qui prima uirginum disidia non ferunt ad tempus, idem faciunt quod ij, qui offensi labris, uuas maturas Sponsæ quæ statim offensa (alijs relinquunt moribus uirorū, eos deserunt perinde faciunt, ac si quis ictus ab apibus mel relinquat.

Vasa initio quauis occasione dissoluuntur. At tēpore cōmissuris compactis, uix igni ferroq; disseccantur: Ita prima coniugatorum consuetudo leui momento dirumpitur: sin coaluerit, longe firmitior est.

Ignis facile accenditur in paleis, & pilis leporinis: sed idem mox extinguitur, si nihil addas: Sic iræ amantem, aut nuper coniugatorum, si nemo se admiscuerit.

Qui uenenis piscatur, facile interimit, & tollit piscem, sed corruptū & malum: Sic quæ phultris captant maritos stupidos habent & inutiles.

Vt Circe nō fruebatur ijs, quos uerterat in sues aut leones, sed Vlyssē sanum ultrā omnes dilexit: Ita quæ ueneficijs nactæ sunt maritos, insuauem cum illis uitam agunt, ob dementiam.

Quæ malū dominari demētibus maritis, q̄ sanis ac prudentibus parēre, perinde faciūt, ac si quis in itinere malū ducere cæcum, q̄ sequi uidentē, & uia gnarum.

Vt Pasiphaë maluit tauri cōgressum, cū uxor esset

Minois

Minois: Sic quædam nuptæ moderatis ac seueris uiris, ad intemperantium amorem deuergunt.

Vt qui in equum insilire non possunt ob imbecillitatem docēt ipsum inflectere genua: Sic quidam generosus ac potentes nati uxores non dant operam, ut ipsi meliores fiant, sed illas deprimunt.

Pro equi magnitudine temperamus frenata: Ita pro uxoris dignitate moderanda gubernatio.

Luna cū Soli cōiungitur, tū obscuratur, & occultatur: cū abest, lucet. Contrā proba uxor præsentem maritū, maxime cōspiciet debet: eodem absente, maxime cōdi-

Disimile.

Duabus uocibus simul sonantibus, gratia (ac lateatior fit concentus: Ita quicquid fit in familia, fit quidem utriusq; consensu, sed tamen arbitrio mariti.

Cum spirat Boreas, conatur ui uestem reuellere, at homo magis astringit pallium: quod si sol tepido uento demulserit, iam sponte & tunicam abiicit: Sic uxor conans conuiuijs maritum à luxu reuocare, magis irritat, si placide ferat & roget, magis efficit.

Vt inutile spectaculū auro gemmisq; adornatū, nisi representet similem imaginem: Ita inutilis uxor quantū uis opulenta, si uiro mæsto sit hilaris, hilari mæsta.

Vt Geometra negant moueri lineas & superficies sine corpore, sed unā cum corporibus moueri: Sic uxor & in serijs & in ludicris, & risu, & letis, & tristibus, accommodabit se marito.

Vt qui non ferunt uxores secum edere, aut bibere, docent eas iugurgitare, maritis absentibus: Ita qui non

C s communis

D. ERASMI ROT. SIMILIA,

communicant lusus, & iocos cum uxore, faciūt, ut alibi querant, in seipsi uiris.

Vt rex musicæ studiosus cōplures reddit musicos, literarū studiosus doctos, aleator aleatores, rapax rapaces: Ita uir comptus similem efficit uxore, uoluptuarius incontinentem, castus & sobrius, castam & sobriam.

Vt sinistrarū partiū ictus redundāt in dexterās: Ita uirū oportet uxoris incōmodis cōmodisq; cōmoueri, et

Vt uincula ex cōmissura uires accipiūt: cōtra. Sic ex consensu uiri & mulieris familie status.

Vt corpus nihil potest absque animo, nec animus rectē ualet, nisi corpore incolumi: Sic inter uxorem & maritum omnia sunt communia.

Vt uinū appellatur, etiā si maior aquæ pars sit admixta: Ita domus mariti dicetur, etiā si mulier plus contineat.

Vt nemo sentit qua parte stringat calcem, clerit, nisi qui indutus est: Ita nemo nouit ingenium mulieris, nisi qui duxit uxorem.

Quemadmodū febres ex occultis causis, ac sensim collectæ, magis metuuntur, q̃ quæ ex manifestis & grauius causis sunt ortæ: Ita occultæ ac pusillæ, cotidianeq; offensæ, magis dirimūt beneuolentiā cōiugatorū.

Qui pronubæ Iunoni rem diuinam faciēbāt, exemptum fel abijciebant ad altare, significantes à matrimonio bilem omnem procul esse oportere.

Vt uinū sic austerū, ut idem tamē sit utile ac incundum, nō amarum, uelut aloē: sic erit & mater familiās.

Que ueretur ridere apud uirum, ne uideatur lasciuia, nec

EX PLVTAR. MORALIBVS. 22

ua, nec agere quicquam, ne audax: perinde facit quasi nec ungeretur, ne uideretur unguentis uti, nec lauaret faciem, ne fucus uti putetur.

Vt orator neglectis fucis ac theatricis cultibus, rebus ipsis magis mouet auditorem: Sic uxor non meretricio corporis cultu, sed moribus commendatur uiro.

Vt tibicen per alienā uocem sonat: Ita mulier quædam non grauabitur per uirum loqui.

Vt philosophi colentes principem, se reddunt nobiliores, non illum: Sic uxores subdentes se uiro, laudem consequuntur: conantes autem imperare, deterius audiunt, quā quæ subiiciuntur.

Imperiū uiri in uxore nō erit, cuiusmodi est domini in rem possessam, sed cuiusmodi est animi in corpus.

Vt humida miscentur omnibus partibus: Sic inter coniugatos, omnia debent esse communia.

Vt ælurus unguentis efferatur, & in rabiem agitur: Ita quædā uxores insaniūt, si senserint in uiris unguetam.

Qui ministrant Elephantis, non sumunt lucidā uestem, qui tauris, purpuream non induunt: nam his coloribus efferantur. Tigrides tympanorum strepitum non ferūt: Ita uxor ab ijs debet abstinere, quibus senserit maritum uehementer offendi.

Vt apicula per omnia circumuolitans, id qd est utile, domum adducit: Ita studiosus ex uno quoq; quod ad mores confert, excerpit.

Vt corporis uitia grauiora sunt, quæ faciūt huiusmodi: Ita quædam animi uitia ob id sunt grauiora, quod uehemētius

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

mentius perturbant. Minus enim cruciat, si quis nō credat esse deos, quā si quis superstitiose timeat deos.

Disimile. Comicus uenuste dixit de ijs, qui lectos inaurāt, ac deargētant, cū dij nihil nobis gratis dederint, nisi somnum, cur id sibi magno uolunt cōstare. At cū dij somnū nobis dederint curarum, et laborū delinēmētum, superstitiosus sibi illum reddit carnisficinam.

Heraclius dixit, uigilantibus unum cōmunem esse mundum, sopitos in suum quēq; discedere. At superstitiosus ne uigilans quidem, cōmuni cum alijs mundo fruitur, semper somniantē cogitatione.

Mistum. Polycrates tyrannus nō erat formidabilis nisi Sami, Periander Corinthi. Desinebat metuere, qui illinc in liberam ciuitatem emigrasset: At superstitiosus nō habet quō confugiat, ut metu liberetur.

Disimile. Licet seruis, quibus spes non est libertatis, ad principis statuam confugere, uenditionem postulare, mutare dominum, si durius habiti sunt quā ferre possint. Sua perstitiosis ne hoc licet.

Si miserum est seruire, multo miserrimum est seruire ijs, quos non possis effugere.

Disimile. Laïrones aut fugitiui, si aram aut statuam apprehenderit in tuto sunt: At hic maxime trepidat supstitiosus.

Vt tigrides circumstrepētibus tympanis aguntur in rabiem: Ita quę bonas mentes cōpescunt, feras & agrē fies tritant & efferant.

Vt quibusdam minus mali fuit, non omnino uidere, quā perperam uidere, uelut Herculi, qui filios uidens
pro ho-

EX PLVTAR. MORALIBVS. 25

pro hostibus occidit: Ita leuius malum est, deos omnino non credere, quā credere noxios.

Bion inquit, quemadmodum quicquid paxillo appēderis, id accipit, sustinetq;: Ita quibusdam quicquid suaseris admittit, quicquid imposueris ferunt.

Gubernator uidens insurgere tēpestatē, deorū auxilium implorat, nihilo segnius interim clauū moderās, et antennā detrahens: at superstitiosus despolet animū.

Vt arithmeticoꝝ digiti aliquando ualēt multis milibus, aliquando nihil: Sic regum amici aliquoties quiduis possunt. rursum mutata in fastidiū gratia, nihil possunt.

Vt frequentius conuenitur ad spectaculū, ubi non nihil theatricę stipis confertur. Ita disciplinę à pluribus coluntur, quę præter uoluptatē ac dignitatē, emolumentum etiam & commoditatem adferunt.

Vt in tranquillitate corpus expeditum redditur aduersus iminentem tempestatē: Ita tenui uictu, parcaq; ut medici loquuntur, dieta utendum, ut si incidat opiparum conuiuium, possis enatare.

Vt in conuiuijs temperamus ab appositis cibis, quolocus sit lautijs, quas expectamus: Ita quotidiana parsimoniam præmuniendi sumus.

Vt qui sacrum exhibent, ipsi nihil inde gustant: Ita quidam alios accipiunt, ipsi abstinentes.

Vt qui sacram pecuniā uertūt in usus belli, uoluptatē trāsferunt ad necessitatē: Ita qui ad usum edūt ac bibūt.

Quidam fastidijs proprijs uxoribus & formosis & amantibus, cum sortito mercede cōeunt, glorię causā
magis

magis quàm uoluptatis: Ita quosdam cibi delectant, uel ob id ipsum quod rari sint, ac magno empti.

Vt axillarum titillatio risum gignit, sed insuauem et spasmo similem: Ita uoluptates iniucunde, quas corpus ab animo extimulatum non sponte capit.

Disimile. Abominamur feminas utentes ueneficij in nos, et amplectimur ciborum artifices.

Vt membrum scabiosum semper opus habet frictu: Ita cupiditas animi nunquam satiatur.

Vt Athenienses nunquam de pace consultabant nisi pullati, quemadmodum dicebat Demades: Ita nobis non uenit in mentem moderatio uictus, nisi iam febris aestuantibus, et admotis pharmacis.

Lysimachus ob sitim coactus se dedere Scythijs, deinde cum frigidam bibisset aquam, dii boni, inquit, quæ breuis uoluptatis causa quantæ deposui felicitatem: Ita nobis cogitandum, postquam ob potaciunculam intemperantiam aut Venerem, in longum morbum incurrimus.

Vt cicatrix admonet cauendum esse uulnus: Ita memoria præteritorum malorum reddit cautiore.

Vt pueriles querimonie facile conualescunt: Ita leues cupiditates subducta materia facile sedantur.

Flosculorum odores per se parum efficaces, admixti oleo maiorem uim habent: Ita morborum causas, si in corpus incidunt, iam humoribus collectis abundans.

Qui male adfecto corpore, uitæ ratione morbum accersunt, ij quasi cœnum commouent.

Vt nautæ nimium onerantes nauem, deinde in ex-

haurienti-

haurienda sentina laborant: Ita qui corpus onerant cibis, ac deinde clysteribus inaniant.

Qui corpus egre affectum ad balneas ac uoluptates trahit: quasi putræ ac laceræ nauem deducit in mare.

Si ebrij comesatores irrupant in domum luctu funestam non solum nihil adferent hilaritatis, sed eiulatum potius excitabunt: Ita uoluptates in corpore egro offendunt quoque.

Vt nautæ sereno coelo nonnihil laxant uela, cum est suspicio tempestatis contrahunt: Ita corpori recte affecto nonnihil permittendum: contra siquid timebitur morbi, cautius agendum.

Homines tantum pingues, ac robusti durique, similes sunt gymnasiolorum columnis, ut dixit Aristot.

Vt nauibus sentinæ plenæ onus detrahendum: Ita corporibus aggrauatis subducendus cibus ac potus.

Qui ita corpus exinanunt pharmacis, ut pegrinis rebus expleant, ac magis noxijs pinde faciunt, ac si quis ex pulsus est ciuitate grecis, inducat Persas aut Scythas.

Vestes quæ nitro, simulibusque rebus lauantur, magis attruntur: Ita uomitus pharmacis extorti, magis offendunt.

Vt sceleratæ mulieres abortum prouocant, ut rursus impleantur ac uoluptentur: Ita quidam in hoc ipsum corpus euacuant pharmacis et clysteribus, ut denovo liceat ingurgitare.

Qui à præscripta uitæ ratione ne tantulum quidem auferent discedere, ij ostrei, uel stipitis potius uitam uiuunt.

Vt ferrum crebris immersionibus consumitur: Ita corpus crebris permutationibus uitatur, hoc est, si nunc inmodicus

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

immodicis laboribus intendatur, nunc uoluptatibus liquefiat, ac molliatur.

Nautæ à nauigandi labore turpiter conferunt se ad uoluptates, rursum à uoluptatibus ad nauigationem redeunt: Ita quidam à delicijs ad labores, à laboribus ad delicijs, summa uite inconstantia sese uertunt.

Qui uiro malo addit opes et gloriam, is febricitanti ministrat uinum, bilioso mel, coeliacis obsonia, quæ morbum animi, hoc est, stulticiam augeant.

Vt qui morbo laborant, cibos purissimos et lautissimos fastidiunt et recusant, si quis edere compellat: ijdem restituti bonæ ualeitudini, cæso quoque, aut cepe libenter uescuntur: Ita stultus magnifica fortuna iniucunda, sapientibus etiam humilis ac tenuis fortuna suauis.

Qui cibi duntaxat caussa ad conuiuium accedunt, quasi uas adducunt implendum.

Mistum

Qui in eadem uehuntur naui, et in ijsdem militat tentorijs, sese mutuo ferant oportet: Sic qui uersantur in republica: at in conuiujs non idem est necesse, nam illic periculum est commune: hic non item.

Qui rogant quid simus facturi, si non edamus, bibamus, et huiusmodi rebus utamur: perinde faciunt, quasi Danaides essent sollicitæ, quod facturæ sint, si doliū impleatur.

Qui est seruitute manumissi sunt, quæ dominis solent facere cum seruirent, ea faciunt sibi ipsis, suoque arbitrio et presidio: Sic nunc anima alit corpus multo labore multisque curis: postea facta libera, seipsam alit contemplatione ueri, nec ab ea poterit auelli.

Vt corpus

EX PLVTAR. MORALIBVS. 29

Vt corpus est instrumentū animæ, Sic anima est in-

Vt grauiora corporis uitia, quæ instrumentū Dei in uulnus et in tumores crumpunt: Ita animi affectus, qui grauibz curis uitam reddunt molestā: ut uitium est ex atomis omnia nata credere: at non angit animū quem admodum auaritia.

Non timet mare qui nō nauigat, nō bellum, qui non bellat: nō latrones domi manēs, nō calumniatorem pauper: nō inuidiam priuatus: nō terramotū qui est in Gallia: non fulmen qui est in Aethiopia. At superstitiosus, omnia timet, terrā, mare, aërem, coelum, tenebras, lumē strepitum, silentium, somnium.

Serui cum dormiūt, nō timēt heros: uincti obliuiscuntur compedum: in somno, hūlcera, carcinomata, et grauiissimi etiam cruciatus cōquiescunt. Sola superstitio etiam dormientem infestat.

Tyrannū mutato solo licet effugere: quæ deū timet, nō est quo fugiat: quandoquidem nusquam nō est Deus.

Licet seruis postulare distractionē et mutare dominum: idē non datur superstitiosis, cum omnes deos metuāt.

Si miseri sunt, qui duos nati sunt dominos, quanto infeliciores, qui dominis seruū uitijs, à quibus non possunt aufugere?

Sunt aræ seruis, sunt statuæ, sunt asyla latronibus, ad quæ cōfugiāt, et ubi tuto sint: at hic maxime timet super-

Vt tigrides, si quis tympanis circumsonet, in rabiem agi dicuntur, adeo ut seipsas denique disperiant: Ita quosdam offendit, quod alijs addit animū.

D. putia

puta musica, eloquentia etc.

Cum nauta uidet imminere tempestatē, primū quidē deos inuocat, ut incolumi liceat in portū appellere, mox cōtrahit uela, atq; omnia nibilo secius parat, quibus est opus: Ita nos debemus auxilio diuino fidere, sed sic ut nostram quoq; industriam adhibeamus.

Ut arator ab Hesiodo iubetur dijs sacrificare, deinde aggredit: & miles primum inuocat opem diuinā, deinde

Ut tremūt, qui urforū aut draconum (armatur
lustra adeūt: Sic superstitiosi cū tractāt diuina, existimā
tes deos semper paratos ad nocendum.

Qui duos collūt metu alicuius mali p inde faciunt ut
ij q tyrānos uenerātur, ne noceāt, quos oderunt animo.

Quidam dū stulte fugiunt latrones aut feras, in auidā
incidunt & in barathra aut præcipitia: Sic quidam su-
perstitionem ita fugiunt, ut incidant in impietatem, cū
in medio sit pietas.

Ut qui ē uinculis emittuntur, licentius uagātur quānt
ij qui nunquam fuerunt in uinculis: Sic pueritia cum ā
pæceptoris gubernatione soluitur.

Qui demissi ā pædagogis, suo relinquuntur arbitrio
nō abijciunt imperium, sed mutant principem, nam pro
pædago iam rationi parent.

Qui in ciuitatem ascripti sunt, & hospites, multa
damnat, ac moleste ferunt: at qui in ea ā pueris sunt edu-
cati, quiq; assueuerunt, probane: Sic qui philosophiam ā
pueris imbibierunt.

Ut Athletis amphotides adduntur contra plagas: Ita
pueris

pueris focalibus magis est opus aduersus pestilentē orati

Ut peius sentiunt de homine qui dicunt (onē
eum esse iracūdum, pernitosum, quān qui negāt cum
uiuere: Ita minus male sentiunt de ijs, qui negant ullos es-
se, quān qui dicunt esse morosos, noxios, irritabiles, ut
faciunt superstitiosi.

Ut ager si nō colatur, nō solum infrugiferus manet,
uerū etiam multa syluestria producit: Ita adulescēs ratio
nis capax, nisi pæceptis honestis exerceatur, nō solum
non euadet bonus, sed ad multa uitia defleetur.

In ludo sphaera simul discūt & mittere, & excipere Disimile.
commode: at in doctrina prius est bene accipere quān
mittere, quemadmodum concipere prius est, quān pa-

Ut aues subuēt, aneos concipiunt foetus (rere.
Sic inutilis oratio accepta, nec inherens, sed protinus ī
auras dispergitur.

Vasa ad excipiendum quod infunditur, accōmodant
& inclināt sese: Sic qui discit, debet accōmodare sese
ne quid effluat eorum, quæ utiliter dicuntur.

Vasorum malorū & putrū aures quibuslibet imple-
tur potius quān necessarijs: Ita quidā stultissima protia

Qui equos recte alūt, eos docēt pa- (nus discūt
rere freno: pueros qui uolet instituire, & rimū assue-
faciat ut dicto sint audientes.

Si quid in uires uelis infundere boni, uentū atq; aē-
rem emoueas oportet: Sic fastū ac timorē eximas opor-
tet ab animo eius, quem uelis docere.

Malus cōsiliarius oia deprauat assidens: Sic inuidia

nulli magis damnat, quam quæ sunt optime dicta.

Vt lumen, ita nec oratio ulli prodest, nisi uolentibus.

Vt economicis & amici profunt, & (accipe.
inimici, quemadmodum dixit Xenophon: Sic uigilans au-
ditor & cordatus, non solum benedictis, uerum etiam cr-
ratis aliorum fit eruditior.

Vt in alienis oculis nosmetipsos cõspicimus: Sic i alie
na d. tione qd nos deceat, aut dedecet, cõtẽplandũ est.

Vt ad sacrũ epulum, sic ad auditiõẽ oportet placi-
dũ ac beneuolũ accedere, ut bñdicta probes cãdide: aut
se parum recte dicat, tacitus notes quam obrem erraue-
rit, & animi conatum certe probes.

Facile est demoliri, quod alius extruxit: at difficilli-
mum, idem aut melius aliquid extruere. Ita aliorũ orati-
onem reprehẽdere in proclini est: at eodẽ modo melius
ue dicere, non est perinde facile.

Vt multa belli inania, iuxta prouerbũ: ita & auditi-
onis, puta supercilium, acclamatio, strepitus, & id genus

Quæ admodũ in ijs, quæ ad tibiã canun- (alia-
tur multa fallunt ac suffugiunt auditorem errata: Ita in
oratione phalerata, multa incepte dicta fallunt auditore
ob phaleras, & fucos orationis.

Qui coronas neclunt, bellissima querunt, nõ utilissi-
ma: at apes etiam amarissimo thymo insidunt, atq; in-
de mellificiũ colligunt: Sic oportet auditore non floscu-
los orationis, uoluptatis causa sectari, sed uim sentiẽtia-
rum & utilitatem.

Dissimile.

Non oportet hoc animo ad audiendum accedere,
quo

quo ad spectaculũ, puta ut tantum delectemur, sed ut me-

Non conuenit, ut in tonsuris (liores efficiamur.
na surgens, ad speculum contẽpleris te ipsum, nõ recte
sis curatus: Ab oratione discedens, non expendas, num-
melior sis factus, aut deterior ex auditione.

Vt balnei nõ purgãtis: Ita nec sermõis ulla est utilitas.

Non sic ad audiendum est accedendũ, ut uelis inungi
& oblini fucis: quo nitidior fias, sed gratiã habeas: si ue-
lut alucare acri fumo, sic ipse mordaci sermone purge-
ris aio, qui cæcutientia & lippitudinis est plenus.

Qui bibũt, ubi iã desierint sitire, tum poculi sculptu-
ram contẽplantur: Sic in oratiõẽ, primũ animaduerten-
dum, q̃ salutare sit quod dicitur: deinde si uacat, quid
sit elegans aut nitidum, considerare licet.

Qui statim orationis ornatum requirit, perinde fa-
cit ac si quis nolit antidotũ bibere, nisi uas sit adductũ
ex Atticæ Veneris figulina: nec in hyeme uestem indu-
re, nisi quæ lanam habeat ouium Atticarum.

Vt q̃ ad conuiuũ accessit, uisum appositum, nec aliud
requirit: Ita discẽtẽ tacite audire oportet, donec q̃ di-
cit, perorauerit, tum si lubeat, utilẽ aliquã quæstionẽ pro-

Vt apud Homerum Vlysses ride- (ponere-
tur à procis, quod panis frustula peteret, nõ enses, neq;
lebetes: Ita magis ridendi sunt, qui differenti minutulas
ac friuolas quæstiunculas obijciunt.

Vt qui clauẽ uelit secare ligna, securi aperire ostiũ,
utriusq; usu sese priuat: Sic qui dicentem alienis ac fri-
uolis quæstiunculis perturbant, non solum nullum cãm-

pium fructum ex his quæ dicuntur, ueruetiam mali uiri opinionem, atq; odium lucrifaciunt.

Vt morbus nō celādus ē, sed ī publicū effrēdus, quo sanari possit, ut dixit Heraclitus: Sic in scitia nō est te-

Vt tragœdi in theatris: Ita philo- (genda-
phus in scholis est audiendus, nempe ad finem usq;

Disimile Qui pecuniā dat, quantū impartit alijs, tantū sibi detrahit: At nō idē sit in laude, et tū hoc imaginātur maligni quiddā, parcius impartientes, laudē q̄ pecuniam.

Vt qui maligne dant alijs, uidentur ipsi parum habere: Ita qui parce & maligne laudant alios, uidentur ad huc suas esurire ac sitire laudes.

Iudex in caussa nihil tribuēs amorī, tantū rem pperdit, ac sū eā pnuunciat: At in audiēdis philosophis, multis lapsibus cādide fauendū est. Vnde ueteres iuxta Mercurij statuum, Gratiarum item ponere soliti sunt.

Vt iuxta uias asperas ac salebrosas uiolæ flosculiq; nōnunq̄ occurrūt: Ita in orōne insaciūda nōnunq̄ & sententia, & figuræ incidunt dignæ quæ laudētur.

Vt hedera undecus ex se inuenit, quo se alliget: Ita amor etiam ijs capitur, quæ non amantē offēdunt.

Vt amantes candidē interpretantur uitiā quædam: Ita debent & auditores dicentium.

Bonus conuiuia non existimat hoc tantum suarū esse partium, ut suauiter accipiatur, cura sumptuq; alieno, sed debet commodū uicissim exhibere conuiuā: Sic auditor non tantum audit ociosos, dicente sollicito: sed uultu, oculis, applausu, fauore iuuare oportet dicentem.

Vt in

Vt in ludo spheræ alterius est cōmode mittere, alterius scite excipere. Sic in audiēdo cōuenit utrūq; suo fungi officio, tū cū qui differt, tū cū qui auscultat.

Qui castā ac philosophicā orōnem meretricijs ac sophisticis laudibus psequeuntur, pinde faciūt atq; ij, qui athletam lilijis aut rosis coronēt, nō lauro aut olcastro.

Vt non quæuis coronā quēuis decet uictorē: Ita non quæuis laus aut quiuus honos quemcunq; hoīem.

Vt ridiculus sit cantor, qui rem grauem Lydijs efferrat modis: Ita ridiculus, qui de dijs aut recte uiuēdo uerba faciens, rhetoricis lasciuat flosculis.

Non quemadmodum parasitus conuicio tactus ab **Disimile** ijs, à quibus alitur, ridet, ac nihil commouetur: Ita à philosopho reprehēsus, debet esse affectus, sed nec offēdi oportet, nec impudenter negligere.

Vt caro quæ callo obduruit, non accipit uibices plagarum: Ita animus assuetudine peccandi non commouetur correptione licet acri.

Qui correptus statim fugit exosus admonitorem, perinde facit, ac si seclusus à medico, continuo offensus aufugiat, non expectans ut obligetur, & oblinatur uulnus ac mitigetur. Nam is quod dolet iam passus, quod confert, non uult experiri.

Vt Telephi uulnus eadē hasta sanātū est, q̄ uulnus in fluxerat: Ita uuln⁹ obiuergatiōis ab eodē sanabitur, q̄ fecit.

Vt qui sacris iniuntur, perferunt primos illos insultus, spe sequuntur dulcedinis, ac lucis. Idem facient dum ijs, qui à philosopho obiuergantur.

D 4 Vt prius

Vt priusquam assueuimus, multa nos offendunt in homine, quæ postea assuetis sunt etiam iucunda: Sic in literis, in philosophia, prima illa tædia toleranda sunt, donec usu fiant facilia iucundaq;.

Vt uasa angusto ore difficilius recipiunt, sed retinēt certius liquorem: Ita ingenia quæ tardius percipiunt, se rē meminerunt tenacius.

Vt pulli inuolucreis semper hiantes pendent de ore alieno: Sic quidā molesti sunt docenti, qd' necessariū sit eis oia mansa in os inferere, nihilq; tradāt ipsi sibi.

Vt qdā crebris diuerticulis uia breuē reddūt longā: Sic nōnulli docentē crebris q̄stiunculis nihil ad rem pertinentibus interpellātes, ppetuā interrūpunt doctrinā.

Quemadmodū ignaui, cibiq; auidi canes, domisferarum pelles mordent, ac uillos uellunt, feras ipsas in uenatu non attingunt: Sic quidam præposere studiosi, de nugis agunt, caput discipline non attingunt.

Disimile

Non ut uasa, itidem ingenia desiderant repletionē, sed satis est accensio, uelut incitamentum in materia, quo uis inueniendi, et cupiditas ueritatis incitetur.

Veluti si quis ignem petat a uicino, deinde illic lucu lento reperto foco desideat, maneatq;: Ita quidā semper assident præceptori, nec accendunt ingenium suū ut domū suo fruatur igni.

Quemadmodū iuxta Philoxenū, suauissimæ sunt carænes, quæ non sunt carnes: et iucundissimi pisces, qui nō sunt pisces: Ita maxime deletat admixta philosophia poësis, et poësi admixta philosophia.

Vt in

Vt in opsonijs non solū sequimur uoluptatē, sed etiam salubritatē: Sic in audiendis et legendis autoribus.

Frustra clauduntur portæ ciuitatis, si una relinquatur apta, p quā hostes irrūpant: Ita nō satis est in cæteris tēperatū esse, si auditus pateat pncipiosis sermonibus.

Vt diligentius seruanda est ea porta, qua uia sit ad regiam: Ita cautius seruādus auditus, qd' maxime sit cū rationali animi parte coniunctus, et quod per eam admittitur, maxime potest uel adiungere uel ledere.

Quidam anethystum adhibent in computationibus aduersus ebrietatem: Multo magis in audiendis poëtis præcepta sunt adhibenda, ne quid inficiant animum.

Vt in his locis ubi multæ nascuntur herbæ ad remedium efficaces, in iisdem multæ nascūtur letales: Sic in poëtis multa præclara, multa pestifera.

Vt Simonides dixit, stupidiore esse Thessalos quam ut à se decipi possent: Ita qui feliciore sunt ingenio, citius à poëtis corrumpuntur.

Quemadmodum Vlysses auribus cera obturatis, Sitarum periculum præternauigauit: Ita nos siquid incidit blande fœdum in autoribus præteruehi oportebit.

Si multi inebrientur uino, non ob id incidēde uitæ: ita ut fecit Lycurgus, sed propius admouendi fontes: Ita si multi abutuntur poëtica, non protinus abijcienda sed adhibenda cautio, ut fiat salutaris.

Vt mandragora iuxta uitæ nascens, uinum reddit letius: Ita philosophiæ ratio admota poëticiæ, moderatio rem efficit eius cognitionem.

D

3

Quemadmo

Quemadmodum in picturis plus mouet color quam lineæ, propterea quod propius hominis formam repræsentet ille, magisq; fallat: Ita mendacium admixta ueris similitudine, magis allicit mouetq; , quam simplex oratio, quæ nihil habeat fuci.

Disimile Non ut inuenire licet sacra sine tibijs & choro: Ita poësim absq; mendacio licet inuenire.

Venenum admixtum cibis: pestilens sententia admixta rebus utilibus ac iucundis.

Vt sedis animantibus scite effectis delectamur: Ita in poësi, quia est rerum adumbratio, etiam mala recte effecta delectant.

Vt in parricidio, aut incestu depicto, artè modo laudamus eius qui pinxit, rem ipsam detestamur: Itidem in poëtis elocutionem imitabimur, rem execrabimur.

Quædam per se non pulchra, quibusdam ob id bona sunt, quod apta: Ita laudantur in poëtis quædam, qd congruunt personæ, tametsi alioqui fœda. Demonides claudus precabatur, ut crepidæ, quas furio amiserat, quadrarent ad pedes eius qui sustulisset.

Vt periculum sit, si omnes in idem inclinent latus naui, sed alijs alio inflectentibus, naui optime libratur: Sic seditio & dissentio inter rhetores tutiorem reddit statum ciuitatis. Item dissentio poëtarum inter se facit, ut minus insciant opinionem lectoris.

Quemadmodum medici cantharidis, quæ letale uenenum est, pedibus tamen & alijs ad remediū utuntur: Ita licet ex eadem poësi decerpere, quo medicaris illius ueneno

ueneno. Nam semper aliquid admiscet, quo significant, se dammare quod narrant.

Qui oia student exprimere, multa praua imitantur imprudentes, quemadmodū Aristotelis balbutiē, & Platonis incuruos humeros familiares exprimebant.

Nō quæadmodū oia religiose metuimus, ac reuereamur in sacris: Ita optet in autoribus oia uenerari, sed audacter adhibito iudicio, pbare quædā, quædā improbare.

Non sic est parendū poëtis aut philosophis, quæadmodum pueri obtemperat pædagogis, sed quæadmodū Cato puer parebat quidē pædago iubenti, sed rogabat quam ob causam id iuberet: Ita fides habenda auctoribus, si causam idoneam reddiderint.

Quæadmodū in uite luxuriatibus solijs ac palmitibus sepe fructus occultantur: Ita in poematibus, figuris ac fabulis luxuriatibus, mltia cognita utilia fallūt adulescētē.

Quemadmodū in iisdem pascuis apīs florē sequitur, capra fruticē, sus radicem, quadrupedia fructum: Sic in poëtis alijs aliud querit, hic historiam, ille sermonis ornamenta, ille probationes, ille præcepta uiuendi.

Vt equis non in ipso cursu si enum iniicimus, sed ante cursum: Sic qui propensi sunt ad iram aut libidinem ante rationibus ac monitis refrenandi sunt, priusquam in periculum uentum sit.

Vt apīs ex amarissimis floribus, & asperissimis spinis mel suauissimū ac lenissimū colligit: Sic ex turpibus ac sceleratis fabulis, utcūq; decerpi pōt aliqd utilitatis.

Vt freno circumagitur equus, ut clauo naui: Ita oratione

oratione ducuntur homines.

Quemadmodum medici pharmacum, ad unicū morbiū repertum, ad oēs similes ac finitimos accommodāt: Ita cōuenit auctorū dicta ad uarios usus accommodare.

Vt qui uestes flagellāt, corpus non attingūt: Sic q̄ generis uitium aut paupertatē exprobrāt nō proprie tangunt ipsū hoīem, sed externa calumniantur.

Vt qui subito ē summis tenebris in lucem educitur, magno opere perturbatur, nisi paulatim lumini assueuerit: Sic in poetis prelegendis, philosophorum opiniones in spergēde in animos puerorum, ne postea ad tam diuersas doctrinæ rationes perturbentur.

Frustra suber appenditur retibus ut natent, si plumbum amexum deorsum trahat, & in æquo teneat: Ita frustra præceptis bene uiuendi institumur, si malicia addita non finit ē stulticia emergere.

Vt in curatione non sentitur morbi leuamen, nisi syncerus habitus inducatur: Sic in philosophia non proficitur, nisi paulatim aliquid debeat de stulticia, donec in alium mentis habitum proficiat.

Disimile Non ut Ceneus subito ē muliere factus est uir optando tantum: Sic repente ex improbo uiro probus euadit ~~quidā ut qui cubitum abiit stultus, surgat sapiens.~~

Vt ad lineam applicandus est lapis, non ad lapidem linea: Sic uita ad philosophorum decreta corrigēda est non ea sunt ad mores nostros trahēda.

Vt paulatim umbra remissa sentimur nos magis esse in lumine: Ita sensum imminuta stulticia, in sapiētia p̄ficimus.

Vt qui in

Vt qui immēso nauigāt mari, ex ipsa uentorū uī cursumq; tēpore cōiſciunt se promouisse, etiam si nondū appareat portus, nusquā tamen cōsistūt, donec portum attingerint: Ita nō cōquiescendū in philosophia, donec ad perfectū illum sapiētis habitū peruētū sit.

Vt qui paulum addit paulo, idq; frequēter facit, magis acerrimū accumulāt: Ita assiduitas ad bonam mentem parandam plurimum ualet.

Qui subinde subsistit i uia, minus proficit: At in philosophia etiam relabimur in maliciā, intermisso ad honestā cursu, ceu nauis retro astra est.

Planeta iuxta mathematicos cum desinunt procedere *Disimile.* refigurantur: At in philosophia subsistere nō licet, sed assidue est progrediendum.

Vt statera non potest cōsistere, sed aut in hanc, aut in illam uergit partem: Sic in philosophia, qui nō proficit ad bonā mentē, is reuoluitur ad malā mentē.

In bello nunquam remittende sunt excubie: Ita semper aduersum uitia nobis dimicandum.

Vt culmus primū in altū surgit impetu, deinde crebris geniculis intersecatur: postremo in summo uētī statibus laborat: Sic quidā initio seruēt, deinde subinde subsistūt & offendantur: in extremo deficiūt defatigati.

Vt qui leuiter amant, gaudēt quidē amico præsente absētis facile obliuiscuntur: at qui penitus amāt, nō sinūt abesse quod amāt: Sic quidā facile auocātur à studio philosophiæ negotijs: at qui uere amant, omnium prae illa obliuiscuntur, nihilq; illis sine illa dulce esse potest.

Non

Disimile. D. ERASMI ROTÆ. SIMILIÀ.

Non quemadmodum inuentus cum adsunt delectatur, cum non adsunt non discrucianur: Ita oportet erga philosophiam esse affectum.

Vt qui uehementer esurit aut sitit, nulla re potest auelli, donec sedauerit appetentiã: Sic omnia posthabenda sitienti sapientiam.

Quemadmodum graue est nauim ingressis, cum terra discedit quam agnoscunt, & nondum apparet ad quam nauigant: Sic philosophantibus initio molestum à consuetis discedere commodis, cum nondum uideant ad quam felicitatē philosophia sit perductura.

In philosophiæ studio ceu per metamorphosin quandam, quidam uelut aues facti conferunt ad contemplationem naturæ, quidam ceu catellæ ad rixas & morsus philosophicatum & quasiuncularum.

Quemadmodum Anacharsis dixit, Athenienses ad nihil aliud uti numis, nisi ad numerandū: Ita quidā utuntur philosophiæ præceptis tantum ut ostendant.

Vt apicula ex flosculis succū mellis colligit, cum alij non delectentur nisi colore & odore: Sic philosophiæ studiosus & ex poetis inuenit, quod ad bene uiuendum conducatur, cum alij tantum uoluptate deliniantur.

Qui in Platone & Demosthene nihil querunt nisi puritatem Attici sermonis, quid aliud agunt quàm ij, qui in pharmacis nihil amant, nisi fragrantia & nitore, uim purgandi seruandūq; negligunt?

Vt non medentur qui nēdunt pharmaca: Ita nō sunt philosophi, qui quicquid ē philosophia sumpserint, id trāsferunt

EX PLVTAR. MORALIBVS. 12

ferunt ad ostentationem.

Vt auis quicquid pabuli nata est, in pullos transfert protinus, ipsi nihilo melius est: Ita quidā ideo discunt, ut statim doceat ipsi nihilo meliores euadūt.

Vt uerus amor erga mulierē non desiderat testē, sed sat habet si clam ea potiat̃ur: Ita uir sapiēs recti cōscientia cōtentus. At qui fictē amant ostēdant & iactant.

Vt agricolæ lubētius uident spicas inclinatās quàm erectas in altum: nam illas onustas fructu intelligunt, has inanes: Sic adulescentes prius quàm profecerunt in philosophia tumem: ubi doctrinæ fructū perceperint, submittunt sese.

Vt ē uasis cum explemtur liquore, aer expellitur: Sic qui profecerunt in philosophia, ueris implentur bonis, ac minus iam gloriantur barba & pallio, minusq; seueri sunt in alios, in seipsos diuiores.

Vt imitantur homines clamore ac tumultu, deinde cū sacra sunt, taciti ac uenerabundi auscultat: Ita initia philosophiæ tumultuosa sunt, tranquilla mysteria.

Vt tepestate apparatus geminis, nautæ i fœ erigitur: Ita post primā illam in philosophia desperationē, lux ueritatis oborta discutit eam dissidentiam.

Menedemus aiebat multos nauigare Athenas, qui primum essent sapientes, deinde fieri philosophos, id est, sapientiæ studiosos, deinde rhetores, postremo i diotas: Sic in philosophia quo magis profeceris, hoc minus turgebis fastu.

Qui dentibus laborant, protinus medicum adcurrunt, malum

malū exponit: qui febre tenentur accersunt. at phreneticus, nec accersit nec admittit, ob morbi uehementiā: Ita qui uitia sua celat, nec admonetē patiūtur, de his nulla saluatio.

Vt qui laborat, nō affectant haberi (luti spes est. ulcerosi, sed magis fugiūt esse q̄ uideri: Ita non est affectandū, ut uidearis malus, sed magis abominandū ne sis talis, quā ne uidearis.

Diogenes uidens adulescētulū quendā in popina, ei pudore intro fugienti: quō interius, inquit, fugeris, hoc magis eris in popina. Ita uitiosi quō magis abdūt sese intra seipso, hoc magis sunt id quod sunt. Foris prodeant oportet, si cupiūt effugere seipso.

Vt qui egent, hoc magis ac molestius egēt, quo magis dissimulant egestatē: Sic qui uitiosi sunt, ac dissimulant ob fastum & arrogantia, peiores sunt.

Vt equi iam māsuefacti, etiā si auriga nō utatur habent, tamē suapte spēte rectā p̄gunt ire uia: Sic affectus à ratione iam pridē domiti, & assuefacti, nec i somnis, nec in morbis sopiti ratione, quicquam tētant turpe.

Vt corpus assuefit, ne conuiueat aut lachrymentur oculi, ne palpiet cor: Ita multo magis animus ne phantasijs commoueat.

Quē admodū cū morbus i corporis partes nō suas trāsfertur, signū est morbi parātis abire: Sic cū offendimur quibus cōuenimus delectari, indicū est futurę sanitatis.

Vt non est uerus amor, qui caret zelotypia: Ita non amat uehementē uirtutem, nisi qui ardet emulatione re ete factorum ab alijs.

Vt acer

Vt acer equus suapte sponte facile currit: Ita qui ardet amore uirtutis, non eget admonitore.

Vt amati oia placent in amato: Sic in eo in quo uirtutem amamus, etiā gestum, incessum, & adpectū imitiamur.

Vt qui uerē amant etiā balbutiunt, & tarsi gaudemus. Item ac pallorem adamat in amatis: Sic admirator uirtutis, nō horret Aristidis exilium, nec Socratis paupertatem, nec Phocionis condemnationem.

Vt qui se comunt, adhibent speculum: Sic gesturus negocium proponit sibi laudatorū uirorum exempla.

Quōd ediscebant nomina digitorum, ijsq; aduersus terrores ueluti remedio utebantur, singulis lente recitatis: Sic aduersus omneis animi perurbationes, exempla quēdam optimorum uirorum habenda sunt in oculis.

Vt qui desperat se fore diuitem, largus est (promptius impedit, at qui iam spe uicinus est opulento, is nec pusillum cōtemnit lucellum, & minimis parcat: Ita qui confidit se fore bonum uirum, & minima uitia studet corrigere, & nihil negligit, quod aliquo modo conducat ad bonam mentem.

Qui sepem, aut aggerem construunt quę uis congerunt, lignum, saxum, aut columnam à sepulchro delapsam. At qui regiam edificat, nihil temere cōponit: Sic uir bonus nullam uite partem negligit incompositam.

Licet inuenire regionem, ubi uenena non sint, quę Dissimile. admodū affirmant de Creta: At nō licet inuenire rem publicam, quę non alit inuidiam contentionemq;.

Vt prisci satis erant si à feris non lederentur, postea

E riores

riores etiam in suū commodū uertere coeperunt, pellibus uestiri, carnibus uesci, felle mederi: Sic nobis agendum est, ut ab inimicis non solum non ledamur, uerū etiam adiueamur.

Non potest quæuis arbor mitescere, neq; quelibet fera cicurari, proinde hæc quoq; qua possunt in suum uertunt usum: Sic qui ad amicitiam adduci non possunt horum odio ad nostrum commodū abutemur.

Aqua maris inutilis potui, sed alii pisces, seruit nauigantibus: Sic in unaquaq; re qd inest cōmoditatis, excerp-

Prometheus, Satyrū cū primū uidēs (pendū est ignē uellet amplecti, admonuit eū exurere cōtingentē, at oculis præbere lumē, calfacit iniquens, et seruit artibus: Sic eadē res, ut utaris, ita pernicioſa est, aut utilis.

E corporis morbo qdam hoc excerpūt cōmodi, qd uacant negocijs, qbus distringebantur, et quosdam labores obiecti reddidere ualidos: Sic qbusdam exilium, paupertas, naufragiū, occasio fuit philosophadi.

dig. er. laurion
Quæadmodū qui stomacho ualent, et animata saniſſima, saxa, ferrum, serpētes, et scorpions cōcoquunt, eaq; in nutrimentū uertunt: contra ualitudinarij, etiā pane et uino offenduntur: Sic stulti et amicitias peradunt sapientes etiam inimicitijs rectē norunt uti.

Lyncæus per quercum uidet, inimicus etiam per famulum, per amicum perspicit, quid agas.

Vt uultures ad extincta corpora odore feruntur, statim non sentiunt: Sic inimicus, si qd deliquis, statim olfactu, atq; cō confestim accurrit, ad rectē facta stupidus.

Vt ho-

Vt hostis semper imminens muris in causa est ut uigilet, ac sobria sit ciuitas: Sic inimicus obseruans, quid agas, facit ut nihil agas, dicāsue temere.

Dionysiaci sepe negligenter inter se canunt in theatris, uerū cū certatur, tū multo diligentius agūt oīa: Sic accuratius gerit rem, qui scit uitā suā ab aduersario ob-
Absurdū existimāt obprobare cupiā (seruari corporis uitū, a quo non sis ipse immunis: At multo magis ridiculum, animi uitium in alterum conijcere, quod

Quemadmodum Telephus, (in te incidat, quoniam carebat amico, coactus est ab hoste petere remedium ac medelam uulneris: Ita qui non habent liberos amicos, a quibus admoncantur, sepe numero ab inimicis audiunt sua uitia.

Item Telephus nō respexit hostem, cuius erat hasta, sed salutem quam adferebat: Ita nō oportet offendi inimici conuicio, sed si uerum admonet, uertendum est ad uitæ correctionem.

Vt ille Theſſalum Prometheū uolens occidere gladio dissecuit tuber, ac sanauit: Ita sepe numero conuicium per iracundiam dictum ab inimico, uitium animi uel ignotum nobis, uel neglectum sanat.

Vt qui luctantur, nō abstergunt suum puluerem, sed se mutuo cōtaminant, ut mutuo cadant: Sic quidam accepto conuicio, non id purgant, sed obseruanti quid uicissim in illos possit torqueri.

Vt si uel inimicus ostendat lutum adhærens uesti, nō reijcis in illum sed abstergis: Ita si quis ostendat macula-

E 2 laur

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Iam uite. non regerendum est conuiciū, sed abstergena

Vt inueterata consuetudo etiam si (da labes. ledat, tamen haud facile propellitur: Ita similitas inuidiam, zelotypia mali memoriam in animo relinquit.

Quemadmodum à feris exorsi, didicimus & homines uigilare: Sic assueti inimicis malefacere, quod iustum existimatur, nisi cauemus, discimus paulatim, & erga quosuis eadem facere.

Vt non est Corydalus absque crisla: Ita non est ingenium absq; inuidia innata.

Vt cupimus eloacas quàm longissime ab ædibus nostris abesse: Ita in inimicos uitiorum purgamēta reijcere profuerit.

Vt Onomademus noluit omnēs tolli, qui diuersarū fuissent partium, ne sublatis inimicis omnibus, cū amicis, ingi, incipiamus digladiari: Ita consumptis in hostes huiusmodi adfectibus, magis comes sumus erga amicos.

Vt agricolæ iuxta allia & cepas, ferunt rosas, quod quicquid est in illis molesti odoris, in hæc transeat: Sic inimicus si quid est in nobis mali animi, id totū in se recipiens ac consumens, reddit nos amicis iucundiores.

Perinde ac si mutulus ac cæcus metuat, ne Briareus sit at centimanus, aut Argus ceteroculus: Ita qdā metuūt, ne pluriū sint amici, cū nec unū adhuc uerū habeāt amicū.

Vt mulier impudica, cū multis se cōmiscens, nullum certū habet amatorem: Ita qui multorū appetit amicitia

Vt puella in pratis alium post alium flo- (tiam. sculam decerpens, semper nouis aridentibus capitur, priores

EX PLVTAR. MORALIBVS. 35

priores negligit: Sic q multas instituit amicitias, ac mox saturatus alias querit.

Vt fluuius i multos deductus riuos, fluit tenuis ac lāguidus: Sic beneuolētia in multos distracta lāguescit & Vt animātia quæ unicū pariunt foetū (euanescit. uehementius amat: Sic erga unū ardentior est beneuolētia

Quemadmodū muscæ in popinis nō manent, si desit odor: Ita uulgares diuitū amici non perseuerant si non adsit utilitas.

Veluti qui nūmum adulterinum: Ita qui amicū habet nō exploratum, ubi senserint improbum esse, cum priuatur eo, gaudet: cum habet, optat effugere.

Vt malū cibū nec retinere possis citra noxā, nec reijcere sine molestia: Ita malū amicū, si teneas, ledit, nec tamen absq; inimicitia, ac tumultu ueluti bilem potes ab

Vt rubo spinisq; cōplectentibus nos (ijecre. discussis, ad uitē aut oleam tēdimus: Ita non quemuis obuium oportet in amicitiam admittere, sed ad idoneos reiectis alijs, eundem est.

Vt Zeuss lente pingebat, quod diu duraret: Ita diu explorandus amicus, qui sit perpetuus futurus.

Vt diligēter compingitur naus, quæ sit in tēpestatibus presidio futura, & agger uarijs casibus oppositus: Ita diligēter probādus amicus, quo sis usurus ad omnia.

Quemadmodū lac coagulo cōcreseit: Sic homines compinguntur, & unum fiunt amicitia.

Vt alijs uenti secundi sunt, alijs aduersi: Ita alijs fortuna fauet, alijs aduersatur.

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Vt Briareus centum manibus quinquaginta pascens uentres, nihilo felicior erat nobis, qui duabus unū admi-
nistramus: Sic tantundē cōmoditatis capies ē paucorū
amicitia, quantum ē multorū, pefatur enim incōmodū,
si pauci inferuūt, paucis est inferuendū.

Vt Creon filiam nihil adiuuit, sed eam cōplexus unā
cum illa perijt incendio: Sic quidam felicibus amicis nō
fruiuntur, cum infelicibus percuti.

Vt bruta si ui cōmifceātur diuerso generi, difcedunt
indignantia, & grauiter ferentia: Sic inter similes pla-
cide coit, & coheret amicitia.

Disimile. Musica symphonia cōstat ē diuersis, puta grauibz
& acutis inter se rōne cōpositis: at amicitia cōstat simi-

Disimile. Nō ut Polypus se quibusuis locis: Ita nos (libus-
debemus nos quorumlibet moribus accōmodare.

Disimile. Polypus superficiē, & colorem duntaxat mutat. At
amicus uere similis esse debet amicis, & moribus & af-

Disimile. fectibus, & studiis.

Non ut Proteus praeſtigijſ ſeſe in omnes uertebat for-
mas, nec ullā habebat certā ac propriā: Sic oportet nul-
lo certo uitae inſtituto, cū ſtudioſo legere, cū paleſtrico
colluctari, cū uenandi ſtudioſis uenari, cū biboſis ſimul
inebriari, cum ambicioſo ambire magiſtratū.

Vt qui propriā domum nō habet, per multas domos
uagatur: Ita qui certum uitae inſtitutū non ſequitur, nūc
in horum, nunc in illorum mores tranſit.

Vt prima materia quibuslibet formis uariatur, cū pro-
priā nō habeat: Ita animus multorū amicitiae ſubiectus.

Erugiū

EX PLVTAR. MORALIBVS. 36

Erugium herbam ſi uni caprae in os inferas, cū ipſa
fiſtitur, tum oēs conſiſtunt, donec paſtor herbā eximat:
Ita principis mores mira ui in populū tranſfunduntur.

Vt Ixion Iunonem perſequens, in nubem incidit: Sic
multi in ſucata, & uulgarē amicitiam incurrunt.

Vt lumē magis prodeſt ijs qui uident, q̃ qui uidentur:
Sic gloria magis cōfert ijs qui eam ſentiunt, quā qui-

Vt grauius puniendus, qui letiſe (bus cōtingit.
rum uenenum nō in unum calicem, ſed in fontem, unde
bibunt omnes, iniicit: Sic magis peccant, qui principis
corrumpunt ingenium, quā qui priuati hominis.

Vt ſacrificis honorem habet ciuitas, quod commu-
ne omnium bonum à dijs petant: Ita ~~ho-~~ ho-
norandus principis praeceptor bonus, qui talem fingit,
ut omnibus ſit utilis futurus.

Vt artiſtex lubentius faciat lyram, qua ſciat Amphi-
onis arte Thebanorum urbem condendam, quā eam
qua Thales Lacedaemoniorum ſeditionem compoſuit:
Ita Philoſophus lubentius formabit ingenium principis
orbi profuturum.

Vt mendum quod induruit, ac diutius inhaeſit, diffici-
le tollitur: Ita uitia inueterata non facile corriguntur.

Vt liber poſt lituras iterum inſectus non facile ema-
culatur, quod altius imbibit atramentum: Ita animus
ſepe in eadem relapſus uitia.

Veluti ſi quis cæcus in quempiam incidat, illum cæ-
cum appellet, qui nō uitauerit: Sic nos fortunam faci-
mus cæcam, in quam noſtræ incidimus cæcitate.

D. BRASMI ROT. SIMILIA.

Vt quemadmodum si sol non sit, per reliqua astra non
Etenim ageremus: Ita quantum ad reliquos attingit sensus,
nihil differemus à brutis, nisi ratio adsit.

Vt pictor ille spumam equi quam arte nequibat ex-
primere, impacta in os equi spongiam variis imbuta colo-
ribus, casu expressit: Sic quaedam casus conficit, quæ p-
videntia, curaque nostra non possunt effici.

Vt non debet sumere cibariam, qui canendi sit impe-
ritus: Ita non debet imperium sumere, qui non sit pru-

Vt medici in uehemēti fluxu (dentia præditus.
pituitæ, non statim succurrunt pharmacis, sed foris ad-
mouent, quod tempore concoquat humorem, ac tū me-
duntur: Ita in recenti dolore tacendum, donec tempo-
re mitior admittat consolationem.

Vt in Democratia, cui forte contigit imperiū, cum
oportet imperare, cui non contigit, cum oportet æquo
animo ferre: Sic in uita hominū quod fors dederit, boni

Vt, terræ foetus aliquando co (cōsulendum est.
piose proueniūt, aliquando maligne. Et in animantibus
aliquando foetura felix, aliquando sterilitas est. Et in ma-
ri aliquando tempestas, aliquando tranquillitas: Sic in ui-

Vt suis cuiusque arbori fru (ta uarij fortunæ casus.
ctus: Ita luctus non est alius fructus, quam lachrymæ.

Vt nemo miratur liquefactum quod potuit liquece-
re, scitum quod erat scitile, exustū quod exustibile: Ita
mirandum non est mortuum esse, qui erat mortalis.

Quemadmodū ex eodem luto licet fingere animan-
tia, ac rursus confundere, atque cōtinenter aliud ex alio
facere.

EX PLVTAR. MORALIBVS. 37

facere: Sic natura ex eadem materia genuit maiores
nostros: his extinctis nos, deinde alios atque alios.

Quemadmodum mutua pecunia æquo animo red-
denda est: Sic uitæ munus, quam mutuo accepimus à
dijs, citra querimoniam est reponenda.

Vt non qui multum cecinit, aut rhetoricatus est, aut
gubernauit, laudatur, sed qui scite: Sic non qui diu ui-
xit, sed qui bene,

Quemadmodum quod in tesseriis cecidit, id arte et
ratione quam potest optime disponendum: Ita quod in
uita accidit, in optimam uertendum partem.

Sicut mensarii non grauatim reddūt deposita pigno-
ra, ut quæ in hoc ipsum acceperint, ut restituāt: Sic nos

Quemadmodum aræ (quod à dijs accepimus.
neæ ex se telas texunt: Ita quidam ex seipsis cōmimis-
tur fabulas ac mendacia, cum nihil sub sit ueri.

Quemadmodum Iris nihil aliud est quam relucen-
tia Solis refracti in nubibus: Ita fabula quaedam est ueri
Fumus initio ingens, facile (representatio.
euanesceat: Sic gloria falso par-
ta.

Vt fugitiuus ab altaribus ac tēplis reuulsis, nihil su-
perest præter mortuorū sepulchra: Sic qui uera sua-
que gloria destituti, maiorū imaginibus efferunt sese.

Non uitimur aqua turbata nisi constiterit: Multo mi-
nus utendum est animo commoto, prius quam ad se re-
dierit: Ita Socrates.

Si qua terra referta sit saltibus, feris, et herbis syl-
uestribus, multoque limo pinus displicet imperito colo-

no. At peritus agricola ex ijs ipsis coniectat soli molli-
ciem ac ferocitatem, tantoq; impensius dat operam ut
eā reparet: Sic magnis ingenijs magna uitia solent in-
nasci, quæ nō cōuenit statim tollere, sed potius mederi,
expeſtāda etas, donec ad frugem bonam reducatur.

Quemadmodū Aegyptij lege iubebantur expeſtā-
re, donec peperisset si qua grauida morbo fuisset cor-
repta: Ita nō facile abijcienda spes in hominū erratis.

Vt hyene fel, & phocæ coagulū, atq; aliæ peſi-
marū ferarū partes aduersus magnos morbos efficax
habent remedium: Sic deus peſimis tyrannis utitur nō-
nunquam ad correctionem uitiorum.

Quemadmodum agricola non incidit spinam prius
quā aspargam inde ceperit, & Libyes non ante in-
cendunt samentū quā thus collegerint: Ita deus non
excidit genus regium peſilens, priusquā hinc fructus
aliquis bonus contigerit.

Disimile. Cantharides & scorpij in se circūferunt sui ueneni
remediū: At ipsi peccato inest sua pœna, supplicium q̃.

Vt pueri quidā admirantur, ac felices iudicant nebu-
lones miseros cum in scena saltāt, aurēs induti: Sic stul-
ti felices existimant diuitijs onustos.

Vel qui diutina tace conficiuntur, nō effugiūt mor-
tem, sed lente moriuntur: Sic qui non statim puniuntur,
nō effugiunt pœnam, sed longa ducuntur pœna.

Vt qui in carcere detinentur, unde nō sit effugium,
tamen aliquando ludum tesseris: Sic qui in uita uolupta-
tibus utuntur cum sint scelerati.

Vt amice

Vt amice quidā repente se condunt sub terram,
nihilominus eō perferuntur quō tendunt: Ita numinū
iræ licet occultæ, tamen in externas calamitates aufe-

Vt qui æſtuant fe- (runt aliquando nocentes.
bribus, æque celent, siue unam instraueris uestem, siue
plures, tamen in solatium illorum multitudo uestiū tol-
litur: Sic obseruandum, quibus mederi non possis.

Quēadmodum ischiacis medici pollicem inurunt, et
cum alibi doleat, alibi admovent remedium: Sic Deus
nonnunquam ut patres sanet, seuit in filios.

Vt scorpius nō tantūmodo putāus est habere acu-
leum cū ferit, sed semper est obseruādus: Ita malis pro-
gnati, etiam si non peccent, tamen uenenum habet.

Vt medici quibusdam morbis occurrūt prius quā
appareant: Ita Deus quēdam punit, ne fiant.

Qui uincit in certaminibus, præconem adhibet quo
uictor pronūciatur: Multo magis uera uirtus alieno de-
bet ore laudari, non suo.

Quidā fame coacti, cū deest quod edant, suis ipsorū
artibus turpiter uestuntur: Sic quidā stiti gloriæ, cū de-
est qui laudet, ipsi laudant seipſos non sine dedecore.

Vt qui inambulātes attollūt sese ac dilatant, fastuosi
uocātur: at laudātur q̃ itidē faciūt in pugillū certamine,
aut in pugna: et uocātur fortes et inuicti: Sic q̃ in rebus
aduersis erigit animū fortis habetur, & insuperabilis.

In tēpeſtate qui cōfugiunt sub arborē, serenitate fa-
cti, ramos illius uellunt fugientes: Sic in rebus adſuctis
utimur præsidio quorūdam, quos eosdem per inuidiam
affligimus

affligimus in rebus prosperis.

Qui obseruat ne molesti sint lippientibus, umbrā aliam quā admiscet lumini: Sic quidā laudibus suis aliquid erratorū aut uituperationis aspergunt, ut inuidiā effugiant.

Vt nō inuidetur his, quod domū aut agrū magno emerūt, sed quibus gratis cōtigit: Ita nemo his inuidet, qui gloriam, magno sibi pararunt, sed quibus fortunæ fauore

Quæadmodū iubemur aut omnino (cōtigit. cauere locū pestilentē, aut si in eo sis, circūspicere agere: Sic aut omnino uitandū, ne laudes te ipsum, aut id

Qui esuriunt, (cautim et circūspicere agendū. magis irritatur, si cōspexerint alios edentes: Sic n. agis inflāmantur ad gloriā, qui gloriæ sunt auidi, cū alios aut

Non oportet titillare, qui natura (diū laudari. procliuēs sunt ad risum: Ita non oportet laudare, qui gloriæ suapte sponte sunt appetentiores.

Pictores seponunt ad tempus opera sua, tum ex interuallo rectius iudicaturi, nam assiduitas in causa est, quo minus bene iudicet: Sic nos rectius iudicamus amicos, quos ex interuallo reuimus. Ac de nobis ipsis quoniam adsumus assidue, nūnus recte iudicamus.

Qui se unā cum ipsis ædibus incēdunt, omnia intus tumultu complent, ut nec uidere possint, nec dispicere quid sit uile: Sic ira commotus animus.

Disimile. Nauis deserta recipit gubernatorē, si quis uelit ī portū reducere. At animus ira percitus, non admittit gubernatricē rationē aliunde, nisi intus ratio clauum arripiat.

Quemadmodum qui expectant obsidionē, colligunt
ac de po

ac deponunt pecuniam, atque omnia parat sub hostium aduentum: Ita aduersus assultum iracundiæ præceptis philosophiæ muniendus et instruendus est animus.

Vt in tumultu non audimus quid nobis dicatur: Ita irati non admittimus alienum consiliū, nisi ratio loquatur intus, quæ tumultum animi compefcet.

Vt munita tyrannis ab alienis tolli nō potest, à familiaribus potest: Ita concitatus animus ex se præbet, quod

Vt ferrum tenue et infirmum si (soluatur iradenuo fodiatur, facile frangitur: Sic animus sæpe commotus ira, qualibet de causa commouetur.

Vt non magno negotio flamma extinguitur in pilis leporinis, aut scyris, aut stipulis accendi cœpta, at nō item si solida corripuerit: Sic ira primū gliscēs, facile uel ioco, uel risu cōpescitur, cū uidemus fumātem adhuc: quod si processerit, uix ullo negotio possit extinguī.

Vt nauis præsentientes tempestatē, ancoris firmat naues: Ita prius quā ingruat tempestas iracundiæ, ratione firmāndus est animus, et in diuersum nitendum.

Amor leuatur cantu, corollis, osculis: At ira si indul- **Disimile.** geas, exasperatur.

Vt prima tyrannidis solutio est, si reclametur, si non parcat: Sic ira statim est reclamandum.

Vt iuxta sententiam Hippocratis morbus est periculosissimus, in quo ægrotus subinde mutat oris habitū, ac sui dissimilimus redditur: Ita nullus est animi morbus ira periculosior, quæ uultum, uocē, incessum sic immutat, ut idem alius esse uideatur.

Disimile. Lotis adductū speculū: Id multo magis exhibēdū irā
Mare cōmotū cū algam & spūmā eiectat, (to.
purgari dicitur, etiā si litus cōtaminat: At qui cōmotus
irā, verba effūdīt amara, cōtumeliosa, primū inquināt
ipsum a quo dicuntur, & samē labem aspergunt.

Vt in febre, sic & in morbo linguam habere lenem
ac teneram, bonæ spei signum est.

Disimile. In febre linguæ scabries ac sordes, signū est mali,
non causā: In irā linguæ durities, malorū maximorum
Vt tumor potissimum accidit ex (est causā.
plaga carnis: Sic molles et imbecilles animi maxime in-
tumescent irā, ut mulierum ac senum.

Barbari quidam ferrum inficiunt ueneno, ut bis no-
xium sit: Sic quidam dictis insistant commotos.

Vt nutrices pueris dicūt, ne plora & accipies: Ita dī
cendū animo commoto, ne clama, ne festina, ac melius

Vt pater uidens puerum (quæ uis cōsequeris-
uolentem incidere quippiā, ipse arrepto ferro id facit:
Ita ratio uindictam eripiens iræ, utiliter castigat.

Vt puer se uulnerat ob imperitiā, dū aliū ferro quæ-
rit ledere: Ita iracūdia sibi nocet se penumero, cū alijs

Qui nos docuit sagittare, nō ne- (nocere stude-
tuit iaculari, sed uetuit ne aberrāremus a scopo: Ita nō
est interdīcta punitio, sed in tempore & apte faciēda.

Vt primis nūcijs non statim creditur, quēadmodum
Phocion Atheniensis, nunciata Alexandri morte: si ho-
die, inq̃, mortuus est, & cras et perendie mortuus erit:
Ita non statim iræ fidendum dicenti, Ille m. hī fecit iniū-
riam

riam, sed proferenda fides in dies aliquot.

Vt per nebulam corpora: sic per iracundiam res ma-
Pigri remiges sereno cœlo desi- (iores uidentur.
dent in portu, deinde coguntur flantibus uentis nauiga-
re cum periculo: Sic qui non punit cum est animo sēda
to, cogitur aliquando uel iratus punire.

Cibo iuxta naturam utitur is qui esurit: At uindicta **Disimile**
debet uti, qui nec sitit eam, nec esurit.

Vt assidua tussi cōcutitur & quassatur corpus, atq̃
exhulceratur: Ita crebra ira animum exhulcerat.

Vt luxus deprehenditur ē cantu tibicinæ, ē coronis
proiectis, ac similibus indicijs: Ita iracundum intelliges
ē seruorum uultibus inuultis.

Vt qui p̃ inane ingrediuntur, quo magis innituntur
hoc magis peccant: Ita qui sui amantes, sibi fidunt.

Non ut medici bili medentur amarīs: Ita oportet ira-
cundiam medicari iracundia.

Vt minutæ lūeræ, si q̃ itēdāt, offendūt oculos. Sic q̃ res **Disimile**
minutulas iracūde curat, morosior reddit ad maiores.

Quemadmodum in œconomicis inquit Xenophon
suum habent locum uasā sacris parata, suū quæ cœnis,
alibi quæ agriculturæ, scorsim quæ bello.

Ita quisq̃ inueniet in animo suo mala ab inuidia pro-
fecta, a zelotypia, ab ignauia, ab auaricia.

Vt lamias fabule narrant foris occultatas esse, domi
oculis in uasē recōditis, nihil uidere: Ita quidā in alie-
nis perspicaces sunt, ad sua cæcutiunt.

Vt quibus domi multum est malorum, gaudent apud
alios

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

alios uersari: Ita animus sibi male conscius, sua horrens de alienis agit, & maliciam suam apud alios pascit.

Gallina se penumoro pabulo apposito, in angulo scal pens ac uerrens scrobem, ē stercore ordeī granū unum deponere mauult: Sic curiosi pratermissis aut interruptis sermonibus innoxij, si quid malum in cuiusquā familla occultum est, id prouerrunt in medium.

Vt taxatur in comedijs Cleon, quod alibi manus habere, alibi mentem: Ita multis in locis est curiosi hoīs animus, nec una habitat in domo.

Vt scyrie, quod est in corpore pessimum, id attrahūt Sic curiosorum aures, quod est in hominum uita uitiosissimum, id libentissime audiunt.

Ciuitates portas habent quasdam nefastas, per quas educuntur nocētes ad suppliciiū capitis, eijciuntur purgamēta: nihil autē infertur sacrū aut purū: Sic aures curiosorum non transeunt nisi homicidia, adulteria.

Vt nemo ferret, si quis medicus, uel Aesculapius ultro accedens ad alienū morbi, proutaretur num haberet fistulā in ano, aut nū mulier haberet cancrum in pu dendis, cum hęc curiositas sit salutifera, qd' inuocatus accederet. Multo magis eijciendus curiosus, qui aliena mala non curat, sed reteggit tantū idq; non accersitus.

Disimile

Portitoribus indignamur, quod aliena scrutantur uasa, cum id lex eis permittat, & ni faciant, damnum facturi sint: Multo magis succensendum ijs, qui suis omnia negotijs aliena perscrutantur.

Vt coci optant pecorum prouentum, piscatores piscium

EX PLVTAR. MORALIBVS. 41

piscium: Sic curiosus malorum, nouarum rerum commotionem, ut habeat quod uenietur.

Vt sele pratercurrente, tollunt ē medio obsonia: Ita apparen te curioso, uertunt institutū sermonem donec abierit, ut minus iam norit rerum quā ceteri.

Vt quidā insana libidine, neglectis formosissimis mulieribus quę prostant, ad inclusam & sumptuosam penetra nt, etiā deformem: Sic curiosus cōtemptis præclaris spectaculis, ac fabulis tā multis, alienas scrutatur epistolas, alienas domos, non absq; periculo nonnunquam.

Vt Simonides gratiarū scrinium semper inane reperit, mercedis semper plenum: Ita si curiosus post aliquid quantum tempus suam aperiat penum, inutilibus & insuauibus rebus plenam inueniet.

Quidā ē poētis eligunt deterrima, ut ex Homericis uersibus accephalos, & καούργς, tragicos syllogismos et ab Archilochō obscēne dicta in mulieres: Sic curiosus pessima & insuauissima, ē cuiusq; uita decerpi.

Vt Philippus ex deterrimis hominibus conditam ciuitatē τω νερόπολιν appellauit: Sic curiosus malis undiq; congestis, thesaurum quendam inamabilem & inamœnum sibi in memoria construit.

Vt quidam neglectis pulchris picturis, prodigiosas ac mōstrosas mirantur imagines, ut trioculos, carentes suris, cynocephalos: Sic curiosi malis alienis magis delectantur, quā honestis.

Vt uenatores: nō sicut canes quiduis olfacere, aut mordere, sed integros eos seruauit ferre: Sic oportet aures & oculos nō sinere

F quo

quo uis uagari, sed rebus necessarijs referuare.

Quē admodū aquilę & leones cū ambulāt, intro-
sum uertūt ungues, ne cōterātur, ac seruāt in prædā il-
lorū aciem: Sic animi uigorem nō cōuenit alienis rebus
noscendis absumere, sed seruare ad usum necessariorū.

Vt turpe est ingredi domū alienam, aut introspicere:
Ita turpius est scrutari quid alij suę domi faciāt.

Vt admonuit Socrates cauendū ab ijs edulij, quę il-
licerent ad edendū etiā nō esurientes, & à potu, qui ad
bibendū inuitaret etiā nō sitientes: Sic fugienda sunt
spectacula, sermonesq; qui pellicunt sui desiderio, eos

Vt huleus cruētat seipsum (ad quos nihil attinē-
dū scalpitur: Ita curiositas et sua mala studet cognosce-
re, & dolore accersit cognoscēdi libido, siue pruritus.

Quē admodum admonet Xenophon, ut in rebus
prosperis maxime meminerimus honorare deos, quod
si quādo inciderit necessitas, audacter eos possimus ac-
cersere, ceu iā beneuolos & amicos: Sic dicta quę mor-
bis animi queant mederi, multo ante comparanda sunt,
ut cum opus est, facile succurrant.

IAM FAMILIARIA.

Vt canes feroces ad omnem uocem irritantur, ad so-
lam notam, ac familiarem mansuescunt: Sic animi mor-
bi cum seuiunt, compesci non possunt, nisi dicta ad sint
nota familiariaq; quę commotos corripiant.

Qui nauseant inter nauigādum, existimāt se melius
habituos si ex scapha in liburnū aut in triremem demē-
grarint: At nihil agunt, cum secū circūferant timiditātē
ac bilem.

ac bilem: Ita frustra uertunt genus uitę, qui morbos ani-

Qui laborāt aduersa uale- (mi secū adferūt.
tudine, ijs omnia sunt molesta, fastidiunt cibos, incusant
medicos, succensent amicis, at restituta sanitas oīa red-
dit iucunda: Sic animo ægroto quęuis uita insuauis, ani-
mo sano nullum uitę genus non iucundum.

Vt calceus ad pedis formā torquetur, nō contra: Sic
uitę genus cuiq; est eiusmodi, cuiusmodi sunt animi ad-

Vt frustrā puro haurias uasē ē fonte tur (sectus.
bido: Ita nō potes alijs iucūdus esse, aut rebus obeundis,
accōmodus, nisi purgaueris animum malis adfectibus.

Plato confert hominis uitam ludo tesserarum, quid
iastu cadat, nō est in nobis situm: at qđ cecidit, recte di-
sponere in nobis est: Sic euentus in nobis nō est, quod
obuenit, id in bonum uertere nostri muneris est.

Vt corpus ægrotum nec æstum ferre potest, nec fri-
gus: Ita animus ægrotus prosperis atq; aduersis rebus
uixtā offenditur.

Vt apis ex amarissimo thymo suauissimū mel colligi-
git: Ita sapiens ex tristissimis rebus aliquid excerpit utili-

Vt qui canem lapide petēs, nouerā per- (tatis.
cussit, ne sic quidē, inquit, male: Ita quod præter expe-
ctationem euenit, in bonā partem uertendum est.

Vt medicus curans eos qui dentibus cruciantur, nō
tam contristatur aliorum malis, quā sua bona ualctu-
dine gaudet, sed placidus eis apparet: Sic qui cupit alie-
nē mederi iracundię, nō debet ipse simul commoueri:
sed placide tractare animum ægrotum.

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Fabricatibus amara uidetur oia, at ubi cōspexerimus alios eadē nō fastidiētes, iam nō cibū, sed nos ipsos incipimus accusare: Sic desinemus incusare negocia, si uiderimus alios eadē hilariter ac lubenter obeuntes.

Sycie qd' est pesimū attrahunt: Sic quidā suis bonis non fruuntur, sed malis expendendis discutiuntur.

Vt Chiis ille uina optima emebat alijs, ipse uappam potabat: Sic qui omnia sua deprauant, nec suis ipsorum bonis fruuntur. Huius seruus interrogatus, quid ageret dominus, cum adsint, inquit, bona, querit mala.

Si pueris unū lusum auferas, reliquis omnibus abiectis plorant: Sic quidā si quid obtigerit dispendij, protinus irati, reliqua oia cōmoda sibi reddūt inuicunda.

Vt qdam alienas picturas, statuas, poemata diligēter aspiciūt, ac singula excutiūt per ociū, sua neglectui habent: Sic multi alienas fortunas magis admirantur, suas

Quē admodū adulteri alienas uxores oderunt, adamant, suas cōtemnunt: Sic quidā aliorum bonis magis delectantur, sua eleuant, aut etiam negligunt.

Vt uincti beatos iudicant solutos, soluti liberos, liberi ciues, hi rursum diuites, hi satrapas, satrapae reges, reges deos, tonare propemodum ac fulgurare cupientes: Sic qui semper expendit, quanto sit alijs inferior, nunquam sua contentus est sorte.

In Olympijs nō licet uincere, delecto aduersario: Sic in uita quęcunq; obtrigit fortuna, cū ea luctandū est.

Vt floridū auleū aliquando multa tegit sordida: Sic splēdor et strepitus potētū, multas obtegit calamitates.

Vt qui

EX PLVTAR. MORALIBVS. 43

Vt quibusdā cum foris, in foro, aut in curia cōspicui sint, ac splēdidi, domi morosa uxor cōrripit omnē uitā: Sic regno ac diuitijs multa adsunt occulta mala.

Vt uelis utēdum pro nauis magnitudine: Ita cupiditates pro facultate sunt moderandę.

Qui boue uenatur leporē, & aratro iaculatur & sagena capiat ceruus, si nō assęquitur, nō potest accusare fortunā, sed suam ipsius stultitiā: Sic qui conatur quod non queant efficere, non debent incusare fortunam, sed suam dementiam.

Bos ad aratrū adhibēdus, equus ad currus, ad uenatum canis, ut inquit Pindarus: Sic quisq; debet eam uite rationē capeffere, ad quam natura sit appositus.

Qui studeat Plato esse doctrina, dormire cum beata uetula, ut Euphorion: cū Alexandro potare, ut Medius: diues esse, ut Ismenias: uirtute præcellēs, ut Epaminondas, doleatq; quod unus non sit hæc omnia: perinde facit ac si moleste ferat, quod non sit leo montanus, & idem scilicet catella in sinu uiuē diuitis.

Vt qui cursu certat, nō discruciat, cū uident coronas Athletarum, sed suis oblectantur, ita te nō oportet aliena felicitate discrucari, sed tua gaudere sorte.

Vt plures sunt q lauare uelint, q̄ qui uelint inungi: Ita ad magis ardua, magisq; præclara pauciores consueunt.

Qui dolēt quod nō excellant in omnibus etiā diuerfissimis, perinde faciūt, ac si quis moleste ferat, quod uinea nō ferat ficus, quodq; olea non ferat botros.

Vt feris alijs aliunde uictus: Sic hominibus alijs aliū

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

de uiuendi ratio, alius philosophatur, alius militat.

Vt muscæ à leuibus locis ueluti speculis dilabuntur, asperis & cauis insident: Sic quidam bonorū obliui, triflium memoriam,urgent, ac premunt.

Vt est locus in Olyntho Thraciæ, in quē si scarabeus inciderit, nō possit exire, sed distorquēs sese inoritur Sic quidam malorum suorum memoria immoriuntur.

Vt in pictura quæ splēdida sunt, oculis sunt obiectanda, celāda si quæ mala quæ deleri nō queant: Sic in uita bonorū cōtemplatione, obscurāda malorū memoria.

Vt in musica graues acutis sic miscentur, ut cōcētum efficiant: Ita bonis & malis utendum in uita, ut ex utrisq; uiuendi ratio temperetur.

Vt grammaticus nō solum uocalibus utitur, sed & cōsonantibus, tenuibus, aspiratis, grauib; longis, ut nō dulata sit oratio: Sic in uita nihil purum.

Vt musici duriores harmonias alijs obscurant modulationibus: Sic in uita si quid accidit prater animi senētiā, meliorum collatione est obscurandum.

Vt flamma excitata uento, maior est ac uehementior sed parum durabilis ac cōstans: Sic uehemens cupiditas ob metū adiunctum, incertā habet uoluptatē.

Disimile. Gubernator etiam si multum cōducit, tamen nō potest sedare uentos & undas: At ratio, ac mentis habitus non solum animi motus componit, uerum & corporis morbos sepe leuat.

Vt qui per febriū aut epialū, horrent atque astuant, grauius afficiuntur ijs, qui eadem foris patiuntur

EX SENECA. 44

tur: Sic fortuna res, quod foris adueniant, minus discunt, quā ea quæ sunt animi.

Vt si fons ipse turbidus sit, quicquid inde fluxerit, nō potest esse purū: Sic animus si sit infectus malis affectibus, omnia uitiat quæ accedūt, cōtra si purus & trāquillus.

Vt qui thus tūdunt, etiā si purgentur, tamē odorem in multū tēpus referūt: Ita animus diu uersatus in honestis negocijs, diu seruabit iucūdā memoriā, quæ fretus contemnet eos, qui uitā ut miserā deplorant.

Vt multa agrestia subnascētia in agro, mala quidē ipsa sunt, sed tamen signa felicitatis q; uberis soli, si quis excolat. Sic animi adfectus per se mali, arguunt ingenium non malum, si accedat recta institutio.

EX SENECA.

VT qui se memin erunt inquilinos esse, & in cōdūcto habitare, & modestius se gerunt, minus grauatim exeunt: Ita qui intelligunt domicilium corporis ad breue tempus à natura commodatum esse, & uiuūt temperantius, & libentius moriuntur.

Vt felicior est, quē uetas acrior cito in portū portu lit, q; quē ueti segnes, & lōga trāquillitas lentissimo tedio de lassariūt: Ita fortunator, quem festinata mors statim his uitæ malis eximit.

Quemadmodū nā (cum his uitæ malis eximit. uigantibus terræq; urbesq; recedūt: Sic rapidissimi temporis cursu primū pueritiā abscondimus, deinde adulescentiam, deinde senectutis optimos annos.

Vt q; ferius exiuit, cursus celeritate pēset ac sarciat oportet.

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

oportet: Ita q̄ serius ad bonā uitā aut literas accessit, diligētia reparet necesse est, supioris cessatiōis iacturā.

Animalia quādam circā cubilia confundūt uestigia, ne queant inueniri: Sic nobis celandum bonum nostrū, quo tutius sit.

Vt in aperto posita & exposita negligūt ac prae-
tereunt, abstrusa petūt in insidijs: Ita qui ualde latet,
& à uulgo semotus est, in huius uitā inquirūt homines.

Demetrius uitā perpetuo tranquillā, & sine ul-
lis fortunae incurfionibus mare mortuū uocauit.

Vt sol minora obscurat lumina: Ita ad uirtutem reli-
qua commoda nihil habent momenti.

Vt nihil adfert momenti nimbus in mare decedens:
Ita fortunae incommoda nihil mouent sapientem.

Poma quādam suauiter acerba sunt, et in uino nimium
ueteri delectat & ipsa amaritudo: Sic amicorū defun-
ctorum memoria mordet animū, sed nō sine uoluptate.

Supra modū deditus uino, fecit quoq; exorbet: Sic ad
modū uitae audius, q̄ ne extrema quā senectia uult mori.

Vt in eūdem amnem nemo bis descendit: Sic obraa
piāū cursum uitae homo ad singula momenta alius est.

Vt latronum genus, quod Aegyptij Philistas uocāt,
in hoc amplectuntur ut strangulenti: Sic uoluptates diu

Iumenta quorum in (blandiuntur necant.
aspera indurata est ungula quamlibet patiuntur uia in
palustri pascuo saginata cito subterit: Sic animus du-
ris rebus assuetus minus offenditur.

Vt alia uestis magis sapientem decet quā alia, cū
nullam

EX PLVTAR. MORALIBVS. 45

nulla oderit: Sic magis cōgruit hoc aut hoc loco uiuere. Dissimile.

Alia remedia cū administrātur tristitia, post sanitatē
deniq; delectāt. Philosophia pariter salutaris est & dul-

Robora in rectū, quāuis flexa reuocabis. (cis.

Curuatas trabes calor explicat, & aliter natā in id fin-
giū, qd̄ usus noster exigit. Quāto magis animus accē-
pit formam flexibilis, & omni humore obsequentiore

Quemadmodū stultus est, qui equum empturus, nō
ipsum inspicit, sed stratū eius ac frenos: Sic stultissimus
qui amicū asciturus, eum ē uestitu aut opibus aestimat.

Vt grādo illisa testis dissultat, magno quidē fragore
uerū nulla noxia: Sic insultus fortunae nihil potest in sa-

Vt praestigiatorem fraudes fallūt (pientem.

& cū uoluptate: Sic sophisticis argutis capi ridiculū

In labyrintho properan (est, nō periculosum.
tes, ipsa implicat uelocitas: Sic qui uitae commodis stu-
dent, magis inuoluuntur incommotis.

Nauis in fluuio magna, in mari parua est: Sic medio-
eres alibi, alibi uidentur insignes.

Auis quae pluma tantum tenetur, minimo dispendio
potest aufugere: Sic opes nō debent nos remorari à stu-

Serpens etiā pestifera dum fri (dio sapiētie.
gore torpet, tute tractatur, non quod desit uenenū, sed
quod non possit explicare: Sic quibusdam ad eximiam
maliciam uires defunt, non animus.

Vt phoenix non nisi quingentesimo anno nascitur:
Ita insignium uirorum rarus est prouentus.

Non faciunt equum meliorem aurei freni: Nec ho-

minem meliorem fortunæ ornamenta.

Radix Solis etsi cōtingūt terrā, tamē ibi sunt unde mit-
tuntur: Sic sapiētis animus, tametsi uersatur hic, tamen

Qui nimium incitatus fer- (apud suā originē est.
tur, nō ubi uult sistit sese, sed longius effertur quā ue-
lit: Sic nimia in dicendo celeritas temere rapitur.

Vt segetem nimia sternit ubertas, rami onere fran-
guntur: Sic animos immoderata rumpit felicitas.

Flāma nec premi potest, nec quiescere: Sic animus
natio impetu fertur ad honesta.

Semen licet exiguum, tamen locū nactū idoneū uires
suas explicat, & ex minimo in maximos actus diffundit.
Sic ratio sapiētiae paucis cōstat uerbis in opere crescit.

Vinum quod in dolio placuit, nō fert etatem, quod
recens durum est & asperum, postea placet: Sic adule-
scentia durior maturescit, & ad frugem peruenit.

Qui multis negocijs distrahitur, ueluti lacus est ad
quē à multis cōcurritur, qui cū et exhauriūt et turbāt.
Nō est admirationi una arbor, ubi solua tota in altū
surrexī: Sic nō animaduertitur una sententia, cū pas-
sim omnia referta sunt sententijs, sed si raro incidat.

Ignis qui ualentē materiā occupauit, aqua, & inter-
dum ruina extinguendus est: Ille qui alimētis deficitur,
sua sponte subfidit: Sic facilis est mors senum.

Gladia tota pugna timidissimus, cum moriendum
est, fortiter aduersario iugulum praeſtat, & errantem
gladium sibi attemperat. Sic mors admota etiam impe-
rijs animum dedit, ut praeſentem fortiter ferant, qui cū

procul

procul abesset, formidabant.

Magnus gubernator & scisso nauigat uelo, & si
exarmanit, tamē reliquias nauigij aptat ad cursum: Sic
in corpore parum felici ac deficiente, tamen sortis ani-
mus sui similis est.

In nauī quae sentinā trahit, uni aut alteri rimae obſi-
tur: ubi pluribus locis laxari coeperit, succurri non po-
test nauigio dehiscenti: Ita in senili corpore aliquatenus
fulciri potest imbecillitas, uerū ubi totū collabi coeperit

Vt putri et ruinam mi (nihil agitur remedijs.
nanti edificio nō adhibentur fultura, sed circūspicien-
dum ut ex eas: Ita defecto corpore demigrandū ē uita.

Vt si quis uaria spargat, necesse est ut aliqua proue-
niant, sic omnia tentanti quaedam succedunt.

Vna tuſis nō facit phthisim, sed in morem adducta:
Ita error non statim gignit animi morbum.

Vt egrotus nō querit medicū disertū, sed sanādi pe-
ritū: Sic a Philosopho nō regrimus orationē phalaratā.

Philosophus etiam eloquens perinde est quasi si bo-
nus gubernator etiam formosus sit.

Vt in corporibus morbus segnitie & lassitudine prae-
ſentitur: Sic infirmus animus, priusquā opprimatur
malis, praeſumptione quatitur.

Vt semina bona, si in solum bonum inciderint simi-
lia origini proueniūt, eadem humus sterilis ac palustris
necat: Sic philosophiae praecepta, si in bonum aut pra-
uum animum inciderint.

Non cōtinuo melior gubernator, cui pulchrius aut
maius

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

maius sit nauigiū. Ita nō est melior uir, cui fortuna spē

Ex cōgiario epulo, aut uisceratione, (didior-
tanto minus redit ad singulos, quāto in plures distribui-
tur. Non idem accidit in bonis animi, quā tota ad singu-
los perueniunt, nec communicatione.

Vt plus debet Neptuno, qui merces preciosissimas
deportauit. Sic plus principi, qui tranquillitatē & pa-
cem publicam nō in uoluptatibus, sed honestissimis stu-

Canis quicquid exceperit, protinus (dijs cōsumit-
denorat, & semper ad spem futuri hiat: Ita quod expe-
ctantibus fortuna proiecit id sine ulla uoluptate demit-
tinus, statim ad rapinam alterius erecti.

Vt libri quos non euoluas, situ coherescunt: Ita me-
moriam euanescent, nisi subinde renoues.

Lana quosdam colores statim imbibit, quosdam non
nisi sepius macerata & recocta: Sic alias disciplinas in-
genia cū accipere, protinus præstant, philosophia nisi
alte descendit, & diu sedit, non colorabit animum.

In aquam demissa quædam, cum sint rectissima, spe-
ciem cirui, præfractiq; uisentibus reddunt: Ita si de re-
bus perperam iudicamus, nostrū est uitium, non rerum.

Querimus nonnunquam eos, quibus cū stamus: Ita
quidam quod sciunt, se scire nesciunt.

Quæadmodum perniciosior hostis fugientibus: Sic
grauius est incommodum si cedas, ac des terga.

Quomodo fabula, sic uita, nō q̄ diu, sed q̄ bene acta
Vt istū quē præuideris, cōmodius (sit, refert.
excipis, Sic præcogitatū malum minus offendit.

Vt histrio=

EX PLVTAR. MORALIBVS. 47

Vi histrio nō est felicitior, quod in scenis adornatus
rex aut Deus uideatur: Sic nec homo fortune muneri-
bus, quandoquidem suis bonis æstimatus, nihil est.

Vt pumilio, etiā si in mōte cōstitat, pusillus est, Colof-
sus etiā in puteo magnus: Ita sapiēs in quacūq; fortuna
suis bonis magnus est, stultus et i summa fortuna humilis.

Quæadmodum reus paribus sentētijs absoluitur: Sic
sapiēs ubi paria maleficijs merita sunt, magis meminit.

Illud ueneniū qd̄ ser (benefactorū, q̄ iniuriarū. Disimile.
pentes sine sua pernicie continent, in alienam effundūt:
At malicia maximam sui ueneni partem bibit ipsa.

Creditori præter sortē extrā ordinē numeramus, be- Disimile.
neficatorū autē usum esse gratuitū iudicamus, & illa cre-
scunt mora, tantoq; plus soluendū est quāto tardius.

Vt post malam etiam segetem serendū, ut post nau-
fragium tentantur maria, ut foeneratorem a foro nō fu-
gat coactor: Ita beneficium denuo collocadū etiam si
semel incideris in hominem ingratum.

Fucata facies nec diu nec multis imponit: Ita sinu-
latio, non nisi ad tempus, & paucos decipit.

Vt umbra nos, uel inuitos comitatur: Ita gloria uir-
tutem sequitur etiam fugientem.

Vt umbra aliquādo antecedit, aliquādo sequitur: Sic
quibusdā statim contigit fama, quibusdā post mortem:
deniq; ea quo longius sequitur, hoc maior esse solet.

Vt nec mundus crescit, nec Sol, nec luna, nec mare:
Ita pares sunt omnes sapientes.

Vt oculi diutino morbo difficiles facti, quouis Solis
radio

radio offendentur: Sic uitia, multa & assidua contracta temulentia durant & sobrijs.

Vt dolū effervescente uino rūpitur, & quod in imo est, eruitur in summū: Sic ebrietas abditissima pectoris

Quemadmodū onerati mero, non cōti- (profert-
nent cibum: Ita nec arcanum redunt ante uino.

Vt æque mortuus est, qui cōditus est in odoribus, et qui trahitur unco: Ita æque sunt infelices, et qui uoluptatibus indulgent, & qui ambitiosis negocijs uacant.

Vt bonus artifex ē quauis materia simulachrū fingit: Ita sapiens quamuis fortunam sapiēter administrabit.

Vt initia morborum quamuis leuia serpūt: Ita si uitia & adfectus uel leuissimos semel admittas, crescūt et

Vt quædam feræ etiā domitæ tanē (auge scūt.
subito ad feritatem natūā recurrunt: Ita nunquā bo-
na fide uitia mansuescunt.

Vt nullū animal nec mīe, nec ferum paret rationi, qua caret: Sic nullus affectus.

Qui sibi cōparatione deteriorū bonus uidetur, perinde est ac si q̄ ad claudos respiciēs suā miretur ueloci

Vt ē diuersis uocibus cōstat chorus: Ita (tatem-
uariarum disciplinarum mīxtura constat eruditio.

Qui imitatur authores, dabit operam, ut similis illis sit, quæadmodum filius similis est patri, nō quemadmo

Vt ē diuersis numeris cōstat (dum imago picta-
unus, summam illorum in se complectens. Sic ē diuersis
conflatur eruditio, iam tua, non aliorum.

Cibus innatans stomacho, onus est, non cibus, idem
mutatus

mutatus, in uires & sanguinem transit: Sic quæ legeris si solida durant in memoria, aliena manent: si abeunt in ingenium, tum reddunt eruditorem.

Apes ē uarijs uarios colligunt succos, sed eos suo spiritu mutant ac digerunt, alioqui nō facturæ mel: Sic, euoluēdi sunt authores omnes, sed quod legeris in tuos usus transformandum.

Alibi diligēter expēditur, nō qd habeat q̄q̄, sed qd habeat suū. Itidē hoīem suis pprijs bonis optet æstimare.

Vt egregius artifex, non in una materia artifex est. Sic sapiens in quauis fortuna se bene gerit.

Quemadmodum fiores alienis poculis ansas mutant ne possint agnosci. Ita nonnulli de alienis inuentis paululum quiddam immutant, ac sibi usurpant: & detractus aut additis pauculis uerbis, existimant suum uideri posse, quod est alienum.

Vt sydera contrarium mundo iter intendunt: Ita sapiens aduersus opinionem omnium uadit.

Cū potētes imperio æditi, & cōsensu seruiuentiū ualidi, nocere intentēt, tā cūrā sapientē oēs corū impetua deficiēt, q̄ quæ neruo, tormentis uel aliū exprimuntur, cū extra uisum exierunt, citra cœlum tū flectuntur.

Adiice illos, qui non aliter, quā quibus difficilis somnus, uersant se, & hoc atq̄ illo modo componunt, do nec quietem lassitudine inueniant, statum uitæ suæ formando, subinde in eo nouissime manent, in quo illos nō mutandi odium, sed senectus ad nouandum pigra deprehendit.

Nihil ergo magis præstandum est, quam ne peccatum ritu sequamur antecedentium gregem, pergentes non quò eundum est, sed quo itur.

Vt in magna strage alius alium trahit in ruinam: Ita in publico errore, alius aliū secū trahit ad perniciem.

Vt qui in ludo versantur gladiatorio, cum iisdem uiuunt ac pugnant: Ita uulgus hominum inter sese dimicat & alius alium spoliat uel amicitissimum.

Vt feræ mutuo laniatu uiuunt: Ita quisquis potentior malo inferioris ditescit, ac crescit.

Vt qui p spinosa ingrediuntur loca, suspensis pedibus eāt necesse est: Ita de rebus friuolis, aut molestis loquenti, breuiter est transiliendū ad uberiora, gratioraq;.

Vt qui spinas habet in pedibus, ubiq; spinas calcāt: Ita sterili ingenio omnis materia sterilis est.

Vt qui in alieno habitant, multis anguntur incōmodis, semperq; de aliqua domicilij parte queruntur? Ita animus nunc de capite, nunc de pedibus, nūc de stomacho, nunc aliud de alio queritur, significās se non esse in suo domicilio, sed unde breui sit emigrandum.

Vt montiū proceritas minus apparet procul intuitibus, ubi accesseris, tum apparet q̄ sint in arduo: Ita ne mo prospecti q̄ excelsus sit animus philosophi, q̄ tumq; sup̄ares omnīs humanas emineat, nisi propius cōtempleris, & imitatione ad illum accesseris.

Quemadmodum spiritus noster clariore sonum reddit, cum illū tuba per longi canalus angustias tractū, patienti ore nouissime effudit: Sic sensus nostros clariores

arcta

arcta carminis necessitas efficit, eadē negligētius audiuntur, minusq; percipiūt, q̄ diu soluta oratione dicūtur. Potest trahi & huc, ut si qs dicat famā uirtutis clariore existere, si diu rebus aduersis oppressa tandē emerferit.

Vt qui in solē uenit, licet nō in hoc uenerit, coloratur: et qui ī unguetaria taberna resederūt, et paulo diutius cōmorati sunt, odorē loci secū ferūt: Ita qui cū sapiente cōsuetudinē habet, etiā si nō hoc agāt, tamē reddū

Tēpestas minatur antequam surtur meliores. gat, crepant ædificia antequam corruāt, prænunciat fumus incendium: At subita est ex homine perniciēs, et eo diligentius tegitur, quo propius accedit.

Vt in corpore latet animus, unde uim & impetū suamant omnia, & mysteria, quæ est sacrorū pars optima, nō patent nisi initiatis: Ita philosophiæ præcepta nota sunt omnibus, id uerò quod in ea est optimum, latet.

Vt quosdam uxor magno ambitu ducta torquet: Ita quidā magnis laboribus accersunt magno futura malo.

Vt puerorū, dum primū discūt scribere digiti tenentur, & aliena manu p literarū simulacra ducuntur, post iubetur imitari ppositū: Sic primū anius ad præscriptū adiucetur oportet: donec incipiat p se philosophari.

Vt minuta quædā animalia, cum mordent, non sentiuntur, tumor indicat morsum, & in ipso tumore nullum uulnus apparet: Ita bonorū cōsuetudinem prodesse non deprehendis, sed profuisse.

Vt primū est expurgāda bilis, unde nascitur insania, deinde monēdus homo: alioqui qui furiosum admoneat

G

quomodo

D. ERASMI ROT SIMILIA.

quomodo debet peccare, quomodo se gerere in publico, furiosior sit ipso furioso: Sic primū anius est liberādas salis opinionibus, postea tradēda præcepta philosophiæ.

Vt qui ex claro sole redierūt in umbrā, his caligant oculi: Ita qui a diuinorū cōtēplatiōe, ad humana recidūt.

Vt medici uetāt ad moueri remedia, cū morbus in accessu est, ac sūit, sed cū se remittit: Ita ad primos illos ire aut doloris motus, non est adhibenda cōsolatio, uel admonitio, sed ubi tempore cōperint esse leuiiores.

Vt apparatus scenæ, quia cōmodo datus est, statim redditur, & sine querela: Ita quicquid in uita cōtingit magnificū, siue serius, siue mox a fortuna repetatur, æquo animo reddemus, si his tāquam commodaticijs utimur.

Vt qui uarijs tempestatibus, huc et illuc iactatus est, nec tamen peruenit, nō multum nauigauit, sed multum iactatus est: Sic qui diu uiuit, nec profecit ad bonos mores, non diu uiuit, sed diu fuit.

Generosus equus melius gestabit sarcinam, quā ignauū iumentum, nemo tamē imponit: Ita magna ingenta sunt quidem & ipsa idonea functioni munium, sed indigna quæ tam sordidis occupationibus onerentur.

Vt sydera mundi, si uel paulū subsistāt, aut aberrent, sumo id omniū malo fiat: Ita principi cessare nō licet, quod si facit, magna rerum humanarū perniciē fit.

EX LVCIANO XENOPHONTE,
AC DEMOSTHENE.

VT hystiones Hercule in scenis, aut Agamēnonem repræsentātes personati, auro amicti, toruū tuen-

tes &

EX LVCII XENOPH. DEMOST. 50

tes & late hiantes, tenuem & exilem edunt uocem: Ita quidā in dialogis faciunt Platonem aut magnos uiros loquentes, quorum pondus non possunt ingenio tueri.

Bona fabula aliquādo exhibetur, uitio hystionis male agentis: Ita bona oratio displicet, si quis parum apte
Vt Momus tauri opificem deū car (referat.

pfit quod nō præposuisset oculos cornibus, ubi maxime erat opus: Ita perperam faciunt, qui coronas in uertice ponūt, cum sub naribus magis adponi conueniat, ut plurimum uoluptatis ex odore possint haurire.

Vt non oēs insaniant, qui Phrygiā audiūt tibiam sed hi dūtaxat, quos Rhea corripuit: Ita nō cōmouētur philosophiæ laudibus, nisi qui ad eam natura sunt propēs.

Quod tibie sunt ignaris musices: hoc opes his qui nesciunt uti.

Vt qui primo musicen discūt, citharas aliquot peradunt & obterunt: Ita magno Reipublicæ malo administat magistratum, qui rudis accedit & imperitus.

Vt bilanx in eam uergit partem, unde plus accipit: Sic quidam nunc huic, nunc illi fauent, qui plurimum det non cuius causa sit optima.

EX ARISTOTELE, PLINIO
THEOPHRASTO.

EX omni genere curiositas hominum signa collegit instantis tempestatibus. At multo magis cōueniebat hac uti diligentia in consultationibus, ut obseruatis experimentis coniciant, quid malorum ex unoquoque perperam instituto consequatur.

G 2 Vt cœ

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Vt cœlo quis sereno, nubecula quâlibet parua uen-
tū procellosum dabit: Sic rebus admodū pacatis, ex mi-
nimo dissidio, grauissimi rerū motus subito exoritur.

Vt rane ultrā solitiū uocales tēpestatem significant
imminentē: Ita cū plurimū ualeat apud principes oratio
malorū, bonis tacentibus, tū instat rerū perturbatio.

Echinus præsentiens tēpestatem, aut affigit sese, aut
harena saburrat: Ita cū imminet fortunæ tumultus, anti-
mus est philosophiæ præceptis confirmandus.

Vt imperiū tēpestatē nō sentiūt nisi sero, suōq; ma-
lo, cōtrā prudentes agricole prospiciunt, cauētiq;: Ita
uulgus hominū improuidum suo malo discit, cū interim
uir sapiens procul praeuisum malū uitet, ut Democritus
metente fratre ardentissimo æstu, monuit ut reliquæ se-
geti parceret, rapereitq;: desecta sub testum, paucis mox
horis sæuo imbre uaticinatione approbata.

Quēadmodū nō rarō fit, ut cœlo maxime sereno sæ-
uus imber subito cooritur: Ita rebus maxie p̄f̄eris, ac
letis, sæpenumero grauissima rerū incidit perturbatio.

Cum æstate uehementius tonuerit quàm fulserit, ut
inquit Plinius, uentos denunciat: Ita ubi quis uehemen-
ter inclamat in aliorum uitia, ipse non perinde lucens
morum integritate, indicium est animi magis ambitio-
nis uento tumescētis, quàm solide p̄ij.

Delphini trāquillo mari lasciuientes, flatū qua ueniūt
parte denūciāt: Ita cū exultāt improbi, tolluntq; sese,
rerum humanarū tempestatem instare significant.

Sol, luna, stella, mare, terra, arbores, herba, bruta, et
in his

EX ARIST. PLIN. THEOPH.

in his apes, formicæ, cōchæ, deniq; lucernæ, tēpestatem
præsentiūt. Solus hō sua mala nō præsentiit, neq; p̄spicit

Cū bruta solitiū naturæ morē relinquunt, tēpestatis
indiciū est, cum mergi fugiunt maria aut stagna, cum
absconduntur formicæ aut oia progerūt, lumbrici ē ter-
ra fugiunt, tempestatis præsagium est: Ita cum audent
facinorosi tacent integri, sapit uulgus, desipiunt princi-
pes, sacer dotes pro terrenis digladiantur, perniciem hu-
manæ uitæ significat.

Vt pyrites gēma nō aperit uim igneā, nisi si atteras,
tum enim digitos adurit: Ita quorundā maliciā nō senti-
as, nisi cū illis cōsuetudinē aut cōmerciū habueris: aut
nō sentias philosophiæ uim, nisi exercueris: Ita succina
attritu uim attrahendi et odorem produnt.

Vt scarabēū, aut uiperā, aut araneā in gēma redditi
et imitatā à natura (nā id uidemus esse factū in nōni-
lis) nō horremus, sed amplectimur, effigie delectati: Sic
uitorū crudita pictura delectamur i historicis et poetis.

Quemadmodū gemma Chalazias, etiam si in ignē
conijciatur, tamen natium frigus suū retinet: Ita qui-
dam sic frigent ad literas ac uirtutē ut nullis exemplis,
aut hortatibus inflammare possis.

Sicut Alexander magnus uctuit ne quis se pingeret
præter unū Apellem, aut ne quis se fingeret ære præter
Lysippum, aut gēma sculperet præter Pyrgotelem, sum-
mos uidelicet artifices: Ita nō cōuenit Christum à quoa-
uis prædicari, aut uirtutē à quouis laudari.

Vt gemma minutula quædam res est, sed ingentibus

tamen saxis antepositur: Sic homo pusillus, sed ingenio ualens: aut sic philosophia seu uirtus ostentatione minus quiddam est, sed precio maximum.

Vt ara corinthia casus fecit: Ita pictoribus illis equi & canis spumã, quã ars assequi non potuit, casus expressit. Ita multa forte obtingunt quæ nullo consilio potueris effici.

Nemo tam insanus, ut uel è Neronis cadere (cerapedine, quã Plinius trecentis sestertijs aestimat, uenenũ bibere malit, quã è Samio uasculo uinum innoxium: Ita qui sapit, malit salubria præcepta uiuendi, qualicũque sermone proposita, quã pestiferas opiniones ab eloquentissimo scriptore haurire.

Vitrum mire crystallũ imitatur, res uilissima rem lãge preciosissimã: Ita affectatio amicitia imitatur, res pessima longe optimam.

Vt crystalli fragmenta sarciri nullo modo possunt: Ita difficillimũ eos reconciliare, qui ex arctissima familiaritate in mutuum odium uenerunt.

Vt natura gemmas altissime recõdidit, uilia passim obuia sunt: Ita quæ sunt optima, paucissimis nota sunt, nec nisi summo studio eruuntur.

Vt succina pallas ad se trahunt, magnes ferrũ, chrysollos aurũ: Ita quisque asciscit sibi suis aptũ moribus.

Vt indomitũ uis adamãti, unde & nomẽ additũ gemmæ, adeo ut nec caleseat igni, nec ferro cedat: quin magis ictum ita respuens, uti ferrũ simul & incudes distoliant: Sic sapientis animus aduersus omnem fortunæ seu uientis impetum inuictus.

Quemad-

Quemadmodum adamas aduersus omnia inuictus, hircino sanguine, eoq; calido ac recenti maceratus, maleo frangitur: Ita quædam ingenia nulla uiperuincas, blanditia emollienda sunt.

Adamas una re mollescit ad ictus ferri, aliã indomitus: Ita nullum est ingenium tam ferum, quod non aliqua ratione queat expugnari.

Quemadmodũ si ferrũ inter adamãtem ponas et magnetẽ, diuerso nisu nũc huc nunc illuc fertur: Ita dubius animus nũc ad honesta rapitur, nunc ad diuersa trahitur.

Vt adamas si iuxta magnetẽ positus (tur adscibus natur, non patitur abstrahi ferrũ, aut si ad motus magnes apprehenderit, adamas è diuerso rapit atq; auferri: Ita pecuniæ studiũ disidet cũ Christiana pietate, & modis omnibus auocat, nec sinit adherescere Christo.

Sicuti Nero princeps gladiatorũ pugnas spectabat: Ita quidam malunt diuorum imagines, quã ipsos diuos animo contemplari.

Vt ferrũ aut chalybs cætera quidẽ duritiæ rigoreq; superat, ab adamãte uincitur: Ita res quidem potens est amor in liberos, sed hũc quoq; superat pietas in deum.

Vt adamas si frangi contingat mallẽis, in minutissimas dissilit crustas, adeo ut uix oculis cerni queant: Ita arctissima necessitudo si quãdo cõtingat dirimi, in summam uertitur simultatem: & ex arctissimis foederibus, si semel rumpantur, maxima nascuntur dissidia. Aut supra modum incandescit semel uicta lenitas.

Sicut animãtia quædã etiam corporis partes ampu-

D. BRASMI ROT. SIMILIA.

tant, ob quæ periclitari sese sciūt, ueluti fiber: Ita sapientis est aliquando facultatum iactura, uitæ consulere.

Quæadmodū in opalo gēma, multarū gemmarū doctores eminent, nēpe carbūculi tenuior ignis, amethysti fulgens purpura, smaragdi uirens mare, cunctaq; hæc pariter incredibili mixtura lucentia, ut multorū uirtutes in uno hoc eminent: Ita in sacris literis simul inuenitur quicquid apud ullos ethnicos scriptores placere potest.

Opalum gemmā indiscreta similitudine adulterant Indi, experimentum in sole tantum: Ita uirtutes quædā uitia imitatur, ut difficillimū sit dignoscere, nisi ad summam lucem proferantur.

Carbūculi ignis et nomē et speciem habet, cū ignem non sentiāt, unde et apyruste dicti: Ita quidam pietatis opinionē et imaginē obtinent, cū à re sint alienissimi.

Anthraciti carbūculorū generi peculiare est, ut coniectus in ignē uelut intermortuus exstinguatur, contrā aquis p̄fusus, exardescat: Ita quosdā cōtraria mouent, si exhorteris, magis lāguescunt: si dehorteris, magis accēdūt: si bene merearis, reddūt inimici: sin male, plura.

Iris gēma nō nisi in opaco reddit (ris te faciunt, colores arcus coelestis, nec ita ut ipse habeat i se, sed parietibus illidat, in sole coloribus caret: Ita quidam uaria uirtutū simulacra præ se ferūt, sed in obscuro: et qd in se nō habet, tamē in aliorū animis ueluti representat ac

Vt his gēmis summū est precii quæ nō (gignūt, modo uarietate colorū delectāt oculos, et nares odore, uerumctiā ad remedia sunt efficaces: Sic his libris summum est

EX ARIST. PLIN. THEOPH. 53

mū est precii, qui non solū habent orationis illecebras, uerū et salubribus præceptis nos liberant animi uitijs.

Vt quidā gemas quasdā secū ubiq; circūferūt aduersus morbos, maleficia, ebrietatē, tonitrua, ruinas, catenarq; mala: Ita quædā philosophiæ decreta semp ad manum habenda aduersus incursum animi morbos, libidinem, iracundiā, ambitionē, auaritiā, et his consimiles.

Draconites nec poliri pōt, nec artē admittit, alioquin elegās ac trās lucens: Ita diuina scriptura sum habet nō torē, nec artificii philosophiæ aut rhetorices admittit.

Quædā gemmæ aceto materatæ niteſcunt, pleræq; melle decoctæ: Ita quosdam meliores reddit acris oburgatio, quosdam admonitio blandior.

Facilius insculpes gēmis quæ uoles, si terebra ferueat. Ita magis mouebit orator, si nō solū acriter dicat, sed ferueat, et amet id quod laudat, oderit quod uituperat.

In Chio Diane facies est in sublimi posita, cuius uultus intrantibus tristis exuentibus ex hilarata uidetur: Ita sordidi quidam ad euentem amicum tristes accipiunt, timentes ne quid petat, aut ne sumptum adferat conuiuia: at alacres dimittunt abeuntem.

Vt ingētes obelisci magno quidē negotio statuuntur et collocantur ob immensum molis pōdus, sed collocati semel, infinitis durāt seculis: Ita arduū est uirtutis aut sapientiæ parare famā, sed parata nūquam intermoritur.

Vt ingentia pōdera, quæ nullis hominum uiribus tolli possunt, machinis facile tolluntur: Ita quod ui nequeas efficere, ratione et arte facile efficias.

Vt obeliscis prægrandibus tantū ferme subsistuntur
intrā terrā, quantū extat ut immoti cōsistāt: Ita semper
mansuræ samæ magna firmaq; fundamēta sint oportet.

Stulte reges Aegyptiorū operā populi ac pecunias
in substruendis pyramidibus cōsumebant, quæ nihil ha-
bebant præter stultam et ociosam ostentationem, cum
idē in rebus inutilibus fieri poterit: Ita quidā elaborāt in
difficillimis, cæterū in frugiferis, ipsum præclarū existi-
mantes, quod in laborioso negotio uersantur.

Sicut Pyramis quā Rhodope meretricula Aesopi cō-
serua cōstruxit pecunia corporis questu collecta, maio-
ri miraculo samāq; fuit, q̄ cæteræ Regū pyramides: Ita
uehemētius miramur, si qd rectē faciūt, à quibus tale ni-
hil expectabatur: ueluti si quis Hollandū uideat peritiū
equitem, aut frugālē Anglū, aut Theologū eloquentem.

Vt labyrinthos nō oportet ingredi sine filo, q̄o secu-
rus possis redire: Ita nō est suscipiendū negociū, nisi pri-
us perspecta ratiōe, quā te possis inde rursus explicare.

Vt in admirandis operibus, sed inutilibus, maior est
laus artificis, cuius arte res cōfecta est, q̄ regis, cuius im-
pendio: Ita belli gloria maxima ex parte penes militem
est cōductitiū, quorū industria geritur res, minima pars
ad reges redit, qui aliena etiā pecunia militē conducūt.

Vt Diana Ephesie templū uiginti annis à tota Asia
tot Regum impendio, tot artificum ingenijs cōfectum,
Herostatus obscurus homo nocte una poterat exure-
re: Ita facillimum est urbes egregias bello demoliri, et
ædificare difficillimum.

Quem

Quæadmodum ædificia in palustri solo posita, nec
terremotu quatuntur, nec hiatu absorbentur: Ita humi-
lis fortuna non est maximis malis obnoxia.

Sicut echō nō sonat nisi cū reddit acceptā uocē: Ita
nōnulli quicquid in ipsos dicitur, in alterū regerunt, aut
nō habent quod dicant, nisi dicta referāt aliena.

Vt olympiæ porticus uocē acceptā arte septies red-
dit, unde heptaphonon oppidani uocāt: Ita quosdam si
uno tangas cōuicio, sexcenta regerunt: aut si paucis ad
loquendū prouoces, garriendi finem nō faciunt.

Vti Magnes nō quiduis ad se trahit, sed ferrum dū-
taxat, cum sint alia multa leniora: Ita quorundā oratio
nō mouet oēs, sed iam propēsos ad id quod illi suadent.

Vt quidā magnetes ferrū attrahūt, at theamedes qui
in Aethiopia nascitur, ferrū abigit, respiciq;: Ita est mu-
sices genus, quod sedet adfectus, est quod incitet.

Vt magnes occulta quadam et incognita ui ferrum
ad se trahit: Ita sapientia secreta quadam ratione trahit
ad se animos hominum.

Vt equus strigosus iputatur nō equi culpæ, sed equiso-
nibus: Ita pplus male moratus episcopis aut principibus.

Vt magnes ad se trahit oē ferrū, sed Aethiopicus ma-
gnetem quoq; aliū ad se rapit: Ita rex populū quō libet,
cogit. At ingēs aliq; rex etiā regibus cæteris uim facit.

Vt Gagates aqua infusa incenditur, oleo restingui-
tur: Ita quidam quo magis roges, magis frigescunt, si
negligas, ulterō cupiūt. Aut sunt quos officijs alienes, ne-
glectu prouoces ad amorem.

Vt lapis

Vt lapis ē Scyro fluctuat integer, fidit cōminutus: Sic res discordia pessum eunt, concordia sustentur.

Siphnius lapis oleo excalsfactus durefcit, alioqui molissimus: Ita quosdam benefactis reddes deteriores.

Quemadmodū de Carthaginēsis distūcst, quod ad testa pice, ad uina calce uterentur: Ita quidam praeputere rebus uiuunt, amicis asperi, supplices inimicis. Carthaginēses pice lineabant parietes, cum uasa picari soleant, & musta calce condebant, auctor Plinius.

Calx aquis accēditur: Ita quosdam cōtraria mouēt.

Gypso madido statim utēdum, quod celerrime sicce tur: Ita statim fingēda literis ac moribus etas rudis, priusquā durior non admittat fingentis manum.

Disimile. Gypsum etiā si iam induruit, tamē tundi rursum & in farinam resolui potest, Simulatq; semel induruit ingenium adulescētis, etate, uitijsq; non potest resingi.

Vt uirum quia pellucidum, nihil celat: Ita quidam nihil tegere, nihil dissimulare norūt, quicquid in animo est id protinus omnibus palam est.

Vt ijs qui cecutientibus sunt oculis, quiuus locus obscurus est, propterea quod caliginem secum in oculis circumferunt: Ita parum eruditus, omnis liber, ac stylus difficilis est & obscurus.

Sicut ignis in omnibus officinis oīum artiū et operū est instrumentum: Ita sine charitate nihil recte geritur.

Vt uirū copia uiuit, alioqui nec auro, nec argento cessurū: Ita sacerdotes ob turbam minoris sunt, magno in precio futuri.

Sicut

Sicut primū pictura coepit ab umbris & lineis, dein de monochromata mox accessit lumē et umbræ unā cū oculorū uarietate, donec ad summā artificij puenit admiratiōe: Ita uirtus in nobis nō statim absoluta nascitur sed paulatim quotidianis ausibus ad summū pducitur.

Vt nō est optima imago, quæ materia (tur. testatur opes locatoris, aut artem pictoris, sed quæ rem proxime representat: Ita optima est eloquētia quæ nō ostentat ingenium dicentis, sed rem apissime ostendit.

Vt Zcusis picturus lunonē, Aggrētius oībus uirginibus inspectis, quinq; præcipuas elegit, ex quibus quod esset in unaquaq; præcipuū, imitaretur: Ita ē plurimis optimi nobis ad exēplū uitæ, aut dicēdi pponēdi sunt, nec in his tamen reddenda sunt omnia, sed optima.

Vt nō quiuus pictor quauis in parte artis ualet, sed hic in dijs exprimēdis præcipuus alius in uultibus reddendis, alius in lineis excelluit, alius i colorū mixtura, alius in symmetria: Sic qui uirtutem proficitur, alijs dotibus enitent alij, item in eloquentia seu literis.

Qui ex balneo calent, uehementius frigescūt, et aqua frigidior esse solet, quæ prius caluit: Ita uehementius sese oderunt qui prius fuerint amici, & sceleratiores sunt qui a pia uita ad impiam se transulerunt.

Vt hyme media, Alcyones summa fructur tranquillitate, & hanc etiam alijs cōmunicant: Ita cū maxime seuit fortuna, tum maxime animi tranquillitate fructur, & hanc in alios quos possunt transfundunt.

Cum asinus ipse sit quæritat & ex osibus tam men huius

men huius optime sunt tibiæ, ut ait Aescopus apud Plutarchum: Ita diuites quidam ipsi indocti, tamē pecunia sua suppeditant ingenium studiosis.

Plutarchus testatur se uidisse in Africa coruos, qui lapillos in aquam aggrefferint, donec aqua eō surgeret, ut contingi posset. Idem narrat de cane conſciente lapillos in amphoram oleariam: Ita nobis quod uiribus diminitutum erit, ingenio supplendum est.

Formicæ triticum arrodunt ea parte, qua germinare incipit, ne sibi reddatur inutile: Sic potentes quo minus istris perpetuo utantur, premunt, ne si emerſerint tanto seruitutis, relinquunt aulam.

Bucephalus Alexandri Magni equus, quoties nudus eſſet, equisonem in tergum admittēbat: ornatus regis phaleris neminem ferebat, nisi regem ipsum, in reliquos omnēs ferociebat: Ita quidam tenues quicquid ſerunt, diuites facti deſpiciunt uulgares.

Ti Timanthes qui Iphigeniam pinxit, ceterorū adfectus expreſſit, Agamemnonis autem uultum uelo obtexit: Ita quædam melius relinquuntur ſuo cuique iudicio æſtimanda, quàm uerbis explicantur.

Vt laudatur in hoc Timanthes, quod in oibꝫ eius operibus plus ſemp intelligitur, quā pingitur: Ita optimū orationis genus, in quo plurima cogitationi relinquuntur, pauca narratur, et plus in eſt ſenſu, quàm uerborū.

Notatus Protogenes, alioqui ſummus in pictura artifex, quod neſciret manum tollere de tabula: Ita quidam ſcriptores immodica diligentia peccāt, quibus ni-

hil unquam

hil unquam ſatis emendatum uidetur.

Quæadmodū Protogenes pictor Apellæ ex unica linea cognouit, nunquā alioqui uſum. Ita ex unico reſpoſo ingenii et prudentiā uiri deprehēdet, quod ſit ipſe ſapiēs.

Vt Apelles pictor queri ſolitus eſt, periſſe diem in quo non duxiſſet lineam: Ita Chriſtianus dolebit, ſi quo die non euasiſſe ſeipſo melior in pietate.

Vt ſigna quædam argillacea ſummo in precio ſuerūt ob admirationem artis: Ita nonnunquam res humilis ac nihili, ingenium oratoris commendat.

Vt gypſum, aut argilla dum eſt uida, in quamuis imaginem facile ſequitur fingētis manum: Ita rudes animi ad omnem diſciplinam ſunt idonei.

Vt quod maiore negotio chalybi aut marmori inſculpiſeris, durat diutius: Ita quod maiore ſtudio diſcimus, nunquam obliuiſcimur.

Vt illud opus eſt laudatiſſimū, in quo ſimul et ars commendat materiā, et materia uiciſſim artē: Ita liber eſt optimus, in quo et argumētī utilitas cōmendat eloquentiam, et autoris ſacundia cōmendat argumentum.

Accius poëta cū eſſet ipſe admodū breuis, tñ in æde Camænarū maxima forma ſtatua ſibi poſuit: Ita quidā reuiles et humiles ambitione ſuocōq; dilatāt ſeſe.

Vt Perillus quod Phalaridi taurū donauit æneū ſuo periit inuēto: Sic aliquoties malū conſiliū in caput autoris re-

Vt philoſophus miſſa lingua uicti- (dumdat. me, rem ſimul et optimā et peſimā miſit: Sic opes optimæ ſunt ſi recte utarīs, peſimæ ſi ſecus.

Vt non

Vt non ipse solū magnes attrahit, uerū etiā aliud ferrum ad se trahit ferrū magneti affrictū: Ita cōtagio uis uirtutis, aut improbitatis pñicies ab alio in aliū transit.

Vt à Seribus mollissima uellera, et ab iisdē durissimū ferrū mittitur: Sic à qbusdā diuersa proficiuntur.

Vt carboni semel exusto suffocatoq; , si denuo flagret, maior est uis: Ita semel sopitum odium, si rursum excandescat, acrius est.

Sicuti terra quæ auri aut argenti uenas habet, in cæteris ferē sterilis esse consueuit: Ita qui congerendo student auro, eiusq; metallā iam conceperūt in animo nullam bonæ rei frugem producere consueuerunt.

Raro auri et argenti uena reperitur, nisi alia non procui sit, unde et græci nomen indidre: Ita nulla uirtus solitaria est, sed alia aliam adiungit.

Argentū cū sit candidum, nigras tñ ducit lineas, uti stannum: Ita quorundam alia species est, alia facta.

In argento uiuo omnia natant, exceptio auro, nam hoc unum ad se trahit: Ita nihil insidit animo auari, præter lucrum, disciplinæ, literæ, probitas in summo fluitant, non descendunt in pectus.

Vt rem eandē diuersa specula uarie reddunt, p forma speculorū diuersa: Sic idē factū, diuersi uarie interpretantur, p animorū uarietate, qd' huic magnum est, illi paruum: quod huic pulchrum, illi foedum erit.

Vt speculum non reddit imaginem, nisi subternas uitro stannum, aut æs, aut aurum, aut simile quippiā solidū, qd' imaginem nō sinat perfluere: Ita nō nisi in animis soli-

mis solidis, et uera uirtute nixis, relucet imago ueri.

Vt sunt quidā fontes, q potu pecudiū, atq; etiā hominū cutē et pilos tingūt albo, nigroūe: Ita relucet etiā in ipso hoīs uultu et frōte quod aliū, qbus præceptis imbutus sit, et quibus ex auctoribus hauriat uitæ rationē.

Gallus Phrygiæ fluuius, si modice bibas, medetur corporis malis: si imodice, lymphatū animū agit: Ita si philosophiæ literas modice attingas, prosunt, sin totū te illi addixeris studio, sanitatē mentis auferunt, et inanis gloriæ furore quodam præcipitem agunt.

In Boeotia ad Trophonium deum iuxta flumen Orachomenon, duo sunt fontes, quorum aliter memoriā, aliter obliuionem adfert: Ita ferē magno alicui bono magni mali periculum est uicinum.

Vt qui sapiunt, non statim ē quouis bibūt fonte, propterea quod alij salutem adferunt, alij perniciem, nonnulli furorem: Ita non est tutum quemuis librum euoluere, quod ex alijs haurias adfectum animi bonum, ex alijs libidinem aut ambitionis insaniam trabas.

Qui biberit ex Clitorio lacu, ijs uni tēdiū oboritur: Ita q semel gustarint poetice, abhorret à philosophiæ præceptis, aut cōtrā: siue q se mūdānis uoluptatibus ingurgitāt, abhorrent ab honestis illis, ac ueris oblectamē-

Apud Trogloditas lacus est, qui ter in die (tis. sit amarus aut salsus, ac rursum dulcis, totiesq; etiā nō est, unde et insanus dictus: Sic quidā inæquales, nunc asperi, nūc sunt blandi: aliquando profusi, mox sordiditiam uehementer amant, iam supra modū oderunt.

D. ERASMI ROTSIMILIA.

Periculosiores sunt fontes, qui lymphidis aquis blandientes oculis, tamē perniciem adferūt, minus formidandi qui ipsa specie testantur aquas esse fugiendas: Ita diffidulus utatū mala, quæ boni prætextu fallunt.

Sicuti terra quæ uenas aquarum occultat, nebulam quādam exhalat ante Solis ortum, longius intuentibus: Ita qui uerē boni sunt & eruditi, etiā si nō ostendent, tamen semper aliqd ex se produnt, unde qui obseruet, deprehendere possit subesse uim boni.

In Narniensi agro terra imbre fit sicciore æstu humescit: unde Cicero iocatur illic ex imbre pulcrē, ex siccatate fieri lutū: Ita quosdā admonitio reddit deteriores.

Garus ambusta & infusa medetur malis, sed si interrim garum non nomines: Ita quædam beneficia beneficia non sunt, si commemorare.

Terra quæ gignit salē, nihil aliud gignit: Sic ingenia fecunda in literis, in cæteris ferē rebus nō perinde ualent.

Fons in quo nitrum nascitur, nec aliud quicquam gignit, nec alit: Ita sapientium studium totum hominis animum sibi uendicat.

Spongiosis adeo tenues sunt sensu notæ, ut multi dubitent animalia sint, nec ne: Ita quorundam is cultus est, is sermo, ea uita, ut dubites Christiani sint, an Ethnici.

Sicuti sal modice cibis aspersus cōdit, & gratiam saporis addit: Ita si paulū antiquitatis aut ioci admiscearis, oratio fiet uenustior, si plus satis, nihil insuauis.

Quædamodū echeneis sue remora piscis perpusillus (est autē magnæ limacis similis) quāuis magnā nauim uelis

EX LVCI. XENOPH. DEMOST. 58

uelis ac remis icitata subito sistit: Ita scortulū aliquoties adamatū ingētes animi ad honesta impetus retinet alii.

Torpedo piscis haud nocet nisi cōtactu, sed cōtactū uirus suū etiā ab ære per linū, et arūdinis internodia ad piscatoris manū mire trāsmittit: Sic improbi ac pestilentes haud nocent, si nihil cū illis habeas cōmercij, uerum quacūq; consuetudine cōtacti morū uenena afflant.

Lepus piscis homini certissimū est uenenū, & hominibus illi, adeo ut uel digitulo cōtactus, statim emoriatur: Ita hostes mutuā utringque perniciem dant, et accipiūt.

In nasā facilis illapsus est, sed exitus difficilis: Sic de cluue iter in uitā, reditus ad meliōrē frugē non pinde facilius.

Murena fuste nō potest interimi, ferula protinus: Ita quosdā leue incōmodū exanimat, ut cōuictū, & grauissimas fortunæ procellas infracto tulerunt animo.

Murena nō in capite, sed in cauda animā habet: Ita quod charissimū est, nō ibi recedendū, ubi statim periculum.

Ut pisces in mari nati educatiq; (lis sit obnoxiiū, nihil tamen sapiunt salis marini: Ita quidā inter barbaros geniti & educi, longe absunt ab omni barbarie.

Ut magi, uerbis etiā non intellectis, prodigiosa quædam efficiunt: Ita sacerdotes nonnulli precibus nō intellectis, bona tamen fide pronuntiatis, deum conciliāt ac

Ut Appionem Homerum ab inferis euocant (mouent, eatum, nihil aliud interrogant, quam quibus parentibus genitus esset: Sic quidam grauissimorum uirorū cōsilio conuocato, de meris nugis consulunt.

Ut Magi prodigiosa quædam promittūt, ijsq; pro-

missis

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Chameleon, quia pauidissimū aniā, subinde colorē mutat: Ita q̄ uiribus nō pollēt, ad uarias artes confugiāt.

Lyncei clarissime oīm animatiū (necesse est. cernūt, sed mira illis obliuio rei ab oculis semotā: Ita q̄ adam acri ingenio, sed obliuiofi.

Quedā remedia tristiora sunt ipso morbo, ut satius sit oppetere mortē, q̄ his aucupari salutē: uelut sugere sanguinē ē uulnere recētī gladiatorū morientū: Ita quā doq; satius est ferre iniuriā, quā maiori incōmodo ualēscere: ferre pacē, etiam si parū cōmodā aut aquā, quā bellum cum immensis malis suscipere.

Scorpius letale uenenū habet, aconitū letalius, tamē hoc in potu datū, aduersus scorpionū ictus remediū habet: Ita dum uenenū cum ueneno cōluctatur, seruatur homo. Idem duorū pestilentium ciuium discordia, nō nunquam rei publicę salutē est.

Aconitū etiā cōtactu necat. Ita quorūdā cōiunctus patinus inficit, aut si uel tantillū cū illis inceptes cōmertijs. *Olim in capitolio certabāt quadrigę Latinis ferijs, uictor absinthium bibebat. Ita salubria magis querenda sunt quā iucunda.*

Sorba quę magis blādītur specie, uenenū habet: Ita blādiores amici cauēdi, quā tristes atq; asperi.

Empetron herba. Latine calicifraga, quo propius abest ā mari, hoc minus est salsa: quo longius, hoc amarior est: Ita quidam apud Gallos Germaniam spirant, apud Germanos Galliam: Et quo longius absunt hoc magis re ferunt eam gentem.

Vt opti-

EX ARIST. PLIN. THEOPH. 60

Vt optima remedia maxime perniciē adserūt, nisi apte sumantur: Ita Christi sacramenta salutaria rectē summentibus, letalia indigne accipientibus.

Herbę salutare cōsuetudine perdūt medendi uim: Ita admonitio si assidua sit, non emendat assuetum iam oburgationibus.

Vt qui ante uenenum sumunt antidotum, nō leduntur ueneno: Sic qui salubribus opinionibus ac decretis confirmarint animum, non inficiuntur oratione malorum, si fortē in eos inciderint.

Vt Mithridati cotidie sumenti uenenū, cōsuetudine factū est innoxū: Ita mala quibus assueueris nō offendūt.

Vt suus cuiq; morbus uidetur atrocissimus: Ita suum cuiq; incommodum maxime dolet.

Vt herba moly difficile quidem effoditur, sed ad remedia pręter ceteras efficax est: Ita quę pręclara sunt non contingunt nisi magno negotio.

Vt inter salutares herbas nascuntur et uenena: Ita ex autoribus quę rectē dixerint sunt excerpenda.

Vt elleborū cōcitatis intus omnibus, ipsum in primis exit: Ita dux sortis adhortatus suos inter primos prodit in hostem, uelut inquit Herophilus, autore Plinio.

Vt elleborū si parcius sumas, magis offendit qd̄ in hāreat uisceribus, inficiatq; corpus. Sin copiosius, erūpat celerius: Ita nō est oburgādus amicus, nisi ea uehementia, quę uitio liberet illius animum. Nam leuior ex postulatio contristat amicitiam nullo fructu.

Vt elleborū tametsi efficax: tam ē medici uetāt dari senibus.

senibus, aut pueris, aut exilibus: Ita admonitio sic est tē-
perāda ut ferre possit quē uelis emēdare, nec solū spe-
ciādū est uitū, sed natura quoq; eius cuius uitio studeas

Vt uulgus inceptū magno labore, ma- (mederi.
gnoq; impēdio remedia ab extremis Indis, aut Aethio-
pibus petunt, cum in hortis nobis nascatur, quo morbis
mederi possimus: Ita praesidia beatę uitę magno moli-
mine foris quęrimus, in imperijs, in opibus, in uolupta-
tibus, cum in animo sit, quod nos beatos efficiat.

Climēnos herba ita morbo medetur, ut sterilitatem
adferat etiam in uiris: Ita quidam malum aliquod ita p-
fligant, ut aliud diuersum admittant.

Minor uis inest radicibus herbarum salubrium cum
semen maturescit: Ita deterior sit ingenij naturęq; uis,
quoties liberis gignendis datur opera.

Herbā canariā canis ita mandū, ut homo nō cernat
nisi depastā: Et percussus a serpēte aliā quandā petit, sed
eam non decerpit inexpectante homine: Ita quidā disci-
plina se repertas celant, ne prosint et alijs.

Lotos quā Latini sabam Grēcā uocāt, rametā ligni
habet amarissima, fructū dulcissimū: Ita conatus ad su-
mam uirtutem durus est, fructū nihil suauius.

Vt uitis refugit brasicam, quercus abhorret ab oleo,
multo magis aut a nuce iuglande. Nā uitis cū oīa com-
plectatur, solā brasicā declinat, quercus si in scrobem
olea depasta fuerit, emoritur: eadē et iuxta a nucem iu-
glandē inarcescit: Sic inter quasdā natiōes naturale dis-
sidium est, ut nullo pacto queant coalescere concordia,
ut inter

ut inter hos ferē, quos mare aut alpes diuemerunt.

Vt Democritus medicus Confidie mulieri, omnem
curationem austeram recusanti, lac caprarū dedit, quas
lentisco pascebat: Sic ijs qui prorsus a teiricis philoso-
phia praeceptis, fabellae quēdā amoeniores proponen-
dę, sed quę philosophiā respiciant.

Ferula solis asinis gratissimum est pabulum, ceteris
animantibus presentaneum uenenum: Ita sepe quod
alios offendit, alijs uoluptati est.

Hedera pota nervis nocet, eadē foris adhibita pdest:
Sic philosophiā si penitus imbibas, nocet ad pietatē, si
leuiter et ueluti foris admoueas, pdest ad eruditionē.

Arundinis radix contrita et imposita, filicis stirpem
corpore extrahis. Item arundinem filicis radix: Ita ui-
cissim et pecunie studium eximit animis amorem sa-
pientię, et sapientia studium pecunie.

Rhododaphnes arboris folia quadrupedibus uene-
na sunt, hominibus praesidia aduersus serpentes: Ita di-
uinae literę sobrijs ac prudentibus salutarē praebeant ali-
monia, stultis autem et impijs haereseos et maioris im-
pietatis ministrant occasionem.

Vt quod nulla uie efficias, id aliquoties fit herbę suc-
co, si modo quam oportet adhibeas: Ita quosdam magis
permoneris apta quam uiolenta oratione.

Vino modico nervi et oculi iuuantur, eodem copio-
siore laeduntur: Sic literis modice gustatis adiuuatur ui-
ta eadem laeditur, si quis immodice incumbat.

Sicuti uina et poma subacerba, uetustate mutescunt, dul-
cescunt

D. ERASMI ROT. SIMILIA,

ceſcūtq; Sic atatis inſolentia lōgo rerū uſu mitigatur.

Chameleon herba mutat ſolorū colores, cū terra in qua naſcitur, hic nigra, illic uiridis, alibi cyanea, alibi crocea, & alijs, alijsq; coloribus: Ita cōuenit hominem pro loco in quo agit, uitæ habitum commutare.

Quēadmodū heliotropiū herba ſemp in eā ſpectat partē, qua ſol eſt, & eo cōdito, ſorem cōtrahit: Sic nōa nulli ad regis oēs nutus obſecundant, & in quocunq; uiderint illum eſſe propenſum, in id ſeruntur & ipſi.

Adyanton herbā etiā ſi perſundas aqua, aut immergas, tamē ſiccā ſimilis eſt: Ita in uirū bonū nō haret cōtumelia, aut infamia, etiā ſi quis infamare conetur.

Vt in rerū natura quæ ſpectatiſſime florēt celerrime marceſcūt, ueluti roſæ, lilia, uiolæ, cū alia durent: Ita in hominū uita quæ florēt iſſima ſunt, citiſſime uertūtur in

Vt roſa, ſlos unus omnium longe gra (diuerſum. tiſſimus, de ſpinis naſcitur: Sic ē triſtibus & aſperis laboribus fructus capitur iucundiſſimus.

Crocum gaudet calcari, premendoq; melius prouenit: unde iuxta ſemitas, & fontes letiſſimū eſt: Ita uirtus aduerſis exercitiis rebus letius emicat.

Vt nihil inſidioſius melle uenenato (nā ſunt quædā huiusmodi) Ita nihil magis cauendū q̄ blandus hoſtis.

Urtica ſine aculeis adurit, ac uulnerat ſola lanugine, ſoloq; contactu: Ita quidam non aperta ui, ſed clanculum nocent.

Quemadmodum urtica ſi contanter attingas, ac timide, adurit: ſin premas tota manu, non adurit: Ita pe-

cunia

EX ARIST. PLIN. THEOPH. 62

cunia ſi cautiſimè circumſpectimq; tractes, inſiciet: ſin cōtempnū ac neglectū, innoxia eſt.

Vt radix quam medici uulgo Rebarbarum uocant, cum ſit biliſa, tamen peculiari quadam ui bilem pellit: Ita ſit nonnunquam, ut amor pellat amorem, cœu clauus clauum, ira iram, & dolor dolorem.

Vt eſt quædam uenenorum contraria natura, ſic ut ſepenumero uenenum ueneno pellatur: Sic uitium uitio pellitur, & malus malo obijcitur.

Vt tutiſſimum eſt in triſolio cubare, quod in hac herba negent ſerpentem aſpici: Ita in his uerſandum libris, in quibus nulla uenena timentur.

Quemadmodum panace herba, una cōtrā morbos omnēs habet remedium: Ita CHRISTI mors una aduerſus omnēs cupiditates noxias efficax eſt.

Vt nepenthes herba, ab Homero prædicata, addita poculis, omnem conuiuij triſtitiā diſcutit: Ita bona mens inſita nobis, omnem uitæ ſollicitudinem abolet.

Vt acetū acre quidē guſtu, ſed aduerſus ſerpentium iſtus mire ualeat: Ita præcepta philoſophiæ auſtera quidē illa, minimèq; blanda, ſed contrā peſiferas animi cupiditates remedium adſerunt præſentaneum.

Medici uetāt uti Halicacabo, quāquam dentibus firmādis prodeſt, ſi eius ſucco colluātur, propterea quod periculū eſt, ne ſi diutius id fiat, delatrationem gignat, et plus adferat incōmodi q̄ cōmodi: Ita nō eſt utendū his literis, quæ ſic linguā expolium, ut mores a inſiciat: aut nō cōuenit ſequi, quæ ſic augent rem, ut ſamam ledant.

Sicuti

D. ERASMI ROT. SIMILIA.

Sicuti nasciturū ad Venerem quidem reddit segniorē,
sed animi uim acuit: Ita philosophiæ studiū corporis cu-
ram ac uigorem, ad animi uigorē traducit: ut hoc plus
sapiat homo in rebus æternis, quo magis stupet ad ista
corporea, crassaq̃.

Quemadmodū in superioris Libyæ populis, quoniā
mulieres communes sunt, ut in Polyiciis testatur Aristotē-
teles filios iuxta similitudinem formarum partiuntur:
Ita consisus operum titulis, styli similitudinē, & oratio-
nis phrasin oportet spectare.

Vt qui comædos audiunt, nō ob hoc audiūt, ut ipsi
comædi fiant, sed ut uoluptatem capiant: Ita nūc per-
multi concionantem audiunt, non ut imitatione melio-
res fiant, sed uti delectentur.

Vt pharmacopoliæ brassiis aureis tegunt remedia
quædam quo pluris uendāt: Ita quidā lenocinio uerbo-
rum nihil ad rē pertinentiū, rem commendari putant.

Sicut unda undā perpetuo p̃pellit: Ita dies diem trudit.

Vt à corrente flumine tantum habes, quantum hau-
ris: Ita ex annis semper cūtibz nihil accipis, nisi quod
in res duraturas collocaris.

Disimile. Luna semel extincta subinde renascitur, & ubi con-
senuit reuiuenscit: At homo ~~post mortem~~ ~~reuiuenscit~~.

Post hyemē denuo re- ~~uiuenscit~~ ~~reuiuenscit~~.
currit uer: At post senectam nulla recurrit iuuentas.

Disimile. Sol post occubitus redit nouus ~~sol~~.

Vt stultū sit relictis fontibus cōsectari riuulos: Ita in
ep̃tā est, relictis Euāgelij, Lyre, et similiū somnia seq̃.

Vt maximi

EX ARIST. PLIN. THEOPH. 63.

Vt maximi medici, minores quoq; morbos optiē sa-
nāt: Ita doctissimi præceptores, et minima optiē docēt.

Vt lamæ domi cæcutientes, foris nihil non uident:
Ita quidam in alienis negocijs plus satis oculati, in suis
parum perspiciunt.

Vt impēdio malignus sit, qui fontem scatentem ob-
teget, aut Solem obradiantem prohibeat, aut lumen re-
cuset de suo lumine accendere, aut uiam monstrare gra-
uetur: Ita uehementer sit inhumanus, qui prodesse nolit
citā ullum suum incommodum.

Vt equæ conspecta in aquis forma sua, agūt in ra-
biem, autore Columella: Ita quidā nimium admirantes
sua, ad insanā usque redduntur insolentes.

Vt bona so cornua oneri sunt tātum, nulli autē usui,
adeo sunt in se reflexa: Ita sophistæ dialecticē habent,
sed qua neminem reuincere possint, adeo est intorta.

Pardus odoris gratia allectas feras inuadit, atq; occi-
dit: Ita quidam blandiloquentia irretitos fallūt, ac per-
dunt. Sic principum aule habent, nescio quid blandum
quod inuitet in perniciem.

Qui tigridis catulos rapuit, bene secum agi putat, si
uel unum insequenti matri auferat impune: Ita qui alie-
nam inuasit possessionē, etiā si cogatur reddere, lucrū
tamen facit, si uel portionem aliquā retineat.

In pātheris quod speciosissimum esse oportuit, id ce-
landum est, ut placeat, reliquo corpore maculis pictu-
rato: Ita in quibusdā omnia placent, præter uitam, qd̃
est totius negocij caput.

Vt Tarandi

D. ERASMI ROT. SIMILIA,

Vt Tarandi cutis ferro impenetrabilis: Ita quosdam nihil queas dictis ledere.

Hyene sicut & Ichneumon, nunc mas est, nunc foemina: Ita quidam sui dissimiles, nunc fortia loquuntur, nunc molli: nunc philosophi sunt, nunc nepotes: nunc amici, nunc inimici.

Vt aspalacus non nisi apud Boeotios uiuit ubi nascitur, aliò translatus perit: Ita quidam peregre uiuere non possunt, nulla instructi arte.

Chameleon quoniam aura pascitur non cibo, semper hianti est ore: Ita qui gloriolis & auris aluntur popularibus semper aliquid captant quod famam augeat.

Amphisbena serpens utring; caput habet, et utralibet corporis parie pro cauda utitur: Ita quidam ancipites, nunc hac, nunc diuersa ratione se tuentur: et cum est comodum ad ecclesiasticam libertatem confugiunt, cum uisum est, principum pre-textu rem gerunt, canonum obliti.

Porphyrus serpens uenenum habet, sed quoniam edentulus est, sibi habet: Ita quidam male cogitant, sed quod desit facultas, nemini nocent.

Vt palma quia cortice sit cultellato, difficilis quidem est ascensus, sed fructum habet dulcissimum: Itidem eruditio & uirtus aditum habet difficile sed fructum dulcissimum.

Sicuti mundus undiq; teres, ac rotundus sibi constat: Ita sapiens nihil extra se querit, se ipso contentus.

Vt stultissimum est cum huius mundi, in quo nati sumus naturam cognoscere non possumus, alios innumerabiles mundos foris querere: Ita absurdum est neglectis rebus domesticis, de

EX ARIST. PLIN. THEOPH. 64

sticis, de alienis esse sollicitum & curiosum.

Sicuti deus cum nihil non uideat, nihil tamen uideti filius est: Ita princeps nihil ignorare debet, multa dissimulare.

Vt deus plurimum sapiens & intelligens minimum loquitur: Ita sapiens non nisi necessaria loquetur.

Sicuti ex contrariis elementis mira harmonia temperatus est mundus: Ita diuersis hominum studiis constat respublica.

Vt Deus quo nihil est melius, minime apparet: Ita quod est in homine optimum, nempe mens bona, maxime latet.

Vt unus Deus administrat uniuersa, sed qui sit optimus ac sapientissimus: Ita monarcha res sit saluberrima, si detur deo similis.

Vt orbium diuersus in contraria nixus, motum omnem temperat, Ita senum contatio, iuuenum in republica feruorem, ac precipitantiam moderatur.

Vt sol non alius est pauperi, alius diuiti, sed omnibus communis: Ita princeps personam spectare non debet, sed rem.

Vt idem sol ceram liquefacit, & lutum indurat: Ita eadem oratio alios reddet meliores, alios deteriores pro ingeniorum uarietate.

Quemadmodum luna quo propior est soli, hoc minus habet luminis: Ita plus fructus ac dignitatis est ijs, qui procul absunt a magnis principibus.

Vt solis defectus magnam mortalium perniciem trahit: Ita regis error etiam leuis, magnam tamen in rebus humanis gignit perturbationem.

Sicut Mercurius quam minimo spacio discedit a sole, licet

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

le, licet alioqui uagus & errabundus: Ita non oportet longius ab honesto discedere sapientem.

Vt cometes nouus apparēs, aut magnū bonū, aut ingēs malū portēdit mortalibus: Ita nouus princeps salutē adfert rebus humanis si bonus ē, maximā pestē si malus

Vt plures apparere Soles prodigium est: Ita plures esse monarchas, aut imperatores.

Vt luna qd̄ luminis accepit à sole, mūdo refundit: Ita donū à deo acceptū, in comodū aliorū est conferendū.

Vt Castoris & Pollucis faces si solitariae appareāt, dirū est ostentū: sin geminae, salutare: Ita nō oportet potentia esse seiunctā à sapientia, alioqui pestilentem.

Vt Saturnus qui ex septē erroribus summū tenet locum tardissime circūagitur: Ita qui in summa constituit sunt potestate, quā minime præcipites oportet esse.

Vt stelle subito natae, subito item euanescent, aut decidunt: Ita qui repente subuehuntur ad summos honores, cito præcipitari solent.

Vt canicula pestilens est omnibus sydus: Ita principis mali potestas omnibus nocet.

Luna præcipue mouet inferiora, non quod efficacior, sed quia propior: Ita mulierum habet momenti ad res consiciendas uicinitas.

Vt bruta fulmina montes feriunt irritō ictu: Ita stultitia potētia suas uires, in qd̄ nihil opus est consumit.

Vt Aphricæ Auster serenus est. Aquilo nubilus, præter aliarum regionum naturam: Ita quidam cum regione mutant ingenium ac mores.

Sicuti

EX ARIST. PLIN. THEOPH. 69

Sicuti nec Aegyptus ob calorem, nec Scythia ob rigorem sentit fulmina: Ita uel ingēs potentia, uel extrema fortuna humilitas, tutū reddit à contumelijs.

Vt autūno aut uere maxime fulgurat, minus hyeme aut æstate: Ita mediocris fortuna celsitudo, ictibus obno-

Vt quædā fulmina æs ac ferrū liquefaciunt, ne cera quidē confusa: Ita diuina uis, aut regia potestas in obfistētes seuit, mollibus parci & cedētibz.

Vt nō solum stultū est, uerūetiam periculosum euocare fulmina: Ita demētia est reges ad se accersere quā nō nisi magno nostro malo prouocantur.

Vt fulmen quodcūq; animal protinus occidit excepto homine: Ita fortuna procelle idōctos, ac brutos protinus animo deiiciūt, sapientē nō item.

Qui in altis sunt specubz, à fulmine non feriuntur: Ita infima fortuna tutissima est.

Sicut aliquando tonat sine fulgetris, idq; tonitru terrorē habet, piculo uacat: Ita quorundā minæ terrent nō

Hypanis fluuius, Scythicorū amniū princeps, per se p̄ruxus & dulcis, circa Callipodas Exampæ fonte amaro inficitur, atq; ita dissimilis sui in mare cōditur: de quo quidē est illud Solini elogiū: Qui in principijs cū norūt, prædicāt: qui in fine experti sunt, nō iniuria execrātur: Ita quidā initio blandi & amici, postea longe dissimiles sui reperiuntur.

Vt attagen aliās uocalis captus obmutescit: Ita quibusdam seruitus adimit uocē, quā liberi loquebātur. Aut sponte loquuntur, aut canūt nonnulli, si cogas, reticescunt.

I Memo.

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Memoria filis reti, qd' maiora cōtinet, minuta trans-
Vt arbor excisare pullulat, emulsa nō refru (mittit.
ticatur: Ita malū si penitus tollatur, nō renascitur.

Vt aubus pennas accidimus, ne lōgius auolēt: Ita qui
busdam opes & authoritatē, ne se tollāt in altum.

Vt accise pennae tēpore renascūtur: Ita nisi assidue
Vt q' chirurgi manus (premas renascitur potētia
horrent, dieta curantur: Ita qui asperiora nō serūt reme-
dia, leuioribus reme alijs sunt corrigendi.

Vt si Venerē suam Apelles, aut si Protogenes Hialy-
sum illum suum cœno oblitū uideret, magnum accipe-
ret dolorē: Ita si quis cōspiciat cū corruptum, quē ad bo-
nos mores instituisset: aut ignominij affectum, quem or-
nasset honoribus, iniquo animo ferret.

Vt mulieres ob hoc ipsum bene olēt, quia nihil olēt
et in quibusdā delectat cultus neglectus: Ita theologica
oratio hoc ipso uidetur ornatior, q' ornāmēta neglexit.

Vt magis est probāda medicina, quae uitiosas corpo-
ris partes sanat, quā quae exurit: Ita melior est magistra
tus q' ciues improbos corrigit, q' qui tollit ē medio.

Vt apud urecōsultos etiā qui frigidā suffundūt, simi-
li notantur infamia: Ita culpādus qui ad turpia hortatur
non is solum qui turpia facit.

Vt qui parat statutam facere, prius rude quoddā simu-
lacrum fingunt ē trunco, postea dolant ac polium: Ita q'
orationē aut librum instituit.

Vt callus tempore factus adimit sensum: Ita diutina
mala consuetudo facit, ut leuius feramus.

Vt

EX ARIST. PLIN. THEOPH. 66

Vt natura nō est eadē oibus locis, neq; statū, neq; ma-
ris, nec pluuiæ, nec arborū, nec aiantū: Ita nō oportet
homine ubiuis eundē esse, sed cū loco ac tēpore uariari

Vt Euripus in Eubœa septies in die defluit, ac toties
refluit mīra celeritate. At idē tribus diebus unoq; mense
stat immotus, septima, octaua, nonaq; luna: Ita qdā in æ-
quales sibi, aut nimū præcipites sunt, aut nimū lenti, in
utrāq; partē plus satis uehemētes.

Vt æstū maris, auctus, & detrimenta lunæ magis sen-
tiūt imbecilliora corpora: Ita rebus cōtrarijs uehemēti-
us cōmouetur animus, minus sibi cōstās, & affectibus ui-

Vt cōchylia crescēte luna augeſcunt, (ciatus.
decreſcēte macreſcūt: Ita stultus a fortuna pēdens, nūc
magnus est, nunc pusillus, nūc elatus: nunc supplex, ut
cunq; Rhamusia mutauerit sese.

Vt aqua maris i imo dulcior est q' in summo: Ita quo
altius penetres i philosophiā, hoc minus habet amaritū-

Tradūt physici ueteres, solē marinis aquis (dimis
pasci, lunam dulcibus: Ita sapiētes amara quærūt modo
utilia: stulti quæ delectāt modo, sectātur.

Quidā fluuij per medios lacus crumpunt, ut illis non mī-
sceantur, sed ijdem eadem aquarum magnitudine post
multa passuum millia exeunt, quæ fuerant inuēcti: Ita si
in uitiosam incidis ciuitatē, ita ad tempus utendū ho-
spicio, ut idem ex eas qui ueneris.

In Asphaltire Iudææ lacu, itē i Aritissa Armeniæ ma-
ioris nihil mergi potest: Ita quidā quicquid cōmiseris in
propatulo gerunt, neq; quicquam celare possunt.

I 2 Vt aqua

D. ERASMI ROTE. SIMILIA

Vt aqua marina ad potū inutilis, melius sustinet, nam uem q̄ fluuiialis dulcis & potui aptior: Ita suū unaquęq; res usum habet, si quis utatur ad id quod oportet.

In Dodona Iouis fons cū sit gelidus, & uniuersas facies extiguit, si admoueris extitias, accēdit: Ita Christus si cupiditatibus flagrantē attigerit, sedat ac refrigerat: si deiectū & exanimatū, erigit & animosum reddit.

Lyncæstis aqua, quę uocatur Acidula, nō secus ac uinum temulētos reddit: Ita quosdam citiā sua paupertas & inficitia reddit feroces et improbos. Eadem enim uitia ē diuersis nascuntur causis, ut ex scientia arrogātia, eadem ex ignorantia.

Thirrhæus lapis quāuis grādus innatat, cōminutus fidit: Ita cōcordia sustinemur, discordia pessum imus.

Vt oleū infusum trāquillat mare, & lucem addit: Ita philosophia cōponit animi motus et ignoratię caliginē.

Vt ad naphthā (id est bituminis genus) (discutit) etiā procul usam ignes transfiliunt ob naturę cognationē: Ita ingenia literis nata, statim eas arripiunt.

Autunt ignem Chimere montis semper ardētis, aqua accendi, feno restinguī: Ita quosdam quo magis ores, minus cōmoueat: si dehorteris, ultro uolunt.

Vt aquę saline, pluuia incidēte, dulciores sunt ceteris aquis: Ita meliores solent esse, quos ē diuersa uitamauerit diuinę gratię influxus, ueluti Paulus.

Vt canes Melitæi potissimum in delitijs sunt opulenti ac potentibus fœminis: Ita principes effœminati delitijs, plurimi faciunt adulatōres, & ad gratiam omnia tum=

EX ARIST. PLIN. THEOPH.

67

nia tum loquentes, tum facientes.

Vt sunt flumina quędā, quę cū eadem fini diuersis locis diuersa sortiuntur nomina: Ita quędam res in alio hoīe, uarijs nominibus mutantur: uelut fastus in principe splendor appellatur, in priuato superbia.

Sicuti quo directius nos ferit sol radijs suis, hoc minor est umbra nostri, quo obliquius, hoc magis icrescit umbra corporis: Ita quāto plus q̄sq; assęquutus ē uerę sapientię hoc munus magnifice de se sentit quo lōgius abest ab ea, hoc se magis dilatat stultissima p̄suatione sapientię.

Vt inter tot hoīm mīlia nullę facies sunt p̄ oīa siles, nec ullę uoces: Ita suū cuiq; ingeniū est, suus cuiq; mos.

Tradūt in Albania nasci hoīes glauca oculorū actę, q̄ noctuarū riuu, plus noctu q̄ interdiu cernāt: Ita quidā plus sapiunt in rebus facinorosis, q̄ in bonis ac pręclaris, aut in sordidis potius q̄ in egregijs.

Vt Psylli in Africa Marisi in Italia, nō solū ipsi nō laudantur a serpētibus, uerūctiam cōtrectatu ac saluam eduntur alijs periclitantibus: Ita philosophis nō satis esse debet, si ipsi nō corrūpantur uitiosis affectibus, uerum oportet orōne alijs quoq; cupiditates noxias eximere.

Vt hoī semp̄ adest remediū aduersus serpentū uirus, nēpe salua, qua cōtacti ceu seruēti p̄fusi aqua, fugiūt, emoriūtur etiā si i fauces penetrauerit: Sic aduersus oēs pestiferas cupiditates pręfēs remediū semp̄ nobiscū cūcūserimus, si mō nouerimus uti. Id ab aīo petat̄ optet.

Qui fuscino utuntur, laudando necant arbores, facta, pueros: Ita adulator laudando perdit.

Sunt qui aspectu effascinant hominem: Ita inuidus oculus perniciem adfert rebus letis. Nec satis tutus regum oculus si quid habeas egregie pulchrum.

Qui effascinat i oculis geminā habere pupillā dicitur: Ita qui inuitur inuidia alienae felicitatis, nō eā intuetur oculo simpliciter, sed quod uidet, sinistre interpretatur.

Est indici gēs dicta Pandora, q̄ in pueritia cano sit capillicio, in senecta nūq̄ capilli: Ita nonnulli primis annis sobrii ac modesti, grādiore iam ad nugas et inceptissimas uoluptates abijciūt sese et quasi puerascūt.

Sicuti foemina q̄ maturius pariūt, citius senescūt uelut in Calingis Indiae gēte, quinquēnes pariūt, sed octauū non excedūt annū: Ita praecocia ingenia cito deficiūt.

Vt Androgyni sic utrosq; imitantur, ut neutrū sint nec mares nec foeminae: Ita quidā dum et theologi uolunt esse et Rhetores, à neutris agnoscuntur.

Vt mare grauida, minus laborat et in gestatione, et in partu: Ita si rem honestissimā animo conceperimus, minore negotio consequemur, quā stulta quēdam oblectamenta. Et qui mundi premia sequūtur, minore dolore margaritū illud Euangelicū sibi parare poterūt.

Agrippa qui uocātur, quoniam praepostere nascuntur: hoc est, pedibus primum emergentibus, malis auspicijs in uitam ingredi creduntur magnūq; humani generis malo, ut Marcus Agrippa, et Nero: Ita qui per nefas, ac simoniam irrumpunt in imperium, aut episcopatum (ut uiocant) magnā pestem adducunt sibi suisq;.

Vt nonnullae mulieres ex uiris quibusdā non concipiunt,
aliiq;

alijs aduēctae, foecūdae sūt. Ita sūt q̄ apud quosdā praecipitiores indociles, alijs traditi doctoribus pficiūt: qd' sint ut corporū, ita et ingeniorū cognationes, ac dissidia.

Vt horologii umbrā pgressam sentis, pgrēdicentem non sentis, et fruticē aut herbā creuisse apparet, nō apparet crescere. Ita et ingeniorū profectus, quoniā minutis constat auditibus, ex intervallo sentitur.

Vt Elephanti cū nare nō possint, tū amittunt impēse delectantur, circaq; illos uagari gaudēt: Ita qdam cū literas nesciūt, tū inter eruditos uersari gaudent.

Dracones exugentes sanguinem elephantiorum occidunt eos, et ipsi uicissim inebriati opprimuntur ac cōmoriuntur. Ita se penumero in bello, pars utraq; et perimit et perit, damnum dat et accipit.

Bonasus aīa, quoniā cornibus inutiliter implexis nō pōt ledere, fugiēs, finitū reddit: cuius cōtactus insequentes, ut ignis aliq; cōburit. Ita nonnulli quoniā corā nō audēt cōgredi, à tergo sparsis probris cōtamināt hoīem.

Sicuti leo citius scuit in uirū q̄ in foeminā, pueros nō nisi summa fame coactus attingit, simplicibus ac prostratis parit. Ita potētes infirmioribus debet ignoscere, uires in alios experiri, quos uincere pulchrum sit.

Vt lasciuia simularum febrim excutit leoni. Ita inimici conuiuium aut cōtūmelia, nonnunquam excussa defidia, ueternoq; ad honesti studium nos acuit.

Leonis catuli informes nascūtur, uix ingrediūtur semestres, nō mouētur nisi bimestres. Ita quae egregia futura sunt, sero pueniunt, et lentis auditibus absoluiūt.

Leo cunctis formidatū aīal. canū ac cristā galli formidat. Ita summi principes infimorū cōiūtia nōnunq̄ time

iniecito in oculos sago, leo sine ullo (re cogitū. negotio capitur, aliq̄ inexpugnabilis. Ita facillimū est potētissimū etiā domare, mō cognitū sit illius ingenū.

Camelus non gaudet potu, nisi prius obturbata conculcatione aqua. Ita quibusdā nihil placet in literis, nisi

Vt camelopardalis si- (barbarie conspurcatū. ue nabis, collo refert equū pedibus & cruribus bouē,

capite camelū, maculis tigrim, aut pardū. Ita qdam in-
æquales sibi uarias hoīm formas exprimūt: si cultū ipsi-
cias, sanctū aliq̄ existimes, si orōnē audias, Satrapā lo-
qui putes, si uitā expēdas, nebulonem inuenies: si scri-

Rhinoceros cornu gerit in nari- (pta bubulcū. bus: Ita quorundam sales dentati sunt & aculeati.

Catoblepas & Basiliscus solo aspectu necant, maxi-
me si oculos intueare: Ita tyranni nonnulli solo oculo-
rum coniectu nonnullos ad laqueum adigunt. Aut for-
mosa mulier & impudica perimūt intuitū.

Vt Basiliscus sibilo fugat omnes serpentes: Ita qui-
dam adeo sunt pestilentes, ut aliq̄ ad illos collati, boni ui-
deantur, atq; ultro cedant.

Lupis quos gregarios uocat, etiā in fame surrepit ob-
liuio cibi si mō respexerint, ac p̄tinus aliū querūt. Ita
nonnullus mox excidit, qd' mō instituerāt narrare, si in-
teriectis uerbis aliquot aūm illorū aliō deuocaris.

Aspis pestilentissimum malum non uagatur, nisi
cum compare, ea interfectorem pertinacissime perse-
quitur.

quitur. Ita tyranni filium, aut alium tyrannidis successo-
rem adiungunt, ne desit ultor, si quid acciderit.

Crocodilus patitur Trochilū auiculā carpere escam
ē faucibus suis, nō illius amore, sed sua ipsius causa: Re-
purgat enim rostro suo os illius. Ita tyranni etiā si quid
alicui concedūt, semper ad suū referunt cōmodum.

Crocodilus terribilis est in fugaces, fugax contra in-
sequentes. Ita quidā si concedas ac metuas, tum ferocitū
si strenue contemnas & obsistas, statim concedunt.

In aspidis ictu nullū est remediū, nisi ut ptes cōtactæ
amputentur. Ita quædā uitia sola morte sanari possunt.

Ineuitabile malum esset aspis, nisi natura hebetes
addidisset oculos. Ita quidam essent pestilentissimi, si pra-
ue cupiditati accederet & ingenij uis, ut rationem
quoq; nocendi possint excogitare.

Dictamū herba sagittas educit ē corpe, hāc cerui mō
strauere. Ita philosophia rō, fortuna iacula eximūt aīo.

Cerui pastu dictamū excutiūt corpe sagittas, a phas. Dissimile
langio percussī cancrorū esu sibi medentur: lacerte à
serpētibus icti, herba quadā se reuouēt: hirūdines uexa-
tis pullorū oculis chelidonia succurrūt: testudo cumile
pastu uires aduersus serpētes reficit: Mustella in muriū
uenatu ruta se cōfirmat: Ciconia origano: hederā apri
sibi medentur in morbis, itē cancrorū esu: Anguis sceni
culi succo abijcit exuuuium: Draco uernā nausēā soluc-
stris lactucæ succo resinguit: Pantheræ aduersus aconī-
tum, hominis excrementis sibi medentur: Elephas Cha-
maleonte fronte (nam similis est animāi color) deuoc-

rata: Vrsi cum mädragoræ mala degustauere, formicas lambüt. Cernuus uenenatis pabulis herba & cynare resitit: Palumbes, graculi, merulae, perdice, lauri folio annuü fastidiü purgät. Idem faciüt colübe, turtures, gallinacet, herba quæ uocatur helixine: anates, anseres, cæteræq; aquaticæ, herba siderite: grues & similes, iunco palustri: Coruus occiso chameleonte, q etia uictori nocet, lauro infesum uirus extinguit. Breuiter nullü est aial, quod nō intelligat sua remedia. Solus homo nescit, unde uel corporis uel animi remedia petere debeat.

Hyena uocem humanā imitatur, & nomen alicuius ediscit, quæ euocatum lacerat. Ita quidā obsequio blandiuntur, donec in perniciem trahant.

Hyena sic audia est excrementorum hominis, ut si in uase suspendantur altius, quā ut possit attingere, enecet sese, defatigati porrectu corporis. Ita nonnullis quod est foedissimum, id dulcissimum est.

Fibri Pontici genitalia sibi ipsis amputant membra in uenatu, quod ob hoc se peti intelligant. Ita prudentis est aliquando abijcere rem, ob quam periclitatur.

Cerui cū arxere aures, acerrimi auditus sunt, cū remisere, surdi. Ita principes si qd est qd placeat, id pculetiā pcipiūt: si qd secus, quantiuis clames nō intelligūt.

Cerui cum sua cornua cogantur abijcere, tamen occultant ea præcipue dextrum, ne medicamenti uis alijs sit usui. Ita diuites nonnulli, cum ipsis diuitijs uti non queant, haud tamen sinunt alios frui.

Vti Chamæleon nō alio pascitur alimento, q̄ aeris, & id

& idcirco ore est semp hianti. Ita quosdā aura popularis alit, neq; qcūq; captat præter inanes laudes, et gloriā.

Chamæleon qui subinde mutat colorem, oēm imitatur, præter rubrum & candidum. Ita adulator nihil nō imitatur in amico, præter ea quæ honesta sunt.

Tarandus omnium arborum & fruticum, locorumq; in quibus latitat, colorem ullis etiam imitatur. Ita tutior erit, qui ad quancūq; gentem se contulerit, eius ritus ac mores imitetur.

Hystrix nō iaculatur spinas suas, nisi cū puocatur, Dissimile aut urgetur: At scurra in quēuis sua dicta torquet.

Vrsus informes gignit catulos, eos lambēdo format: Ita rudem ingenij foetū diutina cura expoliri cōuenit.

Vti canis pperans in enitendo, cæcos parit catulos. Ita præcipitata opa nō possunt esse absoluta.

Vt ignaui canes omnibus ignotis allatrant. Ita barba ri quicquid non intelligunt, carpunt ac damnant.

Vt muti quidam canes, prius mordent quā latrant, sunt enim & huiusmodi, quos aliquot ipse uidi. Ita quidam prius lædunt, quā expostulent.

Asinæ per omnem gignunt uitam, cum homo tam mature desinat parere. Ita facilius ac perpetuus prouentus rerum uilium, egregia raro contingunt.

Nullū est aial qd impensius amet suos foetus q̄ asinus & Simia. Ita indocti suas commentatiunculas præ-

Mulus ex equo et asino (ter alios amplectuntur, nō cōstatus, nec equus ē, nec asinus. Ita qdam dū et au-

Dissimile

Muli

Muli calcitratus uino crebro inhibetur: mulieris petulantia uino prouocatur.

Simia catulos ferè cõplexu necat. Ita nonnulli parètes imodico erga liberos affectu, et idulgètia corrumpunt illos.

Vt est regio quæ careat uenenis, ueluti Creta. Ita non est res pub. aut aula, quæ careat inuidia.

Creta nullū habet uenenu, præter phalangiū, id est aranei genus. Ita nō est monasteriū tam sanctum, quod immune sit ab obsecrationis et inuidentiæ malo.

Angues in Syria erga indigenas uenenu nō habent, nec eos petiūt, exteros cū cruciatu exanimāt. Ita insulares in suos satis humani, in alienigenas imitissimi sunt.

Indica testudines, meridiano tpe blādiente, gaudēt toto dorso p tranquilla fluire, donec oblitis sui, Solis uapore siccat cortex, ut mergi nequeant, iamq; inuitæ nātent oportune uenantiū præde. Ita quidā spe magnarū rerū allecti, in principū aulas sese cõijciunt, et adeo de liniuntur aule delicijs, donec imprudētes eō redigātur, ut non possint etiā si uelint, in suū oculū sese recipere.

Mugiles si caput condiderint, putant se totos occul tari. Ita quidam si sua uitia dissimularint ipsi putant ab alijs non animaduerti, qui mos idem et pueris est.

Alutariū piscē semp sequitur piscis noie sargus, q illo coenū fodiente excitatū deuorat pabulū. Ita sunt qui se misceant alienis negocijs, ut eis laborantibus, fructū ipsi

Scombri in aquis sulphurē hā= (præripiant. bent colorem, extra aquas similē cæteris. Ita diuites in suo regno dijs pares, et cæteris longe præstatiōres uidentur

dentur, in morte nihil ab alijs differunt.

Vt echineis licet exiguius piscis, nauē uelis citatā remoratur: Ita animū ad honesta properantē puella quæ piā nonnunquam renocat, ac retardat affixa.

Sicuti Polypus qcquid brachijs attigerit, suctu tenet et attrahit: Ita difficillimū est euellere de manibus quo

Polypus stupidū alio= (rundā, si qd nacti fuerint, quin anīal, in captādīs cõchis incredibili uirtute solertia. Ita quidā ad solū questū suū sapiūt, alibi pecudes mere.

Vt sepe numero polypus dum conchæ carnem captat, ipse capitur ac tenetur: Ita sepius dum alijs nocere studemus, nos ipsos in periculum adducimus.

Vt echinus semper in spinis ingreditur, quod spinas secū circūferat: Ita quibusdā in omni negotio acerbitas est, propterea quod animo secū adferat asperitatē, etiā si res ipsa nihil habeat incōmodi.

Vt cæcī in metu utroq; uorsum pari celeritate igredīuntur: Ita cū res exigit, uerēdī sunt ī diuersum mores.

Minimi cancri, quos pimnoteras uocant, quo tuitiores sint, inaniū cõcharū testis se cōdunt, et cū accreuerint migrāt ī capatiores: Ita quidā maioriū suorū titulis tumentur sese, cum suis diffidant uirtutibus.

Vt uniones tamesi in mari nascuntur: tamen plus habent cognationis cū celo, cuius faciē reddūt: Ita pius ac generosus animus magis à celo pēdet, unde ducit origi

Rhombus, et squa= (nem, q̄ a terra, in qua uiuit. ima, et rhaia, et pastinaca cū tardissimi sint pisciū, tamen sepe reperiuntur habentes in uentre mugilē omniū uelocissimiū

uelocissimū, solertia & ingenio capiētes. Ita quidā arte superat longe potētiōres opibus aut uiribus.

Trochus piscis ipse se init, & ex sese cōcipit. Ita qdā ingenij felicitate ipsi literarū semina insundūt sibi, quos δειπνοδιδασκαλος uocant Græci.

Strutiacamelus auitū maxima, sed stolidissima. Nam ubi collū occultarit frutice, latere se existimat. Ita qdā ingēti mole corporis onusti, minimū habēt ingenij.

Vt Phoenix nunquam est nisi unica, & ea uix creata cuiquā. Ita rerū optimarū summa raritas est.

Aquila auitū rapacissima, nō appetit morbo neq; senio, sed fame. Ita auarus quo magis accedit ætas, hoc magis cruciatur habēdi studio, & minus potest uti partis.

Aquilarū penna quoq; aliarū auitū pennis admixtæ, eas deuorat. Ita tyrānis penitus insita uis est spoliandæ plebis, ut mortui quoq; aliquid auferant.

Vultures triduo futura cadauera præsentit, eoq; ad uolāt. Ita quidā captatores, multis etiā annis morti diuina

Vultures ipsi nihil occidūt, sed ab alijs (cū imminet occisa inuadit. Ita nōnulli alienis fruiūt sudoribus.

Cybyndus auis bellū internecinū gerit cū agla adeo ut coherētes se penumero prendātur. Ita fit aliquoties ut dū mutuū in se odiū pertinaciter exercēt principes, utriq; subuertātur, tertio quopiā inuadēt.

Coccyx oua subdit in nidis alienis, Ita quidā alienas Coccyis pullus ubi ado

Coccyis facit matres. leuerit cum sit nothus, tamen legitimos deuorat, unaq; matrē ipsam. Ita quidā magna indulgētia, stultoq; amo-

re quo-

re quorundam educati subuertunt eos.

Pauo nō explicat pennas nisi laudatas. Ita quidā putant se nō habere qd habēt, nisi sint qui mirētur.

Galli sepius in pugna cōmoriūtur. Ita quidā mutuis Gallus uictor ilico cantu (dissidijs cōficiūt sese. superiore sese testatur. Ita quidā sua facinora iactāt ipsi & suarū laudum ridiculi sunt tibicinis.

Vti ciconias nemo aduenire sentit, sed aduenisse: nemo discedere, sed discessisse, quod noctu clanculumq; faciant utrūq; Ita iuuentutem nemo intelligit discedere, sed discessisse: et senectutem non senimus aduenire, sed aduenisse.

Apud Thessalos capitale est occidere ciconiam, non ob aliud, nisi quod serpētes interficit: parciūt & apud Britannos miluijs, quod urbē raptis extis pecudū repurgent. Ita quibusdam honos habēdus, nō quod ipsi digni sint, sed quod illorū opera nobis sit usui.

Ciconia tam etsi demigrat, tamen reuersa, semp eodem repetit nidos: Ita non oportet amicorum ob intermissam uitæ consuetudinem obliuisci, sed memoriā illorum semper nobiscum circumferre.

Ciconiæ quoties cōuolant in capum: quem Pythonis comem uocant (is est locus in Asia) quæ ultima omnium aduenit, eam lacerant, atq; ita discedunt in una omnium cessatione castigata. Ita multitudinis uitia unius infigni supplicio sunt uel sananda, uel arcenda.

Coturnici ueneri semē gratissimus est cibus: Ita qdā maledictiæ & uirulētis dictis impendio delectantur.

Vt hirun

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Vt hirūdines sub hominū tectis nidulātur, & tamē nō assuecūt nec fidunt hominī: Ita quidā amicos semper habent suspectos, praeferim insulares.

Hirūdo aestate aduolat, instāte hyeme deuolat: Ita infidus amicus rebus latis praesto est, cōmutata fortuna de Seleucides aues nunq̃ cōspiciūtur à (serit amicu. Casini mōtis incolis, nisi cū illarū praesidio est opus, ad uersus locustas uastantes fruges, nec unde ueniāt, quoue abeāt, cognitiū: Ita qdā nunq̃ apparēt, nisi cū nostro egēt auxilio, nec uisunt amicos, nisi cū urget necessitas aliqua Luscinij taniū est canēdi studiū, ut certates emoriātur, spiritū citius deficiēte, quā cantu: Ita nōnulli tie rarū immodico amore ualitudinē extinguunt, & dum à nullo uinci uolūt cruditione, pereūt in ipso conatu.

Vt halcyones etiam media hyeme mare tranquillum praestāt non sibi solū, sed alijs quoq̃: Ita sapiēs turbatissimis rebus non solum ipse tuebatur animi tranquillitatē, sed alios cōcitos componet ac sedabit.

Vt halcyones uidere rarissimū est, sed quoties apparent, tranquillitatem uel faciunt, uel denunciant: Ita ab bates & episcopi raro debet prodire in principū aulas sed rerum motus, & bellorum tempestates auctoritate sua composituri.

Columbo in uolatu pernicitas, sed dum plaudit in aēre sibi placēs, iplicatis strepitu penis, capitur ab insidiante alicubi accipitre: Ita multi dū ostentant suas uires magis quā utuntur, obliui sui, praeda fiūt inimicis

Apodes auicula, aut pendem uolatu, aut iacent, propterea

EX ARIST. PLIN. THEOPH 73
propterea quod pedibus careāt: Ita quidā in utrāq̃ partem nimis uehementes, aut nimū tumultuātur negotijs, aut toti torpēt ocio: nil medium est.

Taurus auis cum sit pusilla, tamē bouū uocē imitatur Ita nōnulli cū re sint exigui, tamē loquūtur reges ac sa-

Arrodūt hoīs cibū mures, uiuūt sub eodē te (trapas. Eto, nec tamen assuecūt hominī: Ita qdā amici parū synerci, nec relinquūt cibi cōmodiq̃, caussa, nec amāt tamē

Sicuti picis mirū est studiū imitadi uer (aut fidu- ba hoīs, adeo ut conatu nōnunquā emoriātur

Vt oua plena fidunt, inania fluitant: Ita q̃ ueris uirtutibus aut literis ē praeditus, minus ostētat se, q̃ q̃ secus.

Si foemina inter aues saliat foeminā, nascuntur quidē oua, sed ex quibus nihil nascatur: Ita cōsiliū quod animo cōceptis, nō accedēte ratione, friuolum est & inutile. Oua sic nata hyponemia, hoc est, subuentanea uocant: dicūtur & zephyria, quae uento concipiūtur: Ita euandū est, quicquid imaginatione, non certo iudicio instituitur.

Serius aduntur, quae diutius uictura sunt: Ita diu premeudum opus, quod semper legi uelis.

Quo maius est animal, hoc minus est secundū minuta numerosi foetus sunt, adeo ut achantis minima auicula duodenos pariat pullos: Ita quae minus ualent ponderare, numero sunt pensanda.

Salamandra non nisi magnis imbribus prouenit, se-
K renia

tenitate deficit: ita quidā nō apparēt, nisi statu ciuitatis bello aut seditiōe turbato, ijdē rebus pace cōpositis emo

Salamādræ tātus est rigor, ut ignē cōtia (runtur- tactu nō aliter quā glacies extinguat: ita quidā citius hominē ad torporē adduxerint, q̄ ipsi ad honesta inflā

Vt talpe quod parū aut nihil cernāt, lū (mentur- quidius audiūt: ita natura paria facit, dū quibus corporis formā negauit, his animi uigorē confert.

Vti culices ad dulcia nō aduolāt, sed acria petūt: ita quidā maledicis & infestius sermombas uehemētius de Nō omnē esca omnes amat pisees, (lectatur-

sed alius alia delectatur: unde piscatores gnari quā q̄sq; maxime appetit, fallunt ea potissimū obiecta: ita adulator deprehēso hominis ingenio, quibus rebus deliniatur a quibus abhorreat, quod illi gratissimū esse intellexerit hoc potissimū cum capit.

Sicut capreæ & coturnices uenenis saginantur: ita quidam aluntur maledictis & obrectationibus.

Vt inter animantū genera occulta quædā sunt distidia, cū nulla appareat dissidij ratio, uelut araneæ et serpenti, formicis ac soricibus, trochilo et aquilæ, alijsq; cō pluribus: ita sunt qui illā aut illam oderint gentē, cū ne sciāt quā ob rē oderint. Quidam odere rhetoricen, aut græcas literas, cū hoc ipsum ignorēt, quod oderunt.

Vt in culice nō minus admirāda naturæ uis est, quā in elephante: ita sapiens in maximis pariter ac minimis negotijs, magnū uirū ostēdit. At ingenij uis etiam in ludicio atq; humili argumento elucet.

Apis

Apis cum minimū sit insectū, tamen admirabile facit opus, & miræ ratione politum moderatur. Ita in pusillulis corporibus summa nōnunquam ingenij uis.

Apes exteriora tectoria faciunt ex succis amarioribus, quod dulcissimū est, in intimis recondunt: ita Theologia insipidis quibusdā allegoriarū corticibus obtegit sapientiā, quo prophanos arceat.

Vt apes nō quiduis ex omnibus colligūt, sed aliunde Metyn, aliunde Pissocron, aliunde Propolin, aliunde Rhi tacen, aliunde sobolē, aliunde mel: ita nō oīa petēda ex eodē authore, sed ex unoquoq; sumendū, qd' habet utilissimū, ex poetis & oratoribus, uerborū splendor. E' dialēcticis, argutia differēdi. E' philosophis, cognio naturæ. E' Theologis, præcepta uiuendi.

Cum ad omnia aduolent apes, tamen nullis nocent floribus: ita uirtus, & literæ sic ab alijs sumuntur, ut nihil deterior sit is qui cōmunicauit.

A' floribus marcidis apes abstinent: ita nō attingendus liber, qui putidas habet sententias. Aut nihil attingēdum, quod nō sit elegans & succulentum.

Apes fucis, ad opus & fœtū calore cōsueuendū, utuntur: ubi ceperint mella maturescere, tū expellūt, ac trucidant: ita ab inimicis quoq; sumēdum, si quo pacto per occasionem prodesse possint.

Apes peragunt opus suum non statim diebus, sed quoties
coeli comoditas iuitat: Ita suo quoque tempore rapienda est

Rex apud solus aculeum non habet, aut cer (ocasio-
te non utitur: ad haec gravior est corpore, et specie decē-
tior, sed alis quam cetera minoribus: Ita principem oportet
esse clementissimum, et a sua ciuitate nusquam auolare longi

Rex ipse quidem non operatur, sed obambulat, ac (us
circumvolans, alios uero exhortatur: Ita princeps non ope-
ra sed consilio et iussu prodesse debet suis.

Vt fuci cum ipsi non mellificet, tamen illarum insidiantur
laboribus: Ita sunt qui nihil ipsi excudant, sed aliorum uigi-
lij elaborata furto sibi uendicant.

Vt apis amisso aculeo, iam nec nocere potest, exarma-
ta nec prodesse ad mellificium: Ita mortales qui nocere norunt

Cum maxime feruēt apud in (iudē norunt prodesse.
ter se prelia, tum iactu pulueris, aut fumo tota res componi-
tur: Ita grauissimi rerum motus inter principes, affinitate
aut simili re quapiam nugacissima finiuntur.

Ter nouenis crabronum ictibus interfici hominem exi-
stimat: Ita offensam taceri per se non capitalis tamen sepius
iterata, capitalem parit inimicitiam.

Danatur bōbicina uestis seu multicium, quod pellucēs
non tegat corpus, cum in hunc usum sit repta uestis: Ita ridē-
da facūdū, quae rem non explicat, sed inuoluit, cum in hoc re

Vt aranearum telas cor- (pertus sit homini sermo
ui perripunt, muscae implicatur: Ita leges plebecula ue-
xant, a potētibz inuolantur impune.

Scorpius uenenum in cauda gerit, et oblique ferit: Ita
quidam

quidā in fine uirus effundit suū, et dissimulatē ledit.

Muta cicada per miraculo est, quod ipsum genus sit gar-
rulum, sunt autem homines in agro Rhegino: Sic magis admira-
mur constantiam et silentium in foemina, quod ipsum genus mu-

Muscae et alia nonnulla in- (tabile sit et loquax-
secta suctu uiuunt, ideoque eis per linguam est fistula: Ita quos-
dam uideas bibones, qui potu uiuant, a cibo abhorreant.

Vt lampyrides non sunt conspicuae, nisi noctu aut in
obscuris: Ita quidam non sunt illustres, nisi inter humiles
et idiotas, obscurantur autem inter egregios.

Industriū aial formica, sed non laborat nisi sibi: Ita non
nulli mortales sibi ditaxat consulūt, et suū modum negociū

Vt Indicae formicae aurum e cauernis eru- (agunt-
tum seruant tantum, non fruuntur: Ita diues auarus nec
fruitur ipse suis opibus, et alius inuidet illarum usum.

Hirudo et quoddam pediculi genus, cui non est exitus
eibi, quod insatiabile sit, suctu sanguinis intumescēs rum-
pitur denique: Sic auarus copia sua praefocatur.

Vt pyraulis ultro adulas lucernis, adustis alis colla-
bitur, ac perit: Sic quidam ipsi sibi accersunt perniciem.

Vt cochleae lente ingrediuntur, nec quicquam attingūt
aut ipsi sese mouent, nisi cornibus praetentant: Ita sa-
pientem oportet esse contabundum, minimeque praecipitem,
et pedetentim aggredi, gustu quodam prius sumptio-

Quemadmodum apud Myconios non est indecorū
ealuuiū, quod illic omnes calui nascantur: Ita apud Ita-
los (ut hos exempli causa noninem) non est turpe pe-
cunie studium, quo nemo non tenetur apud illos.

Sunt qui propius adnota non cernunt, quæ longius absunt, uident: Ita nonnulli plus sapiunt in rebus alienis quam in his quæ ad se pertinent.

Quibus maiora sunt corda, timidissima sunt, maximaque bruta. Nam asino maximum est, & in Paphlagonia perdicibus bina sunt corda, cum animi sit conceptaculum & fons: Ita quidam quo magis abundant insignibus, hoc minus habent rei ueluti si doctor indoctus latissimo utatur pileo aut epomide.

Animantia quibus longa sunt crura, iisdem longum sit collum oportet: Ita qui magno strepitu student uiuere, longius rapiat necesse est, unde suppetat sumptus.

Chamæleon maximum habet pulmonem, & nihil aliud intus: Ita quidam præter ostentationem, & uentotam iactantiam, nihil habent.

Simia cum imitetur hominem, tamen aial est oium deformissimum: Ita si quis affectet quod optimum est, nisi feliciter affectet, incidit in id, quod est pessimum.

Vt à uitis corporis quidam inuenere cognomen: uelut à distortis cruribus Vari, à tumidis labris Chilonas, à naso prægrandi Nasones: Sic nonnulli malefactis sibi famam pariunt, ac nonulantur.

Infantes qui celerius loquuntur, tardius ingredi incipiunt: Ita qui ad dicendum promptior est, ad rem gerendam minus est paratus.

E uoce agnoscimus hominem facie non cõspecta. nam sua cuique uox: Ita ex orõne licet hominis uitam coniectare.

Vultures unguentorum odore fugantur, ad cadaueram aduolant.

ra a duolant. Ita quidam à rebus honestis abhorrent, ad Sicut unguentis & uinis: Ita (seda rapiuntur & libris precium addit antiqitas.

Ex maioribus cedris, quæ florent, non ferunt fructum quæ fructiferae sunt non florent. Ita nonnunquam quibus adest dicendi lepos, non adest sapientia: quibus suppetit rerum utilium cognitio, adest eloquij uenustas.

Vt palmæ arboris ramus, imposito onere non defleat in terram ceterarum more, sed renititur. & uliro aduersus sarcinæ pondus erigit sese. Ita uiri fortis animus quo plus negocijs premitur, quoque magis sauit fortuna.

In Campania uites populos amplexæ, ipsæ equabant cacumina, adco ut uindemiator rogum ac tumulum exciperet. Ita qui in arduis uersantur negocijs, periculi meminisse debent.

Quæ admodum uitis tamen si arbor oium nobilissima tamen arundinum, aut uallorum, aut arborum infusigerarum eget sustentaculis. Ita potentes et cruditi inferiorum egent opibus.

Vt uallus aliquoties frondibus suis uitem amplexam strangulat: Ita nonnunquam adnuculi gratia obiter asciti, subuertunt & opprimunt potentiorum.

Vt uitis nisi amputes, late sese spargit, brachijs suis omnia complectens & implicans. Ita princeps ambitiosus semper aliquid è proximis suo adiungit imperio nisi subinde uindictetur.

Sicut Aminea uina senio fiunt meliora. Ita quidam in iuuenta solutiores aut asperiores, ætate & usu rerum fiunt mitiores.

Cōtra Apiana uina, et alia qdā initio dulcia, austeri-
tate accipiūt ab annis. Ita qdā etate sūt inhumaniores

Sicuti Maroneum uinum, cuius meminit Homerus,
uicies tanto aque mixtum, tamen uigore suum seruat
Ita sapiens nullis soluitur uoluptatibus.

Vt uino non est aliud corporis uiribus utilius, si re-
cte utaris: nec eodem est quicquam perniciosius, si mo-
dus absit. Ita philosophia salutaris res est, si modice ad-
hibeas, pestilentissima, si eius studio temulentus, a com-
munis uitæ munijis reddaris alienus.

Sicuti uina laquidiora uapescūt etate: Ita desipiscūt
ingenia uulgaria, eximia etiā ad extremā durāt etate.

Vina nō mō soli sui referūt sapore, uerum etiā arborū
aut fruticū uicinorū. Ita nō solū exprimimus eos, unde
pgeniti sumus, sed et eos, quorū cōsuetudine sumus uisi.

Sicuti imitaticia uina, q̄ frugibus conficiuntur apud
quosdā, haften̄ assequūtur uini um, qd̄ inebriāt, nō tñ
pinde reficiūt cordis uigore: Ita quidā qd̄ in poētis est
uiuij, id assequuntur, nēpe obscenitate: ceterū eloquen-
tiam, uenustatē, eruditionem non possunt exprimere.

Oliua sero prouenit, sed fructū habet egregiū. Salix
statim adulescit, sed sterilis est: Ita præcox ingenū.

Negāt ullum aīal uenenatū fane, aut siti emori. Ita
pestilētes hoies domi habēt, unde se pascāt, et suo alun
Persica ob id ipsum pluris ue- (tur ueneno-
nibant, quod non durarent nisi in triduum. Ita audius
rapiendum, quod cito præteruolat, ut inuenta.

Caprifici ficus nunq̄ mature scit, sed tñ gignit uermi-
culos

culos q̄ deuolātes ad uerā sicū p̄solso ficorū cortice, ma-
turitatē illis tribuāt. Ita sunt q̄ ipsi nihil queant egregiū
facere, sed tñ aliquo pacto stimulat alios, ut id faciant.

Vt aque laus ē, si nihil sapiat (nā uitiose signū est sa-
por aut succus) Ita à ceteris qd̄ requirimus eloquentiā,
~~et alijs rebus, quibusdamque modis, ut in eis nihil~~

Fere non cōuenit odori et saporī, ut ficis qbus nihil
dulcius, nullus est odor, et cotoneis plurimum odoris,
sapor autē asperrimus. Ita uix i eodē inuenias hoīe blan-
diloquentiam, et beneficentiam, ac fidem.

Vt laurus tota uiuet perpetuo: Ita doctrinæ fama
non senescit, neq; marcescit.

Lauri baccæ amaræ qd̄ sunt, sed saluti conferūt. Ita
phiæ præcepta, salutaria magis q̄ blāda sūt aut incūda.

Vina uasis infusa ē taxo factis, mortifera sunt. Ita sa-
lutaris alioquin eruditio, si inciderit in hominem pesti-
lentem, moribus illius redditur noxia.

Fraxinū campestre in tantū horrēt serpētes, ut nec
matutinas nec uespertinas illius umbras quīs lōgissimas
unq̄ attingāt. et si gyro frōdibus huius arboris clauda-
tur ignis et serpens, citius in ignē fugiet, q̄ in fraxinū.
Ita nihil cōuenit uiuij et studio sapiētiæ, sub cuius um-
bra q̄sq; se cōtinuerit, tutius erit ab huius uitæ uenenis.

Tilia cum habeat corticē ac folia dulcia, tamen fru-
ctum eius nullū aīal attingit. Ita quorundā orō blanda,
grataq; et composita, sententiarum nullus fructus.

Vit buxus semper quidē uiuet, sed alioqui et odore
noxia, et semē habet oibus inuisum animātibz. Ita qui-

dam præter orōnis gratiā, nihil adserūt nō fugiendū.

Rhododendri frondes iumentis, capris, & ouibus uenenum est, idem homini contra serpentium uenena remedio. Ita quod stultis perniciem adserit, ut res aduersæ aut eruditio, id sapiens uertit in suum bonum.

Vt arborum aliæ gaudet motibus, aliæ uallibus, aliæ siccis locis, aliæ riguis & aquis. Ita nō oē uitæ genus oī hōi cōuenit. Sūt quæ quous pueniunt loco: Ita sunt horarū oīm homines, accommodati ad mores oīum.

Sunt arbores aliquot, quæ post solstitiū inuertūt sua folia, ut ulmus, tilia, olea, populus, alba salix. Ita uulgus procerū, simul atq; princeps uitæ genus diuersum cōmutat, uertūt & ipsi uultum, cultū, orōnem, & oīa.

Sorbo folia uniuersa decidūt, cū cæteris arboribus paulatim id accidat. Ita quidā subito nudātur, aut psumūt, aut gen^o uitæ cōmutāt, cū sensim id fieri oporteat.

Ficus non floret, cum fructus habeat dulcissimos. Ita quidam benefaciunt nihil pollicitantes.

Morus nouissima oīum germinat, & tñ parit inter primas. Ita qui tēpus idoneū opperiantur rei faciendæ, etiā si ferius cœperint, tamen maturius conficiunt.

Vt arbores quædā belle florēt, uerū nullū adserunt fructum. Ita quorundā puerorū indoles magnā uitæ frugē pollicetur, q̄ simul atq; adoleuerint, ad ineptissimas cōuersi uoluptates, fallunt expectationem oīum.

Salix ante maturitatē abijcit semen, unde & Homerus frugiperdā uocat. Ita quædā ingenia præcocia citius p̄siliunt ad docendā aut scribendū q̄ oportet.

Cupressi

Cupressi semina adeo minuta sunt, ut quædā oculis cerni non possint, & tñ in eo tanta est arbor tam pro-cera. Ita ratio minimum quiddā est & oculum: sed eadem maxima est, si prodeat, & uim suam explicet.

Stolonibus amputatis, oīa celerius adulescūt in arbore, nimirū alimentis in unā collatis stirpem. Ita aīus leuatus superuacuis negocijs, plus efficit in studijs honestis, tota mentis ui in idem intentā.

Vitis nisi subinde amputetur, ipsa sua fecunditate gracilescit & perit. Ita cōhibendum est immoderatum studium felicitibus ingenijs, ne parum moderato labore consumantur.

In uitæ q̄quid p̄ amputationē admittit materię, id fructibus addiit. Ita qui reciderit curas superuacaneas, rerū sordidarū, plus ualebit in rebus serijs & grauib. Aut quo minus est uerborū, hoc grauiores sentētiæ.

Vi t̄ inserēdo calamus altius depressus, tardius fert, sed durat fortius. Ita præstat sic rem aggredi, ut firmior sit ac durabilior, potius q̄ ut præsens spectes lucillū.

Arbor per se infrugifera, tamen insitione discit ferre fructus. Ita prauum ingenium insitione ad bonam frugem potest demutari.

Arbor suapte natura non nisi unicū soctum gignit, insitione eadem diuersi generis fructibus oneratur. Ita qui naturam suam sequitur, semper idem est: qui arte ducitur, sui dissimilis est.

Vi noctuæ aues inauspicatæ noctu gementes (nā hæc illis uox est) mortaliū inuidet quieti. Ita uirulēta lingua semper

Semper aliqd spargit, quo concordia hoim disturbet.

Vt ager fcrax, sed quē oporteat multo impēdio cole
re, nō multū iuuat colonū. Sic hō quæstuosus, sed idem
sumptuosus, haud multū reponit hæredi pfuturum.

Vt in re rustica non satis est te ipsum bonum esse co-
lonum: sed magni refert cuiusmodi habeas & uicinum.
Sic in uita non satis est si te ipsum integrum uirum præ-
stes, sed refert cum quibus habeas consuetudinem.

Vt in loco pestilenti quoq; qui assuevere, durāt. Ita
incommoda parum ledunt assuetos.

...f...
 ...f...
 ...f...
 ...f...

Vt nihil minus expedit q̄ agrū optime colere. Ita sæpe numero inutilissimū est, nimis esse in negotio diligentē.

Diligētes agricolæ terrā prius notulis quibusdā deprehendunt, & explorāt priusq̃ illi credāt sementem. Ita explorandus amicus, anteq̃ committas arcā.

Vti faba Lupinū non exhaurit, sed stercoret agrū
in quo alitur. Ita gratus meliorem redditū fortunam eius
a quo beneficio adiuuatur, & refert quod accepit.

EX ARIST. PLIN. THEOPH. 79

camentū, hoc est, efficit ne cōcipiant. Ita sermones isto-
rum qui prius docēt quā uere sapiant, nō solum ipsos
nō reddunt meliores, uerum etiam auditores suos infici-
unt & reddunt indociles.

Nouella utis copiosius gignit uinū, sed uetustior melius. Ita plura loquuntur iuuenes, sed utiliora senes.

Ex arboribus quæ uehementer foecunda sunt, cō cele-
rius senescūt. Ita raro sunt uiuaces cō regio præditi inge-
nio, & optima quæq; mortaliū fugacissima sunt.

Solent arbores protinus emori, si quando præter so-
litiu succidæ fuerint. Ita fortuna præter morè blanda ac
fauens exitu imminere sæpenumero significat.

Est apud Indos herba quædam præcipui odoris referta
minutis serpētibus, quarū ictu protinus moriendū sit
Ita habent principū quorundam aulæ quod allecctet, sed
occultant letale uenenum, ni caueas.

Apud eosde est spina, cuius succus ispersus oculis, cæ-
citatē adfert omnibus animantibus: magis autē ex ea cal-
homines, si quid aspergas de pulvere auri in oculos.

Ut in arboribus robustiores sunt partes aquiloni op-
positæ, quæ austrû aut zephyrû spectant. Ita fortiores
ac firmiores sumus in his in quibus nos duris casibus ex-

Cedrus & iuniperus si oleo (circuit fortuna-
perungas, nec timeas sentiūt, nec carie-Ita semel imbu-
tus diuini spūs succo animus 111. 111. 111.

Arbores infœcundæ firmiores sunt
fœcundis. Ita robustius est corpus his qui nihil pariunt
in literis, quàm qui sese laboribus exhauriunt.

Vt quer=

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.

Vt quercus & alie quædã arbores sub terra defossæ duriores redduntur ac durabiliores. Ita qui diu premuntur aduersa fortuna, diutius florent.

Cupresso nõ innaſcitur cerasia propter amaritudinem: nec buxo propter duriciẽ. Ita pestis adulationis fugit ſeuera ac triſtia ingenia, mollia captat ac facilia.

Iuglas crepitu prænitiat ſe frangi, ut fugere liceat prius quàm fiat ruina: Ita quidã nõ lædunt, niſi prius oſtendane ſe inſenſos, alij prius læſerunt quàm expoſtulent.

Abies adeo coheret glutino, ut prius ſcindatur quàm ſolida eſt, quàm quã glutino ferrumiatã. Ita poſt reditũ in gratiã firmior debet eſſe amicitia, et artius coherere quos copulauit mutue beneuolentiæ glutinũ, quàm quos natura conũxit.

Hedera complexu necat arbores: Ita fortuna proſpera dum blanditur, ſtrãgulat & perdit.

Vt quædam terræ mergam (ea eſt candida medulla) in ſe continent, quæ ſtercorẽtur ac pingueſcãt. Ita ingenium probum ſecũ habet, unde fiat melius.

Nihil prociſtius excrementis animantium, & tamen in ſtercoradis agris præcipuũ habet uſum. Ita nulla res eſt tam nihili, quæ nõ aliquã proſit, ſi noris uti.

Cracca leguminis genus eſt adeo gratũ columbis, ut ea ſemel guſtata, negent illos poſtea ab eo loco proſugere. Ita qui ſemel aulæ mel & honorẽ deguſtarint, niſi quàm ab aula poſſunt auelli.

Orobanche ciceri inſeſta eſt et eruo, ut æra tritico, ordeo ſiſtica, quæ uocatur ægilops, lentĩ ſecuridaca:

atq;

EX ARIST. PLIN. THEOPH. 80

atq; hæc quidem cõplexu necat. Ita quorundam amicitia peſtilens eſt magis quàm inimicitia.

Aliunt Aſiæ & Græciæ balneatores cum uelint turbam pellere, carbonibus iniicere ſemen ære, quod id faciat uertigines. Ita philoſophi quoties uolunt à ſuis libris ſubmouere uilgus indoctum, mathematicos quoſdã numeros & figuras admiſcent, ut ex ijs oborta uertigine capitis, librum abijciant.

Arator niſi incuruus ſit, præuaricatur, ut dicebãt antiqui. ~~Ita miles niſi inſipidus ſit, parum militis~~ ita miles.

Vt boni agricolæ eſt noſſe terram ſuam quàm cõlit, Ita præceptor diligens in primis ſtudeat cuiuſq; indolem & ingenium cognoscere: neq; enim eadem ſunt omnibus adhibenda.

Vt nouales licet alternis interqueſcãt annis, tamen eam ceſſationẽ ubertate cõpenſant. Ita relaxatio ingeniorum mediocris, facit ut ad ſtudia uerſi, plus efficiamus uigore animi, licet breuiori tẽporis ſpatio.

Nilus famem adferi Aegyptijs, ſi uel parũ exundarit hoc eſt minus duodecim cubitis, uel plus ſatis, hoc eſt ultra octodecim. Ita pariter obſtat ad bonã mentẽ fortuna uel nimium ſecunda, uel nimium maligna, hic egeſtate uexans, illic delitijs auocans ab honeſto.

Vt heliotropium ac lupinum circumaguntur cum Sole, & quocunq; ſe mouerit ille, eodẽ deſectunt & hæc cacumen. Ita proceres aulici quocunq; regis ingenium uergit, eò propendent omnes,

Sicuti quædam arbores fecunditas & luxuries enecat

D. ERASMI ROTE. SIMILIA.
enecat: Ita quosdā perdit immoderatus rerū successus.

Ager nimium stercoreatus aduritur, nō stercoreatus al-
get: Ita moderata lectione uegetandū erit ingenium, nā le-
ctione saginatur animus nō aliter quā arū stercore.

Sicut utilius est crebro stercoreari agrū quā multū
Ita plus habet fructus assidua lectio quā auida.

Vt pulegium ipso brumæ die floret, cum marcent o-
mnia: Ita rebus pessime uexatis, regnat mali, quorum in
pace nullus est respectus.

Vt cibi, potus, coeliq; nouitas offendit, etiam si mu-
tes in paria, aut in aliquanto meliora: Ita præstat ferre
principē, aut magistratus pristinos, quā nouos ascesce-
re, quod omnis rerū nouatio nō caret perturbacione.

Vt hominē uehemēter agrotū, uel lunæ deliquū, uel
uētus asperior, uel maris decessus, aut huiusmodi quæpiā
leuis rerū cōmutatio tollit ē medio: Ita animos imbecil-
les & affectibus corruptos quæuis offensa perturbat: cū
qui firmis sunt animis, istiusmodi nō sentiant.

Vt plus est piculi corporibus nostris uere et autūno
obmutacionē: Ita nouitas oīs offendit ac lēdit rēpublicā

Vt qui cogitur secare, mallunt ere secare quā ser-
ro, quod hoc pacto uulnus sit sanabile: Ita qui cogitur
obiurgare quempiam, ita moderabitur orationē, ut ipsa
in se nō nihil admisceat occultæ medelæ.

Vt ptermionibus & ambustis frigida pariter atq; ca-
lida aqua medetur: Ita quædā errata diuersa ratione tol-
li possunt seueritate & lenitate, seducta benignitate et
addita beneficentia.

Vt

EX ARIST. PLIN. THEOPH. 81

Vt ptermiones & facit & tollit frigus: ut ignis ambu-
sta sanat. Ita amici obiurgatis oratio, dolori quem fecit,
eadem medetur.

Sicuti scorpius si post ictum admoueat vulneri,
uenenū ad se trahit: Ita nihil est tam noxium, quin secū
adferat remediū sui mali, si quis modo uti nouerit.

Vt celerius inebriantur, qui dilutū bibūt, quā qui
merum: Ita citius inficiūt animā, quæ sobrietatis aliquid
habēt admixtū: quā quæ simpliciter obscena sunt. Nā
a uehementer obscenis refugit animus: cōtra illa blandi-
untur aliqua uirtutis specie.

Vt qui uino cæcutiūt, aut alioqui laborant oculis, plu-
res se uidere res credunt, cum unā uideāt: Ita qui ob im-
peritiā uerū non perspiciunt in authoribus, multas ac
uarias inducunt sentētiās, unde illud apud uiris male cō-
sultos, uel dic, toties repetitum.

Sicuti uinū alios hebetiores reddit, alios acutiores,
alios elingues facit, alios loquaculos pro corporū habi-
tu: Ita eadē stultitia & ignorātia ueri quosdā incitat ad
studium pecunie, quosdā ad uoluptates.

Vt sol lutum indurat, ceram liquefacit: Ita eadē ora-
tio ab eodē dicta, hunc emolliet ad pœnitudinē errato-
rū, hunc irritabit ad contumaciā.

Vt uinū dilutius magis prouocat uomitū q̄ uel aqua
simplex, uel uinū merum: Ita intolerabilior est nequitia
pietatis simulatione condita, q̄ simplex & apta malitia.

Vt magis humectat uentrem, magisq; sitim pellit
humor, qui sensum infunditur, quā qui uniuersim hau-

L ritur:

ritur: ita magis cohibent à petēdo, munera paulatim da-
ta dispensataq; quàm si semel dones uniuersa.

Sicuti laboriosius est inanē iactare manum, quàm sa-
xo aut plūbo librata: ita molestū est in nihili rebus ope-
ram sumere, quàm in arduis uersari negotijs.

Vt qui locis equalibus ambulant, magis defatigātur
quàm q in aequalibus: ita laboriosius est semper eadē aut
similia repetere, quàm in uarijs uersari negotijs.

Vt citius fatigatur, qui quàm longū sit iter nescit: ita
minore tēdio rē gerit, cui negotij ratio modusq; præco-

Vt morbus ad uicinū serpit cōtagio, (gnitus sit
sanitas, ad egrotantē nō item: ita ex cōsuetudine malo-
rum facile boni corrūpuntur, at nō contra.

Vt oscitant permulti quod oscitantē conspiciant, &
mēturiūt quod meientē uiderit: ita quidam nullo certo
iudicio ad suscipienda negotia permouētur, sed quiduis
in alijs imitantur ac referunt.

Vt aromatiū, florū, simulūq; odor gravior sentitur ē
longinquo quàm ē proximo (offendunt enim nōnunquā
naribus adnota, quæ procul delectabāt) ita sunt, quæ si
leuiter attigas, placeāt: sin excutias accuratius, & pro-
pius inspicias: gratiā amittūt, quod genus sunt poetarū
fabulæ, aut gentiliū historiæ.

Vt aromata tum uehemētius fragrāt, cum mouētur
aut terūtur, frāgunturū: ita uirtutis fama latius spargi-
tur cū exercetur negotijs & rebus aduersis.

~~Ut qui hircos sunt, grauius olent, cum se unguentis
obleuerint: ita foedior est nequitia fama est, si eā doctri-
næ celebritas reddat magis conspicuam, latiusq; tradu-
cat in hominum fabulas.~~

Vt qui hircos sunt, grauius olent, cum se unguentis
obleuerint: ita foedior est nequitia fama est, si eā doctri-
næ celebritas reddat magis conspicuam, latiusq; tradu-
cat in hominum fabulas.

Vt diameter siue dimetiens, sic ab angulo ad angulū
mediā figurā diuidit, ut utrimq; spaciū relinquat æquale
Ita iudex in neutra partē debet esse propēssior.

Vti sol quo magis in alto est, hoc minores iacit um-
bras, quo terræ propinquior, hoc maiores, puta mane, ac
uesperi: ita uirtus quo maior est et excelsior, hoc minus
uideri cupit, minusq; sese ostēdat, contra qui minus ipsa
re ualēt, magis se dilatant ostētatione.

Vt maiore cum uoluptate cantionē audimus notam
quàm ignotā, etiam si melior sit: ita ijs literis impensius
uulgus delectatur, quas didicit.

Vt in Diapason tantus est concentus, ut uox eadem
esse uideatur: ita ueri amici unus sunt animus. Aut sic
adulator per omnia subseruiat orationē diuitis, ut unū
loquētē dicas, non duos.

Vt suauius est antiphonū, quàm si omnino sit eadē:
sic iucundior amicus: ita concors, ut tamen nōnihil dis-
sīdeat, quàm adulator per omnia obseruiens.

Vt uasa paria, quorū alterū plenū sit, alterū inane, pulsata concenium faciūt dicitur. Ita bene cōuenit inter diuitē benignū et pauperē indigū.

Vt quæ præclara sunt, uix multo cultu proueniūt, cōtra cepe, alliu, et quedā huiusmodi uilia, etiā reposita, aut suspēsa proferunt sese: Ita quæ sunt egregia nō nisi multo cōtingūt labore, quæ mala passim obuia sunt.

Sicuti uulgo dicunt aquilonē noctū exortū, nunquā ad tertiu durare diē: Ita rerum motus qui nō ex altis iniitijs, sed facili caussa subitaq; proficiscitur, facile sedantur et cōquiescūt in republica.

Vt ueni desituri uehementissime spirare solent: Ita mortales cū maxime efferunt sese, exitio solent esse.

Sicuti aquilo initio uehemens, desinit lenior: contra auster initio lenior, desinit uehementior: Ita qui præcipites magno impetu rem aggreditur, frigesct in progressu. Cōtra qui consilio suscipit, magis ac magis accenditur operis progressu.

Vt qui acrius cupiunt perspicere, alterum oculudunt oculū: Ita iudex rectius intelliget iustum, si nullius personæ respectu deuocetur.

Sicuti lusciosi nō cernūt nisi proxime admotā, cōtra senes nō nisi longiuscule disita: Ita quidā diuerso laborāt morbo. Nā hic negligit amicorū res, neq; curat, nisi qd proprie ad suum pmet negotium, cōtra alij suarū rerū negligētes, in alienis tantum sapiunt.

Vt eodem halitu, sed aliter emissio calfacimus, ac refrigerat.

frigeramus: Ita eadem oratione aliter pronunciatam uebitur affectus, aut frigebit.

Sicuti uehementius titillat tactus, et iucundius moriet frictus alienus, quā moster: Ita iucundius est laudari ab his qui nobis nulla cognatione aut familiaritate cōiuncti sunt.

Nō ut ex sapientissimis parentibus stultissimi, ple-
rūq; nascuntur filij: Ita à doctis præceptoribus indo-
cti discipuli, à probis educatoribus alumni improbi.
Nam illic corporum est propagatio, hic animorum.

Quod oleū est muscis, formicis, fereq; reliquis insectis, id est adulatio stultis principibus. Siquidē oleo peruncta moriuntur illa: hi assentatione et obsequio palponum in exitū trahuntur ipsi et trahūt rempublicam.

Vti Sol hominem tingit nigrore, cum linum candefaciat: Ita factum idem huic infamiam conciliabit, illi gloriam et laudem pariet.

Sicuti q morbo laborāt regio, ijs mel cæteris dulcissimum, amarum est: Sic sapientiæ præcepta pijs iucūda, tristia sunt ijs qui prauis affectibus corrupti sunt.

Scorpius uenenum quod infudit, idem admotus re-
trahit ad sese. At mala lingua, nō idem potest, quum
uenenum habeat letalium.

Torpedo primū stuporem afflat homini, mox depascitur: Ita tyranni primū iniecto terrore expauesciunt ciues, mox suo arbitratu spoliant ac uexant.

Mirundines, quā gaudent domestica consuetudine hominum, semper tamen manent indociles, quum Psi-

taeacus exprimat uoces humanas: Ita quidam semper uersantur in literis sacris, quum hinc nihil hæreat ipsorum moribus.

Seipie piscis atramentū, si addatur lucernæ, & auferatur lumē purius, facit ut credas aflare hoies Aethiops, quemadmodū tradidit Anaxilais: Ita mens uitiat a liuore aut odio, turpia indicat quæ sunt honesta.

Sanguisugæ admotæ tibijs, extrahūt quidam noxium ac superfluum sanguinem, sed semel adhibitæ relinquūt desiderium sui, uncodem anni tempore cogaris iterum admouere, etiam si commodum non sit. Ita quidam officio iuuant, sed semel asciti, Ita rem tractant, ut in posterum uelis, nolis, frequenter cogaris illorum uti opera. Idem accidit his, qui coitus facietate, student mederi libidini Venereæ, recurrit enim.

Quemadmodum hirudines semel admotæ cuti sanguinem exugūt, non ex usu eius qui admouit, sed ex sua libidine: Ita prophani principes asciti in auxilium ab Ecclesiasticis, inhaerent diutius quàm illis sit commodū, nec subducunt sese nisi suo arbitratu.

Quemadmodum hirudines admisse frequenter relinquant affixa capita, quæ res uulnera facit insanabilia, iamq; remedio uerso in uirus, perit q; admisit. Nam hoc pacto perisse legitur Messalinus cōsularis. Sic multum mediocribus malis periculoso remedio subueniente student, coniiciūt sese in præsentissimū periculū.

Vt aspidēs, quum percusserūt, torpore somnoq; neccant, quū harū uirus sit oim maxime insanabile: Ita certissimam

tissimam perniciē adferūt adulatōres, qui sic inficiunt hominis animum, ut illi sensum sui adimant.

Sicut uestiæ aduolantes in conuiuium neminem petunt aculeo, si quis patiat̃ur eas ipsarum arbitrio uesti, uerum si quis abigat, seuiūt implacabiliter: Ita quidam quorū Deus uenter est, si recipias in domesticā familiaritatem, sinasq; gulæ uentris & inguinis negotiū agere, præstāt se satis cōmodos amicos, sin offensus coneris ablegare, nihil non moliantur in bene meritum.

In picturis summa artis laus est fallere, quod constat adumbratione rerū uerarum. At in amicitia fallere turpissimum est, & tñ hoc sibi pleriq; laudi uertunt hodie quasi suis ac non ueris potius constet amicitia.

Zeusis pictor certamen suscepit cum Parrhasio. Quumq; in forum detulisset uuas pictas tanto successu ut aues deceptæ in scenam aduolarent: Parrhasius contra lineum tanto artificio pictum detulisse traditur, ut Zeusis aliū deceptarū iudicio tumens, flagitaret remoto limbo ostendi picturam, intellectu errore, ingenio pudore palmam detulit Parrhasio, quod ipse quidam uicisset aues, ille pictorem sefellisset. Ita plus laudis meretur, qui potuit imponere impostori.

Apud Homerum Vlysis comites non prius se uertunt ad piscandum, quàm consumptis bubus iam uenter fame stimulet. Sed insaniū qui deteriora expectant, quum adsit meliorum copia.

Vt ferè hebetiore sūt oculorū acie quibus oculi sūt grādiores: ut minus est ingenij quibus capita sūt prægrandia

ut timidiore sunt, quibus cor est pro portione corporis grandius: Ita plerumq; minus habet religionis ac doctrinae, qui maxime circumferunt harum rerum insignia.

Quæadmodum Protogenes & Apellis tabula, quæ duos summos artifices tenuitate linearum exercuit, nihil aliud habet quam subtilitatis miraculum, quum alioqui nullius bonæ rei representet imaginem: Ita quorundam disputationes, quum nihil doceant, quod faciat ad bene uiuendum, tantum ostentant ociosam ingenij subtilitatem.

Ut inter nobiles pictores, alius alij argumentis laudem meruit, quum hic felicius effingeret deos, ille constrinas fuitimasque, alius scenas, alius homines: Ita in cæteris disciplinis atque etiã in uitæ, siue cuiusq; dotes sunt peculiare.

Læpidus triumuir, quum à magistratibus deductus esset in quoddam nemorosum hospitium, postera die minaciter cum his exposulauit, somnum sibi ademptum uoluerum contum. At illi draconem in longissima membrana depictum circundecere loco, eoque terrore aues tunc siluisse narratur, & postea cognitum est, ita posse compefci. Sic qui rebus tuis molestissimæ loquacitatis sunt, si periculum ostendatur non audent hîscere.

DESYDERII ERASMI ROTERODAMI
Parabolarum siue Similium, Ex Plutar-
chi Moralibus, Seneca, Luciano, Xenopho-
ne, Demosthene, Aristotele, pli-
nio, Theophrasto.
FINIS.

VOCULA

VOCULARVM QVARVNDAM
EXPOSITIO PER IODO-
CVM BADIUM.

A Canthylides sunt auicule quæ & acanthides & caræueles dicuntur.

Adyta loca prophanis inaccessa.

Aelurus, id est felis seu catus.

Aera Corinthia fecit casus: quia incensio Corinthi confudit metalla.

Agathalia Volaterrano scribuntur αἰγὶ δέλοι auicule sunt.

Alcyones aues hyeme in mari nidulantes.

Annis à circûnando dicitur, unde continue fit alius.

Amphotides, ut Eustathius uult, uasa quædã sunt ab auibus dicta, accipiuntur pro aurum integumentis.

Ἀυσότατος, id est inuenustissimus, maxime amarus, & à musica alienus.

Antenna est uelum transfuersum.

Ἀντίφωνοι. ἤχοι τῶ φωνῶν, hoc est contrarie uocis.

Apodes sine pedibus, aues de hirundinum genere.

Asylum, locus aut ædes consecrata, unde neminem abstrahere licet.

Attagen seu attagena auis Asiatica in Ionia præstans.

Auleum est uelum pictum & suspensum: quod stratum tapes dicitur.

B Arathrum, locus profundus, & obscurus, ut carcer Atheniensis.

Bubo auis est nota, & abcessus circa inguen maxime.

L S BUCCE

VOCVLARVM ALIQVOT

Bucephalus equus Alex. magni, à taurino capite dictus.

Cantharides uermiculi sunt subitridi & superluciscenti colore, quorum succus interimit, nisi alarum adsit remedium.

Capedo Neronis, poculum capacissimum.

Carcinoma, id est, cancer, morbus.

Castorium, medicamentum ex castoris, id est fibri testiculis confectum.

Cestus est cingulum, quo à Venere aut marito cingitur legitime nubens. Martialis: A te Iuno peto ceston, & ipsa Venus.

Chiliades sunt numeri mille continentes.

Cyclops, unū oculū in fronte habēs, ut Polyphemus.

Cicurare, id est mansuascere & domare.

Cicuta herba fistulosa, cuius succus frigidityte ut uenenum enecat.

Cynocephali sunt canina habentes capita.

Citta *κίττα* pica, pregnantium malatia malam appetentiam faciens.

Clauus est gubernaculū, & cōmittendū instrumentū.

Coccyx avis tēporaria, in palūibz, alaude & corydos autū nidis oua generat, putatur eadē q̄ & cuculus.

Colossi, ingentes statue: qualis Hercules Rhodij, unde Colossense dicti.

Coturnix uulgo quælea dicitur.

Croton, hoc est *κρότων*, musca canina.

Dionysiaci, id est Dionysiorum, id est conuiuiorum musici.

Domini

EXPOSITIO.

15

Domini sunt tyranni, & qui non legibus, sed libidine dominantur.

Doryphori satellites sunt, à lanceis ferendis dicti.

Echinus piscis spinis inuolutus, ut echinus, id est, Eritius animal terrestre.

Echineis pisciculus nauem tenens, unde Græcis nomen traxit, Latinis remora dicitur.

Efferari est in feritatem & furorem rapi.

Eleuo est minoris aestimo, ut in trutina quæ eleuantur.

Εὐόγεια euidentia, εὐαγρία manifestus.

Epithalamium carmen nuptiale.

Errones, planetæ.

Erygium dicitur etiam erungium, & eryngium.

Εὐλοία. i. bona nauigatio. ἡρόοια puidetia. σόζουσα seruans: & id est, & δεγαιεία. i. medela.

Epomis, chlamys, uestis circumdans brachia, Græce ἐπώμις, cuius diminutiuum legitur. ἐπωμίδιον.

Fascinus & fascinū est animalū p incantationem aut ueneficū aspectū extenuatio & corruptio.

Feles, id est cati, eluri.

Fiber dicitur etiam castor.

Fucus uestiæ genus non mellificans, sed mel absumens.

Fustis colaphus robustior, ferula leuior.

Gemini, id est, facies quædam genitæ, Castoris & Pollucis crediti.

Gypsum Galli plastrum uocant.

Hepar, id est iecur.

Humilis, uilis & abiectus.

Iaculi

Iaculi serpentes sunt præcipites.

Ibis avis ē ægyptijs sacra, ut ciconia serpētibus uescēs.
Ixion frater Phlegiæ, lunonē de stupro interpellauit.

Laconismus est Laconū sermo sentētiosus et breuīs
Lamie mulieres sunt, quæ ut Striges infantium
sanguinem sugunt.

Lampyrides uermiculi nocte lucentes.

Lippire ē fluidos oculos habere, q morbus lippitudo ar.

Melitei canes paruuli sunt, à Melite insula, q̄ ē in
ter Italiā et Epirū, ut Strabo uult ante Pachinū.
Meys, Pissoceron, Propolis, et Riithache, fauorum
sunt partes.

Monas, id est unitas. Dyas id est binarius numerus.

Monochromata, q̄ unius sūt coloris. Chroma. n. color ē
Munia. i. officia debita, à quibus liber immunis dicitur.

Narnia Umbriæ ciuitas, à Nare fluuii dicta.
Nepotes, gula et libidine perditii.

Oestros, uolitans, et muscæ species, boues perse-
quens.

Palestrita, id est luctatores in Palestra, id est lucta-
se exercentes.

Personatus histrio, id est actor fabularum, personam, id
est os fictitium indutus.

Pharmaca sūt medicamēta, interdū uenena et unguēta

Philtia. i. amatoria, id est amare facientia p̄ furorē.

Pyramides sunt columnæ immensæ, in morē ignis i acu-
men erectæ, inter miraculā mundi habitæ.

Pituita, orbus ex catarro pueniens, græce phlegma.

Polypu

Polypus, multorum pedum, quæ flagella uocant, piscis
fraudentus.

πολις ὁ πολίτης, id est malorum ciuitas.

τὰ πρῶτον πῦρ, primi motus

Prora anterior pars nauis.

Proteus, deus marinus, de quo plene Verg. Georg. 4.

Psilli populi in Africa, et Marfi in Italia, cōtra serpen-
tes um innatā habēt: ut ij qui se de familia sancti Pau-
li adhuc in Italia iactitant.

q̄ Vadrarent crepide, id est pedibus suis distortis
effliti cōuenient.

Rhabbarum Calepinus Rhabarbarum uocat.
Rhamusia. i. Nemesis indignationis dea, supbia
et insolētia ultrix, sunt à quibus pro fortuna capitur

Saburrare, est imposito onere alioqui inuiti, ut est
Saqua aut arena, contra procellas stabile,
Salmonēus æoli filius, apud Elidē tyrānus, de quo ænci-
s Scamonū, succus scamoneæ fruticis.

Scarabeus animal paruū uolatile, uulgo Scaranacius di-
citur: eim Schreter.

Scopus, signū intentum, unde episcopus superintendēs
Sedare est placare et trāquillare, ut illic, quod sedet as-
fectus, à sedo nō à sedeo dicitur.

Sedentaria ars, quæ à sedēte fit, ut iurim Martoria.

Sensim, id est paulatim, ut facile sentias (citur.

Sicyæ sunt cucurbitæ, et pyxides uetose, q̄b. sanguis eli

Symbola sunt signa et indicia, siue amicitie et societa-
tis siue fidei, siue cōmessatiōis cōmuniter redimēda

me

Symmetria, id est commensuratio.

Smilium græce σμύλιον, culter est sutorius, quo coriū inciditur. Vtitur hoc uocabulo Lucianus in Gallo.

Spasmus est contractio, ut qui contractis labris uidentur ridere.

Stolones sunt inutiles arborum fruticationes.

TArandum Schytia fert, magnitudine dorsoq; tauri, pelle uersicolore & impenetrabili.

Telephus rex Mysiorum ab Achille uulneratus, hastæ eius rubigine sanatus est, unde. Vulneris auxilium Pelias hasta tulit.

Tentyritæ seu tentyri animalia uenenoſa. Plin.

Tessere sunt tabellæ, quibus in pyrgo seu alucolo luditur, ad casum cuborum seu alcarum.

Theatrum, edificium in quo spectacula eduntur.

Vestales, uirgines deæ Vestæ captæ, quales moniales.

Xenia sunt hospitalia munera.

Zeusis pictor apud Ciceronem egregius, in secundo Rhetor. uet.

Zythos, seu zuthos, potio aut uinum est ex hordeo.

FINIS.

ARGENTORATI EXCVDE.

bat Ioannes Knoblochus, Anno à restituta salute. M. D. XXV.

Mense Iunio.

